

M. KIR. ORNITHOLOGIAI KÖZPONT.
OFFICIUM REGIUM HUNGARICUM ORNITHOLOGICUM.

NOMENCLATOR
AVIUM REGNI HUNGARIAE
A MAGYAR BIRODALOM
MADARAINAK NÉVJEGYZÉKE

ÖSSZEÁLLITOTTA

CHERNELHÁZI CHERNEL ISTVAN

BUDAPEST,

M. K. ORNITHOLOGIAI KÖZPONT

1918.

Lezáratott 1918. júl. 1-én. — Abgeschlossen am 1. Juli 1918.

STEPHANEUM NYOMDA R. T.
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28a.

Tájékoztató.

Kerek 20 éve immár, hogy a madártan magyar művelőinek hazánk ezeréves fennállása évében (1896) Budapesten való összejövetele alkalmával kelt határozatából a Magyarország területén előforduló madárfajok névjegyzéke «Nomenclator Avium Regni Hungariae» címen 1898-ban közkézre került.

E névjegyzék kiadásával elsősorban arra törekedtünk, hogy a közhasználatban eladdig ingatag és korántsem következetes alkalmazását úgy a graeco-latin, valamint a magyar madárneveknek szabatosan megállapítsuk és a jövőben munkásságunk minden vonalán használjuk.

Intézetünk akkori főnöke, HERMAN OTTÓ, engem bízott meg a jegyzék összeállításával. A magyar nevek megállapításában az a felfogás vezetett, hogy irodalmunkból, szótárainkból s több ezerre rugó népies madárnévgyűjtésünkől azt a nevet válasszam ki, amely az illető fajnak legmagyarosabb, nyelvileg legkifogástalanabb s országszerite leghasználatosabb neve. Kétes esetekben vagy megfelelő név hiányában pedig HERMAN OTTÓ-val közösen állapodtunk meg bizonyos fajok elnevezésére nézve, miután néhány kiváló nyelvészünk és szaktársunk véleményét is kikértük.

A tudományos nomenklatura dolgában pedig szorosan ragaszkodtam amaz elvekhez és szabályokhoz, melyeket az 1891-ben Budapesten tartott II-ik nemzetközi kongresszus elfogadott.¹ E szabályzat legsarkalatosabb elve: az elsőbbség törvényének (lex prioritatis) szigorú alkalmazása, mely szerint tehát az tekintendő érvényes nemi (genus) és faji (species) névnek, amelyen az illető nemet vagy fajt valamely szerző először ismertette (leírásban vagy képen) kétségtelenül felismerhetően. A kiindulás pedig LINNÉ «Systema Naturae» c. munkájának 1758-ban megjelent X-ik kiadásától számítandó, mint amelyben először használta következetesen az állattan terén a kétnevű nomenklaturát. Azoknak a későbbi szerzőknek a munkái, akik nem ragaszkodtak következetesen a kétnevű megjelölésekhez, mint pl. BRISSON, faji nevek dolgában nem vehetők figyelembe.

Ezzel az eladdig divott eljárás, mely a névjegyzékekben részben

¹ A II-ik nemzetközi Madártani Kongresszus Főjelentése. I. 183—190. l.

teljesen önkényesen választott, részben az «auctorum plurimorum» vagyis a legtöbb szerző tekintélyére alapított neveket hozott forgalomba, úgy hittük minden alapját elvesztette, mert az egyéni ízlés ingadozó kénye-kedvétől függő névhasználat helyett, a legerősebb jogban gyökeres elnevezések érvényesülését biztosította a szabályzat, ami az egyedüli módnak látszott arra, hogy mindörökké sikerül megváltozhatatlan névjegyzéket alkotnunk, véget vetvén az e téren uralkodó sok félreértésnek, vitának, bizonytalanságnak s egyben emlékezetünket is felszabadítjuk az egyre szaporodó szinonimák tömegétől.

Reménységünk azonban, sajnos, nem vált valóra.

Az utóbb tartott nemzetközi állattani kongresszusokon újból és újból felszínre került a nomenklatura kérdése, mert egyre-másra bebizonyult, hogy az ezirányú megállapodások nem szüntették meg a zavarokat s mind újabb pótlásokra és módosításokra szorulnak. Tehát a madarak elnevezése tárgyában alkotott 1891. évi szabályzat is sok tekintetben átdolgozást követelt s ép úgy idejét multa, mint az előző szabályzatok.¹

A felmerült új szempontokra súlyt vetve, a régi nomenklaturai szabályok érezhetővé vált fogyatékságain gyökeresen iparkodott segíteni az 1904-ben Bernben üléselő nemzetközi állattani kongresszus, amidőn tüzetes tanácskozások után megszerkesztette a következő évben (1905) Párisban angol, francia és német nyelven megjelent új szabályzatot: «A zoologiai nomenklatura nemzetközi szabályai» címen.²

Ám a hozzáfűzött remények szintén nem teljesültek, mert mindössze csak azt eredményezték rendelkezései, hogy a tapogatódzás és bizonytalanság szűkebb mederbe szorult vagy irányt változtatott, de korántsem szikkadt el. Kisült ugyanis gyakorlati alkalmazása során, hogy még mindig sok félremagyarázható tételt foglal magában, ami határozatlanságot okoz vagy pedig túlságosan is merev rendelkezéseket, amik szintén nehezítik az elérendő egyöntetűséget.

Épen az elsőbbség törvényének kivételt nem engedő rideg követelése, amitől méltán vártuk az egységes és végleges nomenklatura kijegecsedését, nem vitt közelebb a célhoz, sőt öregbítette a már meglevő ingatagságot. Valóságos hajsza indult meg ugyanis a legrégibb nevek felkutatása érdekében s rég elfeledett vagy ismeretlen, kétes értékű porlepte könyvekből, folyóiratokból, sőt napilapokból is egyre-másra új nevek bukkannán napvilágra, a már legrégibbeknek tartottak helyébe minduntalan megint mások kerültek. Megszokott, régtől fogva használatos nevek merőben ismeretlen s nem is mindig kifogástalan, tehát vitás nevekké cseréltek föl, sok esetben pedig a szabályoknak egyéni néze-

¹ «Stricklandian Code (1842)», «American Code (1886)» stb.

² Megjelent *T. R. de Rudeval* kiadásában.

ten alapuló különböző értelmezése, a régi szerzők munkáinak egymással homlokegyenest elütő kritikai magyarázata, még fogalomeltolódásokra is vezetett. Hogy többet ne említsek, utalok a legújabb névjegyzékeinkre, amelyekben pl. *Tringa* — partfutó — nemi név a *Totanus* — cankó — nemre, viszont emez az előbbire, a *Turdus musicus* — énekes rigó — neve pedig a szőlőrigó — *Turdus iliacus* — jelölésére járatos.

És a régi nevek után való böngészés végeláthatatlan munkálkodást is jelent, mert hiszen ki tudná megmondani, mikor áll be az az időpont, amikor az utolsó forrás is ki léssen merítve, amikor minden ismert állatfajnak az őt megillető legrégibb neve véglegesen meg leendő állapítva és a nevek megrostálásának munkája mindenkinek megnyugvására befejeződik?

A legfutólagosabb pillantás is az utóbbi években megjelent s a nomenklatura szabályainak ismerete vagy lelkiismeretes követése nyomán készült madárnévjegyzékekre, hangosan tanuskodik amellett, hogy még a régebbi állapotnál is fokozottabb mértékben hullámoznak a nomenklatura mindig nyugtalan vizei.

Ime néhány példa:

REICHENOW ANTAL dr. 1902-ben kiadott «Kennzeichen der Vögel Deutschlands» c. művének nomenklaturájától sokban elütő az, melyet ugyanő 1914-ben «Die Vögel» c. két kötetes munkájában használ s még lényegesebb az eltérés abban az összeállításban, amit ő HESSE E. közreműködésével 1916-ban «Neue Namenliste der Vögel Deutschlands» (Journ. f. Orn. 1916. 325—371. l.) közreadott. Ismét számos más nemi és faji névvel találkozunk HARTERT E. dr. «Die Vögel der paläarktischen Fauna» c. 1910-ben napvilágot látott művének első kötetében, melyben véglegesen megállapítani igyekezett e faunaterület madáralakjainak elnevezéseit. De ő maga is újból megváltoztatta sok nemnek és fajnak nevét az 1912-ben «A Handlist of the British Birds» c. munkában, sőt előbb említett művének legutóbb kiadott füzeteiben is módosította egyben-másban eredeti felfogását, amennyiben pl. azelőtt a faji és válfaji nevek végződését nem egyeztetette a nemi név végződésével, újabban azonban azokat a genus-név hím- vagy nőnemű voltához alkalmazza.

Tehát még ugyanaz a szerző is szinte minden újabb munkájában változtatja a nomenklaturáját, noha minden igyekezetével ragaszkodni kíván a szabályokhoz.

Hogy különböző szerzők felfogása és eljárása tekintetében még lényegesebb eltéréseket találunk, az csak természetes ezek után.

Az angol madártani egyesület (British Ornithologists Union) 1915-ben második kiadását bocsátotta ki az angolországi madarak névjegyzékének «A List of British Birds» címen. Az 1883-ban megjelent első kiadástól gyökeresen elütő ennek nomenklaturája, már csak alapelve szempontjából is, mert abban az elsőbbség törvényét még LINNÉ «Systema

Naturae» 1766-ban megjelent XII-ik kiadásától számítja, az új jegyzékben ellenben az 1758-iki X-ik kiadástól. Nagyon csalódnánk azonban, ha azt hinnők, hogy ez a jegyzék a HARTERT és társai szerkesztette 1912. évi angol madárjegyzék nomenklaturájával váltig azonos. Époly kevésbé egyezik e kettő egymással, mint az amerikai hivatalos madárjegyzékkel.¹ Nem kevésbé elütő mindezekről STUDER T. és BURG G. «Verzeichnis der schweizerischen Vögel und ihrer Verbreitungsgebiete» c. 1915-ben forgalomba került (az 1892. évi első kiadástól természetesen szintén lényegesen különböző) jegyzék nomenklaturája, mely részben az angol «List of British Birds» neveit használja, részben azonban saját felfogásukat követik a szerzők a névadásnál s APSTEIN «nomina conservanda» sorozatára is támaszkodnak.

És mit szóljunk mindezek után KLEINSCHMIDT OTTÓ-nak Németország madarait egybefoglaló, 1917-ben kiadott² «Ornis Germanica» című névjegyzékéről? Nem taglalva bővebben ismeretes, merő eredetiséget sugárzó rendszertani felfogását, itt csak azt emeljük ki, hogy ő a rendszer legvégsőbb csoportjait *formakörökben*, *östörzsekben* s mint újabban nevezi «*reális nemekben*» látja s így nemcsak e csoportokat, hanem az alakokat is számtalan új vagy új kapcsolatú nevek alatt sorolja föl, részben minden nomenklaturai szabály alól függetlenítvé magát, noha másrészt mégis e szabályokat követni igyekszik. Ő a madáralakok rokonságát már az elnevezésükben is ki akarja domborítani, kénytelen tehát számtalan új nevet alkotni s a rokonság ismeretes vagy kevésbé ismeretes fokát holmi jelzőkkel vagy jelekkel magyarázni. Nála pl. a keresztcsőrű alakköre így fest:

Loxia Auto-Loxia (KL.)

- ? 1. pytyopsittacus (BORKH. Rajna?)
2. curvirostra (L. Svédország)
3. caucasica (BUT. Kaukázus)
4. rubrifasciata (BP. & SCHLEG. Közép-Európa)
- ? 5. bifasciata (BRM. Thüringia)

A kenderike meg így került a jegyzékbe:

Loxia Cannabina (KL.)

1. typo-cannabina (L. Svédország)
2. ? pp. typo-cannabina (L.) Rajna, kisebb?

A jelek, miket alkalmaz: *pp.* = *prope*, a még megnevezetlen vagy nagyon kevésbé eltérő formákra; *p. u.* = *pro usu* ha régebbi neveket nem vesz figyelembe; ? ha a reális nem önállósága, a forma hovávalósága,

¹ Check-List of North American Birds prepared by a Committee of the American Ornithologists' Union. New-York 1886; second edition 1895; third edition 1910. Mind a három kiadás sokban elütő egymástól.

² A «Falco» melléklete 1917. május havában.

elnevezése, megkülönböztetésének jogosultsága, meghatározása és előfordulása kétséges; *ab = aberratio*. Megjegyezzük, hogy a név után a szerző rövidített neve mellett mindig kiírja a földrajzi származást, a terület nevét, ahonnan az illető formát a szerző először ismertette.

Nem tehetem e helyen tüzetes bírálat tárgyává KLEINSCHMIDT mérész újítását, csak annyit jegyzek meg róla, hogy egyelőre a gyakorlati követelményekkel általában nem számolván egyéni, de nem általános használatra való. Ezt különben maga a szerző is belátja, megjegyezvén, hogy a «természetes rendszer» mellett elismeri az ú. n. «iskolai rendszer» jogosultságát.

Vége-hossza nincsen a közkézre került névjegyzékek egymástól való eltérőségét bizonyító példáknak; arra azonban alig van példa, hogy tanácskozások, kongresszusi határozatok ellenére, igazában biztató tünetei mutatkoznának a megegyezésnek s a nomenklatura megszilárdulásának. Mindebből tehát kétségtelenül kiviláglik, hogy a mostani nomenklaturai szabályok sem kifogástalanok s kérdéssé teszik, hogy reájuk támaszkodva csakugyan elérhetjük-e a célt, aminek érdekében alkottattak?

De hát micsoda gyengéi vannak a nemzetközi tanácskozások alapján készült szabályzatnak? Micsoda tételein kellene feltétlenül változtatnunk? S mi módon biztosíthatnánk általános és egyforma érvényesülését, a nevek állandóságát és végleges rendezését?

Mielőtt e fogas kérdésekre megadnám a választ, illetőleg idevágó nézetemet kifejezném, röviden reá akarok mutatni ama törekvésekre, melyeket az állattan különböző területeinek művelői már eddig is kifejtettek a nemzetközi nomenklatura szabályainak módosítása érdekében. Sokan akadtak ugyanis szaktársaink sorában, akik az elsőbbség törvényéhez való megalkuvást nem tűrő görcsös ragaszkodásban vélték felismerni a szabályzat gyengéjét s azoknak az ingadozásoknak, bántó fogalomcseréknek, visszásságoknak forrását, amik a divatos névjegyzékeket jellemzik. Megütköztek azon is, hogy a szabályzat elveinek következetes alkalmazása számos azonos kétnevű és nem kétféle nevű állatnevet hoz forgalomba, ami némileg ellenkezik a régi LINNÉ-féle nomenklatura elvével, mely szerint minden állat nemi neve különbözik a faji nevével. S miután a modern madártani névjegyzékekben már nemcsak a kettős, hanem a válfajok ismeretével a hármas elnevezések szerepelnek vagyis a nemi és faji névhez harmadikul a válfaji név is oda kerül, az azonos kétnevű elnevezéseket az azonos háromnevűek szinte kiszorítják. Hogy az efféle ismétlődő nevek valóságos csúfságai, főlőleges kölöncei, hogy ne mondjam kacagtató szörnyszülöttei a névadásnak, azt nem kell bizonyítanom. Vagy talán megnyugodhatunk abban, ha efféle nevek tarkítják névjegyzékeinket: *Troglodytes troglodytes troglo-*

dytes = ökörszem, *Coccothraustes coccothraustes coccothraustes* = megyvágó, *Bubo bubo bubo* = buhú, *Turtur turtur turtur* = gerle, *Oedichnemus oedichnemus oedichnemus* = ugartyúk stb.

Korántsem elvétve, kivételesen akadunk ilyen torzalkotásokra, hanem mind sűrűbben.

HELLMAYR C. E. és LAUBMANN C. 1916-ban megjelent «Nomenclator der Vögel Bayerns» című művében teszem a Bajorországban előforduló 326 madárfajnak és válfajnak elnevezései e tekintetben nagyon tanulságosak. Van benne: 93 kettős név, 233 hármasnév. Előbbiek csoportjában a genus-név különböző a species-névtől: 80, azonos: 13 esetben; az utóbbiak csoportjában a genus-név különböző, a species- és subspecies-név ellenben azonos: 170, a genus- és species-név azonos, a subspecies-név különböző: 6, mind a három név azonos: 23, mind a három név különböző: 34 esetben.

326 elnevezés között tehát csak 114 esetben találunk nem ismétlődő neveket, ellenben 212 esetben ugyanaz a név kétszer vagy háromszor fordul elő.

Azzal kardoskodnak ugyan az eféle ismétlődő nevek mellett, hogy a szabályok szerint elkerülhetetlenek s bár nem szépek, de mindenesetre logikusak. Hát ez tökéletesen igaz, csak hogy nagyon is kérdezhetjük: mire való olyan szabályhoz való ragaszkodás, mely eféle csodabogarakat melenget, holott kevés engedékenységgel könnyű szerrel kiküszöbölhetők azokat?

Utóvégre is nincsen szabály kivétel nélkül, nem szabad tehát a rossznak bizonyultat sem merő csökönyösségből védelmezni, hanem arra kell törekednünk, hogy a «Szabályzat» felismert félszedségeit a lehetőség szerint eltüntessük, hiányos szakaszait megfelelően kipótoljuk, merevségein pedig bizonyos kivételekkel lágyítsunk.¹

Az 1913-ban Monakóban tartott nemzetközi állattani kongresszuson hangja is kelt az utóbbi felfogásnak, amikor a zoologusok egyik csoportja javaslatot nyújtott be az iránt, hogy az elsőbbség törvényétől bizonyos esetekben eltekinthessünk. Ezt a javaslatot azonban a kongresszus szótöbbséggel elvetette. Elfogadta ellenben — a kisebbség véleményének súlyát érezve — hogy a nemzetközi zoologiai nomenklaturai bizottság, mely az 1907-ben Bostonban tartott nemzetközi állattani kongresszus óta a vitás kérdésekre vonatkozólag véleményét időközönként közzétette, idevágó javaslatokat elfogadhasson s azokra nézve

¹ Ezelőtt mi is használtuk az azonos nevekből álló megjelöléseket, amíg *kivételesen* élhettünk velük, de látván hová vezet a szabály rideg alkalmazása, van bátorságunk arra, hogy visszaforduljunk a rossz felé vezető útról s azokat a szerzőket kövessük, kik váltig megmaradtak a régi csapáson, mint pl. KÖNIG Dubois stb.

az egyes állatosztályok művelőiből alakított különbizottságok felülbírlása alapján, a következő kongresszus döntését kérje ki.¹

Egyéneknek, egyesületeknek azonban nem adja meg a jogot a kongresszus arra, hogy önállóan járjanak el.

Ámde mit látunk mégis? Már 1915-ben APSTEIN tanár néhány szakársával vállvetetten síkraszállott a nomenklaturai szabályok legégetőbb módosítása mellett s az elsőbbség törvényének bizonyos tágítását ajánlv felállította a «*nomen conservanda*», azaz a megtartandó nevek sorozatát.² Az elv, mely vezérelte, abban a felfogásban gyökerezik, hogy a legismertebb állatalakok régtől fogva használatos és a legszámbavehetőbb szakmunkákban és tankönyvekben szereplő nemi nevei többé meg nem változtathatók, valamint a közhasználatú nemi és faji nevek fogalom-változtatásai, azoknak az eddigieknél más értelemben való alkalmazása sem engedhető meg.

E bátor lépésnek meg volt a hatása, mert a nemzetközi nomenklaturai bizottság madártani különbizottsága is kezdett jobb belátásra jutni s engedni abból a merevségből, mely az elsőbbség törvényét nebántsvirágnak tekintette. Az 1916. április hóban kiadott 67 számú «véleményében» 102 oly nemi névnek sorozatát tette közzé, melyeket mint meg nem változtatható neveket fog a legközelebb tartandó nemzetközi állattani kongresszusnak ajánlani. Hogy azonban ez az alkalom mikor kinálkozik, azt ugyan a legutóbbi négy év tanulságai nyomán senki sem tudhatja. Csak azt látjuk tisztán és bizonyosan, hogy olyan világfelfordulás után, mely évtizedekre való munkát rak a megfogyatkozott kulturnépek vállaira, nem annyira a haladás, hanem egyelőre a romok eltakarítása jegyében s amely világrengés fékevesztettségében minden szentnek tartott szövetséget, nemzetközi szerződést és megállapodást megingatott, lábbal tiport és felrugott s a nemzetek között a gyűlölet zsarátnokát pusztító lángtengerré növelte, mondom ilyen nagy rombolás és az összeforrasztó kötelékeknek végzetes széttépése után hiú ábránd volna abban reménykedni, hogy nemzetközi tudományos kongresszusok belátható időn belül összeülhessenek és tárgyilagosan tanácskozhassanak.

Ha tehát szakunk terén haladni akarunk, nemzetközi vonatkozású kérdéseinket és függőben maradt ügyeinket nem odázhatjuk el bizonytalan messzeségben derengő jobb időkre, hanem azon kell lennünk hogy megoldásukhoz a magunk erejével iparkodjunk hozzájárulni vagy legalább is a megoldásukra vezető utakat egyengetni.

Ezen elintézetlen kérdések közé tartozik a nomenklatura rendezése

¹ Egész sora jelent meg már e véleményeknek, ami csak szintén megerősíti nézetünket, mennyi foglalkozása van a nomenklaturai szabályzatnak.

² Sitzungsber. Ges. Naturf. Freunde. Berlin, 1915. No. 5. — Orn. Monatsber. 1915. 186. l.

és szabályozása is, melyhez hozzászólani nemcsak jogosultaknak tartjuk magunkat, de attól sem riadunk vissza, hogy önálló felfogásunkat a gyakorlatban is megvalósítva, új névjegyzékét állítsuk össze a hazánkban előkerülő madárfajoknak. Hangsúlyozzuk egyúttal, hogy a jelen felfordult viszonyoktól eltekintve sem ismerhetjük el semmiféle olyféle kongresszusi határozat érvényességét, mely egyéneknek és egyesületeknek megtilthatná, hogy véleményüket és szándékaikat a nomenklatura dolgában önállóan ne követhessék. A kongresszusoknak csak tanácsoló és véleményező joguk lehet, de sohasem törvényhozó. Hiszen az eféle összefüveteleken az illető szak művelőinek mindig csak töredéke, bizonyos csoportja szokott megjelenni, mely nem képviseli a szak egyetemét, tehát nem is hozhat — esetleg egy-két szavazattöbbséggel — általánosan kötelező határozatokat. A nomenklatura ügyének ilyen módon való elintézése — amint azt különben a valóság megmutatta — merő lehetetlenség. Egyöntetűségét és közhasználatát madaraink tudományos elnevezéseinek nem lehet senkire sem ráerőszakolni, mert mindezt nem azzal érhetjük el, hogy bizonyos szabályzatot kötelezően akarunk elfogadtatni, hanem legelőbb még azzal, hogy olyan szabályzatot ajánlunk, mely a magában rejlő célszerűség erejével tör magának utat és hódítja meg a szakköröket. A kényszer ellenkezik a tudományos munkálkodás szabadságával, mert a cselekvésünkre vetett béklyók újra felidéznek a céhesség rég letűnt, megszibbasztó rabságát.

Ép ez okból nem egyedül mi valljuk, hanem szaktársaink egyre növekvő és számottevő, függetlenségére rátartós tábora is osztja ama felfogást, hogy a meglevő nomenklaturai szabályzatban megtartassék ami jó, de kiküszöböltessék belőle ami rossz. Azzal az esetleges szemrehányással szemben, hogy így megint csak egyéni nézetek érvényesülnek majd túlságosan s megbolygatják az elérendő egységességet, röviden azt felelhetem, hogy az egységességet a szabályzathoz való ragaszkodás sem birta biztosítani, tehát a különböző oldalról nyilvánított óhajoknak, javaslatoknak és kísérletezéseknek a haladás szempontjából mindenesetre termékenyítőbb hatásuk lehet és a tisztázást inkább elősegítik, mintha korlátokat állítva alkalmakhoz, időpontokhoz és alakszerűségekhez kötve megszabhatnák a közremunkálkodás lehetőségeit.

Nézetünket, a nomenklaturai szabályzat módosítása tárgyában, a következőkben foglaljuk össze, legyen az egyszersmind felelet, a főlebb érintett kérdéseinkre:

1. A nemi és faji (váfaji) nevek nem lehetnek azonosak. Azokban az esetekben, mikor ez az elsőbbség törvénye szerint előállana, faji névül a következő legrégibb név használandó.¹

¹ Még az angolok is kardoskodtak e felfogás mellett (Ibis. 1905. p. 494.) s a Stricklandian Code-ban már kimondott elv fentartását javasolták.

2. Meggyökerezett, széltében régóta használatos faji nevek, nem pótolhatók oly régebbi eddig ismeretlen nevekkal, melyek jogosultságához némi gyanú fér.

3. Elvetendők az oly faji nevek, melyek jelentősége megtévesztő és hamis, pl. csak Európában élő fajra *africanus*, zöld színűre *rufus* stb.¹

4. Fogalomcserek minők: *Tringa* helyébe *Totanus*, *Erithacus philomela* = (nagy fülemile) helyébe *Erithacus luscini* (=fülemile) stb. nem engedhetők meg.

5. Ha a faji név más nemi névvel kapcsolatosan szerepel mint az első szerzőnél, a szerző neve nem teendő zárójelbe, mert fölösleges.

6. A fajok a rendszer legkisebb egységeinek s nem a legkisebb csoportjainak tekintendők. Azoknak az alakoknak, melyek nem lényegesen, hanem csak viszonylagosan, csekély mértékben különböznek egymástól s e különbözőségük bizonyos földrajzi területekhez kapcsolódva, szinte annak geofizikai hatásait tükrözteti szervezetükön, a rendszer keretében feltétlenül helyet kell kapniok. Ezeket a válfajokat vagy földrajzi fajtaikat három névvel jelöljük. Elegendőnek tartjuk azonban a jellemző vagyis először ismertett alakot, úgymint azokat a fajokat, melyeknek csak egy alakja van vagy eddig csak egy alakja ismeretes, két névvel ellátni. Mert teszem azt ha az Angolországban honos fenyves cinegét megkülönböztetjük a LINNÉ által leírt svédországi s ehhez hasonló középeurópai alaktól, elégséges ha csupán amannak nevéhez függesztjük a válfaji jelzőt s angol fenyves cinegét (*Parus ater britannicus* Sharpe & Dress.) mondunk vagy frunk, ellenben emezt csak fenyves cinegének (*Parus ater* L.) hívjuk. Az utóbbihoz függesztett harmadik név merőben szószaporítás volna.

7. Az elsőbbség törvénye LINNÉ «Systema Naturae» c. munkájának 1758-ban megjelent X-ik kiadásától számítandó s az után napvilágot látott olyan művekre alapítható, amelyekben következetesen végésvégig megvalósítva látjuk a kétnevű nomenklaturát s szerzőjük biztosan tudva van. Nem vehetők tehát figyelembe egyebek közt: PONTOPIDAN, Danske Atlas 1763. VROEG, Catal. Verzam. Vogel. Adunbratiuncula. 1764. s hasonló művek. Amabban a kétnevű nomenklatura nem következetesen van alkalmazva (v. ö. Journ. f. Orn. 1918. 116 l.), emez meg névtelenül megjelentnek tekintendő, mert nem tudhatjuk biztosan vajjon a benne található nevek PALLAS-tól vagy VROEG-től erednek-e? (v. ö. Journ. f. Orn. 1916. 330 l.). És nem vesszük számba PAULUS HENRICUS, GERARDUS MÖHRING: Geslachten der Vogelen. Ausg. von NOZTMAN und VOSMAER. Amsterdam 1758. c. művét sem, noha szorosan véve

¹ Erre vonatkozóan is áll, amit az előző jegyzetben mondtunk. ¶

figyelembe volna veendő.¹ Épen a zavarok meggátlása okából még az elsőbbség törvényéhez leghajthatatlanabban ragaszkodó szerzők is ellenzik, hogy forrásul használtassék.

8. Az elnevezésekben szereplő személynevek nagy kezdőbetűvel írandók.

Ezek volnának a főbb szempontok, amiket mint a «Szabályzat» módosításait alkalmazni kívántunk névjegyzékünkben. Egyebekre nézve a szükséges megjegyzéseket esetről-esetre az egyes nemeknél és fajoknál adtuk meg. Nagyon jól tudjuk azonban, hogy igazán végleges és állandó nomenklaturát sem a «Szabályzat» ilyen módosításával, még kevésbé a hozzávaló merev ragaszkodással alkotni nem lehet. Ennek csak egy módja volna, az, ha általános megegyezés — de nem a szakférfiak bizonyos csoportjának szavazata — alapján legalább is a fajok és válfajok nevét sikerülne megváltoztatlanul megállapítanunk s ha azokat valamennyi szakfolyóirataink szerkesztői, nyilvános gyűjteményeink vezetői, a kézi- és tankönyvek szerzői magukévá tennék. A nemek és felsőbb csoportok elnevezéseire ez a megegyezés természetesen nem terjedne ki. E részben a rendszertani felfogás mindig ingadozó marad, mert a csoportok keretei a szerzők felfogása és a tudomány haladása szerint változnak. A faji és válfaji elnevezések az egyedüli megszilárdítható elemei a rendszernek. És legalább is a palaearktikus fauna madáralakjainak elnevezéseit kellene állandósítanunk, mert ez a hozzánk legközelebb eső s munkásságunk javarészét követelő faunaterület.

Hogy mennyi meddő vitatkozásnak, fölösleges munkának, időpocsékolásnak vehetnők elejét, ha a nomenklatura réme nem kísértene többé, azt úgy hiszem mindnyájan érezzük s érezzük kíváltk mi, akik 20 év óta — bár éber figyelemmel kísértük az idevágó mozgalmakat — szándékosan nem avatkoztunk bele a dolgok folyásába s nem is tágitottunk az 1898-ban alkotott névjegyzékünktől, melyet intézetünk kiadványaiban, gyűjteményeink tárgyain, irat- és adattárunk minden lapján következetesen alkalmaztunk s így valóban országossá tettünk. Ezzel le ráztunk magunkról oly terhet, amely nélkül simábban, könnyebben tölthetünk előre kitűzött céljaink felé. Belátható tehát, hogy még a hosszabb időn át való ragaszkodás is bármiféle nomenklaturához több hasznot jelent a madártan lényegének, mint a hullámokkal való folytonos küzködés, a bizonytalan hajókázás. Utóvégre is nagy gyűjteményeinket, közel egy millióra rugó vonulási adataink cédulajegyzékét stb. nem szerelhetjük fel minden félévben új nevekkal, amint azt a nomenklatura

¹ V. ö. *Poche* közleményeivel: Zool. Anzeiger 1904. 495 l. és Orn. Monatsb. 1904. 103 l

változása követelné s megfigyelő hálózatunk munkásaitól, szaktársainktól, szakunk barátaitól sem követelhetjük, hogy a megszokott nevek helyett rövid időközökben új és új neveket tanuljanak s használjanak dolgozataikban, jelentéseikben.

Két évtized nyugalma után mégis elhatároztuk magunkat arra, hogy új névjegyzékét állítsuk össze hazai madárfajainknak, leszűrve e hosszú időszak tanulságait és számotvetve a tudomány haladásával, remélve, hogy munkálatunkkal talán az elnevezések véglegesítésének kérdését is megoldani segítettük s ha nem, legalább hazánkban a nomenklatura kérdését megint jó hosszú időre kikapcsoltuk működésünk keretéből.

Az 1898-ban megjelent névjegyzékünk 329 madárfajával szemben a mostani 410 fajt és válfajt tartalmaz. A gyarapodás ugyan csak az okból látszik tetemesnek, mert a régi jegyzékben a válfajokat nem láttuk el folyószámokkal. Mindazonáltal több azóta nálunk ismertté vált fajt vagy földrajzi fajtát vehettünk fel jegyzékünkbe, mely így az eddig területünkéről bizonyító példányok vagy kétségtelenül hiteles, avatott megfigyelőktől származó irodalmi adatok alapján kimutatott összes madáralakjainkat foglalja egybe. Nagyon természetes, hogy csak a vadon élő vagy meghonosított, de elvadult fajokat vettük figyelembe, a domestikált, a behonosított, de ismét kiveszett, mesterségesen tenyésztett végre a nyilván fogságból kiszabadult fajokat ellenben elhagytuk, szintúgy az egyéni változatokat (varietas) is. Ellenben függelékül felsoroltuk ama fajokat, melyek előfordulása kétes és bizonytalan ugyan, de amelyekről irodalmunkban adatokat találunk.

Régi névjegyzékünk egyik fogyatékoságát is pótolni kívánom ez alkalommal, amennyiben az egyes fajoknál feltüntettem ama földrajzi pontot vagy területet, a «terra typicá»-t, a honnan az illető szerző a faj vagy fajta típusát leírta, vagy amely mint ilyen megállapítható volt az illető alakra nézve.

Azzal a kívánsággal adom át új névjegyzékünket a madártan magyar művelőinek és barátainak kezébe, hogy még az esetben is következetesen éljenek vele, ha netalán egyben-másban nem is osztanák azokat az elveket, amiken alapult. Tekintsék elsősorban a célt, amit vele elérni óhajtunk: az egységes eljárásból kialakuló határozottságot és biztosságot, melynek a gyakorlatban több jelentősége, mert haszna van, mint az esetleg megokolt módosítások folytonos alkalmazásának. Az észrevételeket szívesen meghallgatjuk s elteesszük arra az időre, mikorra esetleg — talán megint két évtized múlva — új névjegyzék kiadása válik égetővé. Az az aránylag nem sok nehézséget okozó fáradság, beletanulás, amivel az új névjegyzékben használt nevek megszokása jár, senkit se riasszon vissza, mert sokkal több munkát jelent, az emlékezetnek sokkal nagyobb megterhelését követeli a számtalan újabb nomenklaturával való küzködés, mint egynek feltétlen elfogadása.

Ne háborgasson tehát továbbra is bennünket a nomenklatura kérdése, mely szakunk főkérdéseivel semmiféle szoros összefüggésben nincsen és nem is lehet, mert legfőlebb a megértés eszköze, melynek jelentősége csak annyi, mint a betűké a nyelvhez viszonyítva. Ilyen alárendelt kérdés bolygatása helyett inkább szolgáljuk fokozottabb nekilendüléssel, mélyebben járó kutatással szakunk igazi célját, a madárszervezet tanulmányozásával karöltve a legvégsőt: magának a madáréletnek megismerését és ez élet és az ember élete közt fennálló vonatkozások mibenlétét, kölcsönhatásait és azok tanulságait.

Kőszeg, 1918. július 1-én.

Einleitung.

Genau vor 20 Jahren (1898) erschien laut Beschluß der zur Millenniumfeier (1896) in Budapest abgehaltenen Versammlung der ungarischen Ornithologen das Verzeichnis unserer Avifauna unter dem Titel: «Nomenclator Avium Regni Hungariae».

Der Hauptzweck, welcher durch die Herausgabe dieses Namensverzeichnisses angestrebt wurde, lag darin, daß endlich einmal dem schwankenden und willkürlichen Gebrauch der wissenschaftlichen — also griechisch-lateinischen — so auch jener der trivialen — also ungarischen — Benennungen Einhalt getan werde und wir durch genaue Feststellung der fernerhin gültigen Vogelnamen, durch Nomenklaturfragen unbelästigt unser Arbeitsfeld bestellen können.

Der damalige Leiter unseres Institutes, OTTO HERMAN, hatte mit der Zusammenstellung dieses Namensverzeichnisses mich betraut. Bei der Feststellung der ungarischen Namen leitete mich jenes Prinzip, daß ich aus unserer Literatur und aus unseren Wörterbüchern, dann aus dem Material unserer wohl einige tausend Namen enthaltenden volkstümlichen Vogelnamensammlung jenen Namen wählte, welcher sich als der treffendste, sprachlich unangefochtenste und im Volksmunde zumeist gebrauchteste erwies. In zweifelhaften Fällen haben wir mit OTTO HERMAN gemeinsam den Namen für die Bezeichnung gewisser Arten erwählt, dabei auch die Ansicht einiger unserer hervorragenderen Linguisten und Fachgenossen anhörend.

Bezüglich der wissenschaftlichen Namen befolgte ich streng jene Regeln, welche durch den im Jahre 1891 in Budapest gehaltenen II. Internat. Ornithologen-Kongreß angenommen wurden.¹ Der leitende Grundsatz dieser Nomenklaturregeln ist das Prioritätsgesetz; Ausgangs-

¹ Hauptbericht I., p. 183—190.

punkt für die wissenschaftliche Literatur LINNÉ'S Werk «Systema Naturae» 1758, X-te Ausgabe; von den Namen jener Autoren, die sich seither der binären Nomenklatur nicht folgerichtig bedienten, können nur die Gattungsnamen, nicht aber die Speziesnamen berücksichtigt werden usw.

Durch das Befolgen dieser Regeln schien das bis dahin bestehende Verfahren bei der Namengebung, besonders auch das Autoritätsprinzip (*auctorum plurimorum*) endgültig beseitigt und man konnte mit Sicherheit glauben, daß gegenüber dem stärksten Recht, wie es das *lex prioritatis* darstellt, keine persönliche Ansichten, keine nur den Geschmack einzelner Forscher spiegelnde Benennungen bestehen bleiben können, also das Ziel zu einer einheitlichen und unabänderlichen Nomenklatur erreicht würde. Damit fänden dann auch alle erbitterten Kämpfe, welche über Nomenklaturfragen geführt wurden, ein jähes Ende und statt Unsicherheit, Zweifel, Ratlosigkeit in der Namengebung, könnte man sich bald an der endgültigen Lösung dieser fortwährend wühlenden, beunruhigenden Frage erfreuen. Auch würde man sich dem unnützen und sich stetig mehrenden Ballast der Synonymen entledigen.

Leider war all unsere Hoffnung eitler Trug und ging nicht in Erfüllung.

Gelegentlich der intern. Zoologen-Kongresse in den letzten Jahrzehnten kam die Nomenklaturfrage wiederholt zur Tagesordnung, denn allmählich wurde in der Praxis erkannt, daß die Regeln der Namengebung nicht die ersehnte Ruhe brachten, nicht als endgültig abgeschlossen zu betrachten seien, sondern vielmehr noch weiterer Ergänzungen, Abänderungen bedürfen.

Nach eingehender Beratung trachtete man sodann die älteren Nomenklaturregeln¹ gelegentlich des im Jahre 1904 in Bern tagenden Zoologen-Kongresses durch verbesserte zu ersetzen, welche auch im nächsten Jahr (1905) in deutscher, französischer und in englischer Sprache verfaßt, unter dem Titel: «Internationale Regeln der zoologischen Nomenklatur» in Paris herausgegeben wurden.²

Aber auch die begründete Hoffnung, die Nomenklaturfrage damit unwiderruflich gelöst zu haben, erwies sich als trügerisch und wurde bloß die Unsicherheit, das Herumtasten durch die neuen Regeln gewissermaßen eingedämmt oder in andere Bahnen gelenkt, jedoch nicht behoben. Mehrere Verfügungen blieben immer noch darin, welche verschieden gedeutet werden konnten, also unklar oder aber viel zu sehr spröde und starr waren, erschwerten somit die erstrebte allgemeine Einigung.

¹ Stricklandian Code (1842), American Code (1886) usw.

² Verlag von T. R. DE RUDEVAL.

Gerade das starre Festhalten zum Prioritätsgesetz, worin man zuversichtlich die ständige und einheitliche Regelung der Namengebung erblickte, brachte uns nicht näher zum Ziel, sondern führte zu neuerlichen Beunruhigungen. Es entstand nämlich eine wahre Jagd nach Aufindung der ältesten Namen. Längst vergessene wissenschaftliche und populäre Bücher, verstaubte Zeitschriften, auch Tagesblätter wurden aufgestöbert und die für ältesten geltenden Namen fortwährend wieder durch andere, noch ältere ersetzt. Auch führten diese eifrigen Bestrebungen vielfach zu Begriffsänderungen, z. B. *Tringa* statt *Totanus*, *Turdus musicus* statt *Turdus iliacus* usw. und das Deuten strittiger Namen gab vielfach endlosen, nie zu einem beruhigenden Resultat gelangenden Ausführungen, Streitigkeiten Platz. Die Wühlarbeit nach alten Namen ist aber auch schier ein nie zum Abschluß kommendes Unternehmen, da es ja niemand vorauszusagen vermag, wann der Zeitpunkt endlich eintritt, wo die letzte Quelle erschöpft sein wird, das Sichten des Materials zum Abschluß gelangt, wann also jede Tiergattung und Art ihren endgültig bestimmten Namen erhält.

Der flüchtigste Blick auf die in den letzten Jahren erschienenen Namensverzeichnisse, welche mit genauer Berücksichtigung der internat. Nomenklaturregeln zusammengestellt wurden oder deren Verfasser wenigstens dieselben genau gekannt hatten, beweisen zur Genüge, daß sich die Gewässer der Nomenklatur in einer ständigen Unruhe befinden.

Ich will nur einige Beispiele hier anführen: Das im Jahre 1902 von DR. ANTON REICHENOW herausgegebene «Kennzeichen der Vögel Deutschlands» ist nomenklatorisch vielfach verschieden von seinem im Jahre 1914 erschienenen Werke «Die Vögel», und noch wesentlicher ist der Unterschied seines mit E. HESSE gemeinsam verfaßten, «Neue Namenliste der Vögel Deutschlands» (Journ. f. Orn. 1916, p. 325—371) betitelten Verzeichnis.

Vielfach andere Gattungs- und Artnamen gebraucht wieder DR. E. HARTERT in seinem «Die Vögel der paläarktischen Fauna» betitelten Werke, dessen erster Band im Jahre 1910 abgeschlossen wurde, und in welchem er bemüht war, die Namen der dieses Faunengebiet bewohnenden Vögel endgültig festzustellen. Doch merken wir, daß auch er sich gezwungen sah, einige Gattungs- und Artnamen in dem im Jahre 1912 erschienenen Werke: «A Handlist of the British Birds» wieder zu ändern. Ja, er änderte auch manche seiner Ansichten, wie dies die letzten Hefte seines ersterwähnten Werkes beweisen; denn früher fiel es ihm nicht ein, die Geschlechtsendung der Art mit jenem des Gattungsnamens in Einklang zu bringen, nun tut er es aber. Also finden wir, daß auch ein und derselbe Autor in jeder seiner neueren Arbeit mehrfache

Änderungen in der Nomenklatur zu machen gezwungen ist, obzwar er streng die Regeln befolgen will.

Noch weitgehender sind natürlich die Unterschiede in den Werken verschiedener Autoren.

Die durch die British Ornithologists' Union im Jahre 1915 herausgegebene zweite Auflage der Namenliste der Vögel Englands «A List of British Birds» betitelt, ist grundverschieden von der ersten Auflage. In letzterer wurde noch das Prioritätsgesetz von der im Jahre 1766 erschienenen XII-ten Auflage von LINNÉ'S «Systema Naturae» gerechnet, in der neuen Ausgabe dagegen vom Jahre 1758, von der X-ten Auflage. Es wäre aber Täuschung, wenn wir eine Übereinstimmung der Nomenklatur zwischen diesem und jenem von HARTERT und Genossen zusammengestellten Verzeichnis erwarten würden. Beide sind recht verschieden von einander. Aber auch die amerikanische offizielle Namensliste¹ weist mehrfach wieder andere Benennungen auf.

Nicht weniger verschieden ist die Nomenklatur dieser erwähnten Werke von jenem, welche T. STUDER und G. BURG in ihrem «Verzeichnis der schweizerischen Vögel und ihrer Verbreitungsgebiete» (vom Jahre 1915; die erste Auflage erschien 1892) befolgen. Teilweise stützen sie sich zwar auf die «List of British Birds», zurzeit aber werden auch eigene Ansichten verkörpert und auch die «Nomina conservanda» berücksichtigt.

Was sollen wir endlich nach all diesen Beispielen über O. KLEIN-SCHMIDT'S Nomenklatur sagen, welche er in seiner im Jahre 1917 ausgegebenen Liste der Vögel Deutschlands, betitelt «Ornis Germanica»² gebraucht? Seine wohlbekannten originellen systematischen Ansichten wollen wir hier nicht weiter besprechen; es soll bloß hervorgehoben werden, daß er die niedersten Gruppen im System, in den Formenkreisen, Lebensringen, Urstämmen oder nach seiner letzten Benennung, in Realgattungen erblickt, diese und auch die verschiedenen Formen (Rassen) seiner Realgattungen vielfach mit ganz neuen Namen belegt, einerseits sich von jeder Nomenklaturregel lostrennend, anderseits aber auch bestrebt, die Regeln gewissermaßen zu befolgen. Er will die Verwandtschaft der Vogelformen auch in der Namengebung berücksichtigt wissen, ist daher gezwungen, viele neue Namen anzuwenden und den bekannten oder weniger bekannten Verwandtschaftsgrad, die Berechtigung des Namens durch verschiedene Schriftzeichen oder Epithetons anzudeuten. So sehen wir z. B. in seinem Verzeichnis die Realgattung der Kreuzschnäbel wie folgt angeführt:

¹ Check-List of North American Birds prepared by a Committee of the American Ornithologists' Union. Newyork 1886, second edition 1895; third edition 1910. Natürlich sind alle drei Auflagen verschieden!

² Beilage zu «Falco» 1917. Mai.

Loxia Auto-Loxia (Kl.).

- ? 1. pytyopsittacus (BORKH. Rheingegend?)
- 2. curvirostra (L. Schweden).
- 3. caucasica (BUT. Kaukasus).
- 4. rubrifasciata (BP. & SCHLEG. Mitteleuropa).
- ? 5. bifasciata (BRM. Thüringen).

Die Formen des Hänflings werden so gruppiert:

Loxia Cannabina (Kl.).

- 1. typo-cannabina (L. Schweden).
- 2. ? pp. typo-cannabina (L.) Rhein, kleiner? usw.).

Die verwendeten Zeichen sollen heißen: *pp.* = prope, noch unbenannte oder wenig abweichende Formen; *p. u.* = pro usu, wenn ältere Namen nicht beachtet wurden; ? wenn die Selbständigkeit der Realgattung, die Benennung oder Zugehörigkeit, die Berechtigung der Unterscheidbarkeit, die Bestimmung und das Vorkommen der Form zweifelhaft ist. Wie ersichtlich, führt KLEINSCHMIDT nebst dem Autorennamen immer auch die Heimat der betreffenden Form an.

Das kühne Vorgehen KLEINSCHMIDTS zu kritisieren ist hier nicht am Platze, es sei darüber nur kurz so viel bemerkt, daß sein Verzeichnis in den allgemeinen Gebrauch kaum Eingang finden dürfte und mehr für einzelne Forscher, also vorderhand wenigstens nur für private Verwendung bestimmt sein kann. In seiner Schlußbemerkung bestreitet er auch nicht die Berechtigung eines «Schulsystems» neben seinem «Natursystem».

Endlos könnte man weitere Beispiele zur Bekräftigung der Tatsache anführen, wie grundverschieden die in neuerer Zeit erschienenen Namenlisten sind. Es ist uns aber kein Beispiel darunter bekannt, welches, trotz aller Kongreß-Beschlüsse und Regeln, eine hoffnungsvolle Aussicht für eine einheitliche, ständige Nomenklatur bieten würde. Vielmehr spricht alles für unsere Meinung, daß die jetzigen Nomenklaturregeln nicht unantastbar sind und es immerhin fraglich bleibt, ob das Ziel, wofür dieselben geschaffen wurden, durch sie zu erreichen sei.

Nun könnte man aber auch fragen: was für Schwächen denselben anhaften, welche Satzungen wären abzuändern und wie wäre überhaupt eine Einigung zu erlangen?

Bevor ich diese heiklen Fragen zu beantworten mich getraue, möge ein kurzer Hinweis auf jene Bestrebungen gestattet sein, welche die Vertreter der verschiedenen Fächer der Zoologie bereits zur Abänderung der Nomenklaturregeln entfalteten. Viele erblickten nämlich gerade in der strikten Befolgung des Prioritätsgesetzes einen schwachen

Punkt der Regeln. Es wurde augenscheinlich, daß das krampfhafte Anklammern an dieses Prinzip zumeist die Unsicherheit, die Begriffsveränderungen verschuldete, wie sie ja auch jene gleichlautenden Gattungs-, Spezies, auch Subspezies-Benennungen — also zwei-dreifache Wiederholungen ein und desselben Namens — erzeugte, welche die modernen Namenlisten kennzeichnen. LINNÉ'S Prinzip der Namengebung, wonach er eine jede Art mit den Gattungsnamen und einen verschieden lautenden Artnamen belegte, schien erschüttert und nicht mehr beachtet, trotzdem, daß es klar wurde, wie solche gleichlautende Benennungen ins Lächerliche anwuchsen und mit recht bespöttelt und als schlechte Witze gedeutet wurden. Es ist ja aber auch hoch an der Zeit, daß man diese Auswüchse und Verunzierungen der Nomenklatur nicht länger dulde, sondern endlich einmal beseitige. Oder wollen wir noch weiterhin mit Namen wie: *Troglodytes troglodytes troglodytes* = Zaunkönig, *Coccothraustes coccothraustes coccothraustes* = Kirsch kernbeißer, *Bubo bubo bubo* = Uhu, *Turtur turtur turtur* = Turteltaube, *Oedinemus oedinemus oedinemus* = Triel u. a. m. unsere Namenlisten verunstalten?

Keineswegs vereinzelt, sondern immer häufiger begegnen wir solch schauderhaften Wiederholungen in den Namenlisten. Der «Nomenclator der Vögel Bayerns», welcher von C. E. HELLMAYR und C. LAUBMANN verfaßt im Jahre 1916 erschien, ist in dieser Beziehung besonders lehrreich. Hier treffen wir unter den 326 Vogelarten 93 doppelnamig, 233 dreinamig. Unter den binär angeführten Arten ist der Genusname bei 80 verschieden vom Speziesnamen, gleichlautend bei 13; unter den trinär angeführten ist der Genusname verschieden vom Spezies- und Subspeziesnamen, welche letztere gleichlautend sind, bei 170; der Genus- und Speziesname gleichlautend, der Subspeziesname dagegen verschieden bei: 6; alle 3 Namen gleichlautend bei: 34.

Unter den 326 Benennungen finden wir also in 212 Fällen solche, welche aus 2—3 gleichlautenden Namen zusammengesetzt sind und nur 114 Arten führen nicht gleichlautende Genus-, Spezies-, eventuell Subspeziesnamen!

Man will die Berechtigung dieser doppelt und dreifach verwendeten Bezeichnungen damit begründen, daß sie, wenn auch sicher nicht schön, jedoch logisch seien. Das ist allerdings unanfechtbar. Nur fragen wir: warum soll man Gesetze oder Regeln steif und fest verteidigen und nicht daran rütteln, wenn die Anwendung derselben solche abstoßende Absonderlichkeiten hervorbringt, welche ja durch eine gewisse Vereinbarung nur zu leicht umgangen werden könnten?

Schließlich ist keine Regel ohne Ausnahme, es darf daher eine erwiesenermaßen unpraktische Satzung nicht verteidigt werden, im Gegenteil, man soll bestrebt sein, die erkannten Schwächen womöglich

zu beseitigen, die ungenügende oder verschieden auslegbare Fassung einzelner Satzungen abzuändern und so die denselben anhaftende Starrheit durch Ausnahmen zu mildern.¹

Letztere Auffassung kam auch gelegentlich des im Jahre 1913 zu Monaco tagenden Internat. Zoologen-Kongresses zu Wort, indem eine Gruppe der Zoologen den Antrag einbrachte, man möge doch in gewissen Fällen von der strikten Befolgung des Prioritätsgesetzes absehen. Nun hat aber der Kongreß den Antrag mit Stimmenmehrheit abgelehnt, hingegen angenommen, — wohl den Druck der Minderheit doch etwas spürend, — daß die durch den im Jahre 1907 in Boston gehaltenen Intern. Zoologen-Kongreß eingesetzte Intern. Nomenklatur-Kommission, welche zeitweise sein Gutachten über strittige Nomenklaturfragen äußerte, diesbezügliche Anträge entgegennehmen könne und berechtigt sei darüber — nach Überprüfung seitens Spezialkommissionen, welche aus Vertretern der einzelnen Fächer der Zoologie gebildet sind — dem nächsten Kongreß Bericht zu erstatten und eine Entscheidung zu erbitten.²

Der offizielle Apparat arbeitete aber schwerfällig und langsam. Entscheidender griff in den Lauf der Dinge im Jahre 1915 Prof. APSTEIN ein, der in Übereinstimmung mit mehreren Fachgenossen nebst einigen Änderungen an den Regeln und eine Erweiterung des Prioritätsgesetzes empfehlend, gleichzeitig eine Liste von «Nomina conservanda» aufstellte. Er wurde dabei von jener Absicht geleitet, daß alteingeführte und allgemeingebrauchte, in den bedeutenderen Fachwerken und Lehrbüchern verwendete Namen der bekanntesten Tiergattungen nicht mehr verändert werden dürfen, so wie auch Begriffsänderungen eingewurzelter Gattungs- und Artnamen in Zukunft nicht mehr zu gestatten seien.³

Dieser entschlossene Schritt blieb nicht ohne Wirkung, denn auch in den Spezialkommissionen der Internat. Nomenklaturkommission entstand eine bessere Einsicht, welche das rücksichtslose, steife Festhalten zur absoluten Priorität ausnahmsweise in einigen Fällen nicht mehr unterband. Im «Gutachten» Nr. 67 vom Jahre 1916, April, gab sie eine Liste von 102 solcher Gattungsnamen heraus, welche als unab-

¹ Bisher benützten auch wir Doppelnamen in unserer Nomenklatur. Nachdem aber der Gebrauch von aus zwei und drei gleichlautenden Namen zusammengesetzten Benennungen nicht mehr als *Ausnahme* erscheint, sondern zu überwuchern beginnt, zögern wir nicht, uns zur Umkehr zu entschließen und jenen Weg zu verfolgen, den KÖNIG, DUBOIS u. a. nie verlassen haben.

² Eine ganze Reihe solcher Gutachten bestärkt unsere Meinung, welche wir bezüglich der Schwächen der Intern. Nomenklaturregeln geäußert haben, wohlauf.

³ Sitzungsab. Ges. Naturf. Freunde. Berlin 1915 Nr. 5. — Orn. Monatsb. 1915, p. 186.

änderliche Namen dem nächsten Zoologen-Kongreß zur Sanktion unterbreitet werden sollen. Wann aber dieser Kongreß, also die Gelegenheit zur Annahme dieses Vorschlages stattfinden wird, ist nach den Lehren der letzten vier Jahren vollkommen unbestimmt. Nur das scheint sicher zu sein, daß nach einer Welterschütterung, dessen Zeugen wir sind, eine internationale Zusammenkunft zwecks Erörterung wissenschaftlicher Fragen, in unabsehbar weite Ferne gerückt ist und langer Jahre wird es bedürfen, bis der entflammte gegenseitige Haß der Völker soweit gelöscht sein wird, daß Vertreter der verschiedenen Nationen sich zu objektivem Gedankenaustausch wieder beim Beratungstisch einfinden werden. Nach alldem, was wir erlebten und nach einer Zeit, in der internationale Vereinbarungen, Bündnisse, Verträge, Rechte mit einer nie geahnten Schamlosigkeit zerstampft und zerrissen, feste Bande gelöst wurden, dürfte dieser Zeitpunkt sicher nicht so bald eintreffen.

Wenn wir aber am Wege nach der Höhe vorwärts schreiten wollen, ist es undenkbar, auch die internationale Zusammenarbeit erheischenden, noch schwebenden Fragen bis auf einen unbestimmt fern gelegenen Zeitpunkt auszuschalten, sondern wir müssen darnach trachten, mit eigener Kraft, mit Hilfe der uns gebliebenen Mittel die zum Ziele führenden Pfade wenigstens zu ebnen und zur Lösung des Endzweckes beizusteuern.

Zu diesen ungelösten Fragen gehört auch die Nomenklaturfrage. Und wir erachten es nicht nur als Pflicht, darüber bloß eine Ansicht zu äußern, sondern getrauen uns auch unsere selbständige Meinung praktisch ausführend, eine neue Namenliste der Vögel Ungarns zusammenzustellen. Ausdrücklich sei aber hiebei betont, daß abgesehen von den jetzt obwaltenden zerrütteten Verhältnissen, wir niemals solch geartete Kongreßbeschlüsse für uns bindend erachten, welche die selbständige Abänderung der internat. Nomenklatur-Regeln für Einzelne, sowie auch für Gesellschaften verbieten. Kongressen steht niemals das Recht einer gesetzgeberischen, immerhin bloß einer beratenden oder begutachtenden Tätigkeit zu. Pflegt ja gelegentlich eines Kongresses immer nur ein Bruchteil der Vertreter des Faches zu erscheinen, welche Gruppe keinesfalls die Gesamtheit desselben darstellt, also auch nicht dazu befugt ist, allgemein gültige, zwingende — eventuell nur mit ein-zwei Stimmenmehrheit gefaßte — gesatzkräftige Beschlüsse zu diktieren. Eine Nomenklatur wird niemals durch solche Abstimmungen die erwünschte allgemeine Verbreitung, Stetigkeit und Einheitlichkeit erlangen, viel eher jedoch durch ihren eigenen praktischen Wert. Der Zwang, Befehl ist mit der Freiheit der wissenschaftlichen Betätigung unvereinbar, weil solche Fesseln die gedeihliche Entwicklung und den Fortschritt entschieden hemmen und die Knechtschaft der Zünfte längst verschwundener Zeiten in die Erinnerung rufen.

Eingedenk dessen sind nicht wir allein, sondern ein stetig wachsendes Lager der Fachgenossen der Ansicht, daß jene Satzungen der Nomenklaturregeln, welche allgemein für gut befunden worden sind, zu befolgen wären, jene aber, welche sich in der Praxis nicht bewährt haben, müssen ausgemerzt oder entsprechend geändert werden, u. zw. nicht nur durch Kongreßbeschlüsse, sondern auch durch die Mitarbeit Einzelner, wie es ja trotz Kongreßverbot wiederholt geschah.

Der Einwand, daß auf diese Art wieder nur viel zu sehr persönliche Anschauungen sich geltend machen und die zu erreichende Einheitlichkeit stören, kann nicht als stichhältig betrachtet werden. Könnte ja diese Einheitlichkeit und Übereinstimmung selbst die strikteste Befolgung der Regeln nicht sichern! Nach unserer Meinung fruchten die seitens einzelner Fachgenossen geäußerten Wünsche, Anträge und praktische Versuche viel mehr der Sache und beschleunigen jedenfalls die Klärung der strittigen Fragen, als die durch Zeitpunkte und Gelegenheiten, Kommissionsarbeiten und Formalitäten streng begrenzten Möglichkeiten der Mitwirkung.

Unsere Ansichten bezüglich einer Abänderung der Nomenklaturregeln fassen wir wie folgt zusammen, mögen sie auch zur Antwort auf jene Fragen dienen, welche wir bereits früher angeschnitten hatten:

1. Gattungsnamen dürfen in Verbindung mit Art- und beide mit Nebenartnamen nicht gleichlautend sein. In Fällen, wo dies durch das Befolgen des Prioritätsgesetzes eintritt, muß der nächstälteste Art- und Nebenartname verwendet werden.¹

2. Altersher allgemein gebrauchte Art-(Nebenart-)namen dürfen durch unbekannte ältere Bezeichnungen, deren Rechtmäßigkeit wie immer anfechtbar und nicht unzweifelhaft ist, nicht ersetzt werden.

3. Art-(Nebenart-)namen, deren Bedeutung verwirrend oder falsch ist, sind zu verwerfen, z. B.: *africanus* für eine nur in Europa vorkommende; *rufus* für eine grün gefärbte Art usw.²

4. Begriffsänderungen, wie *Tringa* statt *Totanus*, *Erithacus luscini*a für den Sprosser, sind unstatthaft.

5. Das Einklammern der Autorennamen, wenn der Artnamen ursprünglich mit anderem als dem jetzt gebräuchlichen Gattungsnamen verbunden wurde, ist zu unterlassen, weil überflüssig.

6. Die Arten sind die niedrigsten Einheiten des Systems und nicht die niedrigsten Gruppen. Jene Formen, welche nicht wesentlich, sondern nur relativ, also in geringem Maße von einander abweichen und

¹ Selbst die Engländer sind mehrfach dieser Ansicht und befürworten das im Stricklandian Code in diesem Sinne aufgestellte Prinzip. (Ibis 1905, p. 494.)

² Betrifft dasselbe, was wir in der Anmerkung 1 sagten.

diese Unterschiede durch geographische Gründe bestimmt werden, müssen im System Platz finden und als geographische Vertreter oder Formen ternär benannt werden. Es genügt jedoch die typische Form, sowie Arten, welche nur eine Form aufweisen oder nur in einer Form bisher bekannt sind, binär zu benennen. Der dritte Name erscheint im letzteren Fall als ganz überflüssig. Wenn ich *Parus ater* L. (Tannenmeise) sage oder schreibe, wird ein jeder wissen, daß ich darunter die von LINNÉ beschriebene in Schweden und Mitteleuropa vorkommende Form verstehe, weil ich ja die anderen Formen ternär bezeichne, also *Parus ater britannicus* Sharpe & Dress. (Englische Tannenmeise) usw.

7. Das Prioritätsgesetz kann nur für jene Werke gelten, in welchen dem Beispiele LINNÉs folgend (*Systema Naturae* X. Ausg. vom Jahre 1758) die binäre Nomenklatur konsequent durchgeführt worden und dessen Autor unzweifelhaft bekannt ist. Es können daher nicht berücksichtigt werden:

PONTOPIDDANS: *Danske Atlas*. 1763.

VROEGS: *Catal. Verzam. Vogel. Adunbratiuncula*. 1764. u. d.

In jenem ist die binäre Nomenklatur nicht konsequent durchgeführt (Vergl. *Journ. f. Orn.* 1918, p. 116), das letztere Werk muß aber als anonym erschienen betrachtet werden, weil nicht mit Bestimmtheit festgestellt werden kann: ob PALLAS oder VROEG als Autor der Namen zu gelten hat.

Auch PAULUS HENRICUS GERARDUS MÖHRINGS: «*Geslachten der Vogelen*. Ausg. von NOZEMAN und VOSMAER. Amsterdam. 1758.» betitelttes Werk kann nicht berücksichtigt werden, obgleich es streng genommen nicht zu übergehen wäre.¹ Nun haben aber selbst die eifrigsten und starrhalsigsten Verfechter der Nomenklaturregeln dieses Werk ausgeschaltet, um Verwirrungen zu vermeiden.

8. Widmungsnamen in den Benennungen sollen mit großen Anfangsbuchstaben geschrieben werden.

Dies wären jene hauptsächlichen Gesichtspunkte, welche man unserer Meinung nach bei Anwendung der Nomenklaturregeln als deren Modifikationen befolgen müßte und welche wir in unserer Namenliste bereits auch durchgeführt haben. Die weiteren Anmerkungen sind bei den einzelnen Gattungen und Arten von Fall zu Fall mit Hinweis auf deren Nummern oder Namen als Anhang beigefügt.

Wohl wissend, daß eher durch solche Modifikationen eine einheitliche, allgemein gültige Nomenklatur geschaffen werden kann, als durch unantastbare starre Regeln, glauben wir dennoch, daß das angestrebte

¹ S. POCHES Ausführungen im *Zool. Anzeiger* 1904, p. 495 und *Orn. Monatsb.* 1904, p. 103.

Ziel endgültig doch nur durch noch radikalere Mittel erreicht werden könnte. Es wäre der sicherste Vorgang dazu, in wirklicher, allgemeiner Übereinstimmung — und nicht durch Abstimmung einer Gruppe — die Liste der endgültig unabänderlichen Namen der Arten und Nebenarten aufzustellen, welche dann durch die Herausgeber und Schriftleiter unserer Fachorgane, durch die Leiter der Sammlungen, Verfasser von Fachwerken und Lehrbüchern fernerhin ausnahmslos angewendet würden. Gattungsnamen und Bezeichnungen der höheren systematischen Gruppen müßten nicht in Betracht gezogen werden, da ja diesbezüglich die Auffassungen der Systematiker nie in Übereinstimmung zu bringen sind, weil der eine die Grenzen der Gruppen enger, der andere weiter steckt und diese sich auch mit der Entwicklung der Wissenschaft verändern, also nie als wirklich unabänderliche Elemente des Systems angesehen werden können, wogegen man die Spezies- und Subspeziesnamen für immer bedingungslos fixieren könnte. Und wenn dies auch bloß für die Formen der paläarktischen Fauna gelingen sollte, wäre ein unendlich wichtiger Schritt nach vorwärts getan. Als unser nächstes Arbeitsfeld kommt ja in erster Linie dieses Faunengebiet in Betracht. Wie viel überflüssige Arbeit, Zeitvergeudung wäre damit auf einen Schlag behoben, wie vielen Streitigkeiten ein Ende bereitet, wenn das Gespenst der Nomenklatur für immer verscheucht wäre? Alle fühlen das, besonders aber wir, die wir seit 20 Jahren unentwegt an unserem im Jahre 1898 herausgegebenen Nomenklator festhielten und dessen Namen wir zur Bezeichnung unserer Sammlungen, Büchereien, Archive, Zettelkataloge, Veröffentlichungen usw. verwendeten und so wirklich eine einheitliche Namengebung im Lande erzielten. Nebenbei verfolgten wir zwar mit wachsenden Augen und lebhaftem Interesse alle Nomenklaturbestrebungen, doch wollten wir uns absichtlich von diesen fern halten und auch deren Schwankungen nicht mitmachen. Dadurch entledigten wir uns einer Last, welche sonst störend und hemmend unsere Schultern beschwert hätte und uns kaum ermöglichte, unser Arbeitsprogramm glatt und leicht zu erledigen. Es steht sicher, daß das Festhalten an eine bestimmte Namenliste durch einen längeren Zeitraum viel ersprießlicher und nützlicher ist, als auf wankem Schiff, auf den immer unruhigen Gewässern der Nomenklaturbestrebungen durch die Wogen sich treiben zu lassen. Es ist ja aber auch ausgeschlossen, sich den schnell wechselnden Phasen und Änderungen der Nomenklatur anzuschmiegen; das kann der Einzelne tun, nicht aber eine größere Institution. Man kann ja doch nicht alle Jahre, eventuell auch öfters, die Etiketten einer großen Sammlung auswechseln, an umfangreichen Zettelkatalogen Namensänderungen vornehmen und seinen Mitarbeitern, den Beobachtern und Korrespondenten, den Lernenden

und Anfängern zumuten, daß sie sich in kurzen Zeitläuften immer wieder an eine neue Nomenklatur gewöhnen, in diese sich hineinarbeiten mögen.

Der bestimmte Grund, warum wir dennoch nach 20 Jahren eine neue Namenliste der Vögel Ungarns herausgeben, ist neben den schon früher erwähnten darin gegeben, daß wir nach langer Zeit endlich die sich aus den Nomenklaturbestrebungen resultierenden Lehren und die Fortschritte am Felde unseres Faches berücksichtigend uns wieder für einen langen Zeitraum in Nomenklaturfragen Ruhe gönnen wollen, um ungestört unsere Aufgaben weiter zu verfolgen.

Unser Nomenklator vom Jahre 1898 umfaßt die Zahl von 329 Arten, hingegen der jetzige 410. Der Zuwachs erscheint beträchtlich, weil außer den neu festgestellten Arten und Formen alle schon früher bekannte Formen mit einer laufenden Nummer bezeichnet wurden, was im früheren Namensverzeichnis nicht geschah. Die Liste enthält alle für Ungarn durch Belegexemplare nachgewiesenen oder durch einwandfreie Beobachter, Literaturangaben festgestellten, in freier Natur wild lebenden, aber auch die eingebürgerten, jedoch verwilderten Formen. Jene, welche sicherlich als aus der Gefangenschaft entflohen zu betrachten sind, so auch welche als Hausgeflügel oder als domestiziert gelten, endlich auch die Spielarten, Varietäten wurden weggelassen. Hingegen gibt ein «Anhang» über jene Formen Aufschluß, welche hierzulande angeblich beobachtet wurden, deren Vorkommen aber bisher durch Belegexemplare nicht erhärtet worden ist und nur auf zweifelhaften Literaturangaben fußt. Auch will ich in unserer neuen Namenliste bei jeder Art oder Form den geographischen Punkt oder das Gebiet, die «Terra typica» anführen, von welchem dieselbe zuerst beschrieben wurde, von welchem somit das typische Exemplar stammt.

Wir übergeben diese Namenliste mit dem Wunsche den Freunden und Mitarbeitern unseres Institutes: mögen sie die darin gebrauchten Namen fürderhin in allen ihren Publikationen und Arbeiten verwenden, selbst dann, wenn sie nicht mit allen unseren Namengebungen einverstanden wären. Es mag sie dabei die Einsicht leiten, welche auch bei unserem Entschluß maßgebend war, der darauf zielte: die Einheitlichkeit für eine geraume Zeit wieder zu sichern. Wir verschließen uns keinesfalls vor gewichtigen Bemerkungen und wollen Auskünfte, begründete Änderungen nicht ungehört lassen, dieselben jedoch vor der Hand nur sammeln, um sie erst bei der nächsten Auflage des Nomenklators zu verwenden. Bis dahin soll nicht daran gerüttelt werden, weil das Befolgen einer Nomenklatur viel mehr praktischen Nutzen hat, als das Herumtasten und das fortwährende Umsatteln, was ja viel mehr Arbeit, Erlernen erheischt, als die kleine Mühe, um eine neue Liste ins Gedächtnis zu prägen.

Möge uns weiterhin die Nomenklaturfrage nicht mehr beunruhigen, weil ja Namen nur nebensächlich und Mittel zum Zweck sind, wodurch eine allgemeine Verständigung erreicht werden soll, dieselben also nicht viel mehr Wert haben, als Buchstaben im Vergleich zur Sprache. Eine solch untergeordnete Sache soll uns nie ernstlich stören, anstatt dessen mögen wir das Hauptgewicht unserer Arbeitskraft dem wahren Ziele unseres Faches widmen, das wir nebst dem Studium des Vogelorganismus in der intensiven Erforschung des Vogellebens erblicken, um dann allmählich das zwischen diesem und dem Leben der Menschen bestehende Verhältnis auf seine Ursachen, Folgen und Wechselwirkungen richtig erkennen, verstehen und würdigen zu können.

Köszeg, am 1. Juli 1918.

STEFAN CHERNEL VON CHERNELHÁZA.

Alcidae. — Alkafélék.

Alca LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 130. — Alka.

1. **Alca torda** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 130. (Svédország.)

Alka. — Eisalk.

Fratercula BRISSON, Ornith. 1760. I., p. 52., VI., p. 81. — Lunda.

2. **Fratercula artica** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 130. (Svédország.)

Lunda. — Papageitaucher.

Colymbidae. — Buvárfélék.

Colymbus¹ LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 135. — Buvár.

3. **Colymbus arcticus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 135. (Svédország.)

Sarki buvár. — Polartaucher.

4. **Colymbus lumme** GUN. Act. Nidr. (Trondhjem. Selsk. Skrift.) 1761. I. tab. II. fig. 2. (Norvégia.)

Északi buvár. — Nordseetaucher.

5. **Colymbus Immer** BRÜNN. Ornith. Bor. 1764, p. 38. (Faröszigetek.)

Jeges buvár. — Eistaucher.

6. **Colymbus Adamsi** GRAY, Proceed. Zool. Soc. London, 1859, p. 167. (Alaszka.)

Fehérsőrű buvár. — Weißschnäbliger Taucher.

Podiceps LATHAM, Gen. Syn. Birds, Suppl. I. 1787, p. 294. — Vöcsök.

7. **Podiceps cristatus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 135. (Svédország.)

Búbos vöcsök. — Haubensteiβfuß.

8. **Podiceps griseigena** BODD. Tabl. Pl. Enl. 1783, p. 55. (Franciaország.)

Vörösnyakú vöcsök. — Rothalssteiβfuß.

9. ***Podiceps auritus*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 135. (Svédország.)
Füles vöcsök. — Ohrensteiβfuß.
10. ***Podiceps nigricollis*** BREHM, Handb. Naturg. Vög. Deutschl. 1831, p. 963. (Németország.)
Feketenyakú vöcsök. — Schwarzhalssteiβfuß.
11. ***Podiceps nigricans*** SCOP. Annus I. 1769, p. 77. (Olaszország.)
Kis vöcsök. — Zwergsteiβfuß.

Procellariidae. — Hojszafélék.

- Puffinus** BRISSON, Ornith. I. 1760, p. 56., VI., p. 130. — Vészmadár.
12. ***Puffinus Kuhli*** BOIE, Isis, 1835, p. 257. (Korzika.)
Szürke vészmadár. — Grauer Sturmvoegel.
  13. ***Puffinus anglorum Velkouan*** ACERB. Bibl. Ital. 1827, p. 294. (Földközi-tenger.)
Bukdosó vészmadár. — Mittelmeer-Sturmvoegel.

Laridae. — Sirályfélék.

- Stercorarius** BRISSON, Ornith. I. 1760, p. 56, VI., p. 149. — Halfarkas.
14. ***Stercorarius skua*** BRÜNN. Orn. Bor. 1764, p. 33. (Faró- és Izland-szigetek.)
Nagy halfarkas. — Große Raubmöve.
  15. ***Stercorarius pomarinus*** TEM. Man d'Orn. 1815, p. 514. (Sarki tájak, Franciaország, Hollandia.)
Szélesfarkú halfarkas. — Mittlere Raubmöve.
  16. ***Stercorarius parasiticus*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 136. (Svédorsz.)
Ékfarkú halfarkas. — Schmarotzer-Raubmöve.
  17. ***Stercorarius longicaudus*** VIEILL. Nouv. Dict. d'Hist. Nat. XXXII. 1819, p. 157. (Északi tájak.)
Nyílfarkú halfarkas. — Langschwanz-Raubmöve.
- Larus** LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758. I., p. 136. — Sirály.
18. ***Larus argentatus*** BRÜNN. Orn. Boreal. 1764, p. 44. (Dánia.)
Ezüstös sirály. — Silbermöve.
  19. ***Larus argentatus cachinnans*** PALL. Zoogr. Rosso-As. 1826. II., p. 318. (Kaspi-tenger, Volga, Bajkáltó.)
Sárgalábú ezüstös sirály. — Gelbfüβige Silbermöve.
  20. ***Larus fuscus*** L. Syst. Nat. X. 1758. I., p. 136. (Svédország.)
Heringsirály. — Heringsmöve.
  21. ***Larus fuscus affinis*** REINH. Vidensk. Medd. 1853—54, p. 78. (Grönland.)
Muszka sirály. — Östliche Heringsmöve.

22. ***Larus marinus*** L. Syst. Nat. X. 1758. I., p. 136. (Gotland, Svédország.)
Dolmányos sirály. — Mantelmöve.
23. ***Larus canus*** L. Syst. Nat. X. 1758. I., p. 136. (Svédország.)
Viharsirály. — Sturmmöve.
24. ***Larus ridibundus*** L. Syst. Nat. XII. 1766. I., p. 225. (Anglia.)
Dankasirály. — Lachmöve.
25. ***Larus melanocephalus*** TEM. Man. d'Orn. 1820. II., p. 777.
 (Adriai-tenger partvidéke, Dalmácia.)
Szerecsensirály. — Schwarzköpfige Möve.
26. ***Larus minutus*** PALL. Reise Russ. Reichs 1776. III., p. 702.
 (Tobolszk, Szibéria.)
Kis sirály. — Zwergmöve.
- Rissa STEPHENS in: SHAW, Gen. Zool. XIII. 1826. I., p. 180. — Csüllő.
27. ***Rissa tridactyla*** L. Syst. Nat. X. 1758. I., p. 136. (Anglia.)
Háromujjú csüllő. — Dreizehenmöve.
- Gelochelidon BREHM, Isis 1830. XIII., p. 994. — Kacagó csér.
28. ***Gelochelidon anglica*** MONT. Orn. Dict. Suppl. 1813. (Anglia.)
Kacagó csér. — Lachseeschwalbe.
- Sterna LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758. I., p. 137. — Csér.
29. ***Sterna caspia***² PALL. Nov. Comm. Petrop. XIV., Pars prior 1770, p. 582. (Dél-Oroszország.)
Lócsér. — Raubseeschwalbe.
30. ***Sterna cantiaca***³ GM. Syst. Nat. 1789. I., II., p. 606. (Kent.)
Kenti csér. — Brandseeschwalbe.
31. ***Sterna hirundo*** L. Syst. Nat. X. 1758. I., p. 137. (Svédország.)
Küszvágó csér. — Flußseeschwalbe.
32. ***Sterna minuta*** L. Syst. Nat. XII. 1766. I., p. 288. (Dél-Európa.)
Kis csér. — Zwergseeschwalbe.
- Hydrochelidon BOIE, Isis 1822. I., p. 563. — Szerkő.
33. ***Hydrochelidon leucopareia*** TEM. Man. d'Orn. II., 1820 p. 746. (Dél-Magyarország.)
Fattyú szerkő. — Weißbärtige Seeschwalbe.
34. ***Hydrochelidon leucoptera*** TEM. Man. d'Orn. 1815, p. 483.
 (Földközi tengerpart, Svájci tavak.)
Fehérszárnyú szerkő. — Weißflüglige Seeschwalbe.
35. ***Hydrochelidon nigra*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 137. (Úpsala, Svédország.)
Kormos szerkő. — Trauerseeschwalbe.

Phalacrocoracidae. — Kárókatonafélék.

Phalacrocorax BRISSON, Ornith. 1760. I., p. 60, VI., p. 511. — Kárókatona.

36. **Phalacrocorax carbo**⁴ L. Syst. Nat. X. 1758, p. 133. (Svédorsz.)

Nagy kárókatona. — Kormoranscharbe.

37. **Phalacrocorax graculus Desmaresti** PAYRAND. Ann. Sc. Nat. 1826, p. 460. (Földközi-tenger.)

Déli üstökös kárókatona. — Südliche Krähenscharbe.

38. **Phalacrocorax pygmaeus** PAUL. Reis. Russ. Reichs. 1773. II., p. 712. (Kaspi-tenger.)

Kis kárókatona. — Zwergscharbe.

Pelecanidae. — Gődényfélék.

Pelecanus LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758. I., p. 132. — Gődény.

39. **Pelecanus onocrotalus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 132. (Afrika, Ázsia.)

Gődény. — Pelikan.

40. **Pelecanus onocrotalus roseus** GM. Syst. Nat. 1789. I. 2., p. 570. (Dél-Európa.)

Kis gödény. — Kleiner Pelikan.

41. **Pelecanus crispus** BRUCH, Isis 1832, p. 1109. (Délkelet-Európa.) *Borzas gödény.* — Krausköpfiger Pelikan.

Mergidae. — Bukófélék.

Mergus LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758. I., p. 129. — Bukó.

42. **Mergus merganser** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 129. (Svédország.)

Nagy bukó. — Gänsesäger.

43. **Mergus serrator** L. Syst. Nat. X. 1758., p. 129. (Svédország.)

Örvös bukó. — Mittlerer Säger.

44. **Mergus albellus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 129. (Svédország.)

Kis bukó. — Zwergsäger.

Anatidae. — Récefélék.

Erismatura BONAPARTE, Giorn. Arcad. (Roma) 52. 1832, p. 208. — Halcsontosfarkú réce.

45. **Erismatura leucocephala** SCOP. Ann. I. Hist. Nat. 1769, p. 65.

Kécsőrű réce. — Ruderente. (Terra typica ismeretlen.)

- Somateria** LEACH, Ann. of Philos. 1819. XIII., p. 61. — Dunnaréce.
46. **Somateria mollissima** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 124. (Svédország.)
Dunnaréce. — Eiderente.
47. **Somateria spectabilis** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 123. (Kanada, Svédország.)
Cifra dunnaréce. — Prachtente.
- Oidemia** FLEMING, Philos. of Zool. 1822. II., p. 260. — Fekete réce.
48. **Oidemia fusca** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 123. (Svédország.)
Füstös réce. — Samtente.
49. **Oidemia nigra** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 123. (Lappföld, Anglia.)
Fekete réce. — Trauerente.
- Nyroca** FLEMING, Philos. of Zool. 1822. II., p. 260. — Bukó réce.
50. **Nyroca marila** L. Faun. Svec. II. 1761, p. 39. (Lappföld.)
Hegyi réce. — Bergente.
51. **Nyroca fuligula** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 128. (Svédország.)
Kontyos réce. — Reiherente.
52. **Nyroca ferina** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 126. (Svédország.)
Barátréce. — Tafelente.
53. **Nyroca ferruginea**⁵ GM. Syst. Nat. I. 1788, p. 528. (= *Anas nyroca* GÜLD. Nov. Comm. Petrop. XIV. I. 1770, p. 403.) (Dél-Oroszország.)
Cigányréce. — Moorente.
54. **Nyroca rufina** PALL. Reis. Russl. Reichs. 1773. II., p. 713. (Dél-Oroszország.)
Üstökös réce. — Kolbenente.
55. **Nyroca clangula** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 125. (Svédország.)
Kerce réce. — Schellente.
56. **Nyroca hyemalis** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 126. (Svédország.)
Jeges réce. — Eisente.
- Spatula** BOIE, Isis, 1822. I., p. 564. — Kanalas réce.
57. **Spatula clypeata** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 124. (Svédország.)
Kanalas réce. — Löffelente.
- Anas** LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 122. — Réce.
58. **Anas boschas**⁶ L. Syst. Nat. X. 1758, p. 127. (Svédország.)
Tökösréce. — Stockente.
59. **Anas strepera** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 125. (Svédország.)
Kendermagos réce. — Schnallterente.
60. **Anas angustirostris** MÉNÉTR. Cat. Rais. Caucas. 1832, p. 58. (Lenkorán, Kaspi-tenger.)
Márványos réce. — Schnalschnabelente.
61. **Anas penelope** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 126. (Svédország.)
Fütyülő réce. — Pfeifente.

62. **Anas acuta** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 126. (Svédország.)
Nyílfarkú réce. — Spießente.
63. **Anas querquedula** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 126. (Svédország.)
Bőjtű réce. — Knäckente.
64. **Anas crecca** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 126. (Svédország.)
Csörgő réce. — Krickente.
65. **Anas falcata** GEORGI, Reis. Russ. Reichs. 1775. I., p. 167.
(Oroszország, Szibéria.)
Sarlós réce. — Sichelente.

Anseridae. — Lúdfélék.

- Tadorna** FLEMING, Philos. of Zool. 1822. II., p. 260. — Bütykös lúd.
66. **Tadorna cornuta** GM. Reis. Russl. 1774. II., p. 185. (= *Anas Tadorna* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 122.) (Svédország.)
Bütykös lúd. — Brandgans.
- Casarca** BONAPARTE, Comp. List. 1838, p. 56. — Rozsdás lúd.
67. **Casarca rutila** PALL. Nov. Comm. Petrop. 1770. XIV., p. 579.
(= *Anas casarca* L. Syst. Nat. XIII. App. 1768, p. 224.) (Dél-Oroszország.)
Rozsdás lúd. — Rostgans.
- Anser** BRISSON, Ornith. 1760. I., p. 58, VI., p. 261. — Lúd.
68. **Anser ferus** BECHST. Orn. Taschenb. 1803. II., p. 415. (= *Anas Anser* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 123.) (Svédország.)
Nyári lúd. — Graugans.
69. **Anser brachyrhynchus** BAILL. Mém. Soc. R. Abbeville 1833, p. 74. (Franciaország.)
Piszecsőrű lúd. — Kurzschnabelgans.
70. **Anser neglectus** SUSHK. Ibis 1896, p. 135. (Oroszország: Ufa, Thungall-tó.)
Gegelúd. — Rotfußgans.
71. **Anser tabalis**⁷ LATH. Gen. Syn. Birds, Suppl. I. 1787, p. 297 (Anglia.)
Vetési lúd. — Saatgans.
72. **Anser albifrons**⁸ SCOP. Ann. I. Hist. Nat. 1769, p. 69. (Karinthia.)
Nagy lilik. — Bläßgans.
73. **Anser erythropus**⁹ L. Syst. Nat. X. 1758, p. 123. (Finnmark.)
Kis lilik. — Zwerggans.
- Branta** SCOPOLI, Ann. Hist. Nat. I. 1769, p. 67. — Tengeri lúd.
74. **Branta bernicla** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 124. (Svédország.)
Örvös lúd. — Ringelgans.

75. ***Branta leucopsis*** BECHST. Orn. Taschenb. II. 1803, p. 424.
(Németország.)
Apácalúd. — Nonnengans.
76. ***Branta ruficollis*** PALL. Spicil. Zool. fasc. VI. 1769, p. 21.
(Dél-Oroszország.)
Vörösnakú lúd. — Rothalsgans.

Cygnidae. — Hattyúfélék.

- Cygnus** BECHSTEIN, Ornith. Taschenb. II. 1803, p. 404. — Hattyú.
77. ***Cygnus musicus*** BECHST. Gemein. Naturg. Vög. Deutschl. 1809. III., p. 830. (= *Anas Cygnus* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 122.)
(Svédország.)
Énekes hattyú. — Singschwan.
78. ***Cygnus Bewickii*** YARR. Trans. Linn. Soc. London 1833. XVI., p. 453. (Anglia.)
Kis hattyú. — Zwergschwan.
79. ***Cygnus olor*** GM. Syst. Nat. I., II. 1789, p. 501. (Oroszország.)
Bütykös hattyú. — Höckerschwan.

Charidriidae. — Lilefélék.

- Haematopus** LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 152. — Csigaforgató.
80. ***Haematopus ostralegus*** L. Syst. Nat. X. 1758., p. 152
(Öland, Svédország.)
Csigaforgató. — Austernfischer.
- Arenaria** BRISSON, Ornith. 1760. I., p. 48. — Kőforgató.
81. ***Arenaria interpres*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 148. (Gotland, Svédország.)
Kőforgató. — Steinwälzer.
- Cursorius** LATHAM, Ind. Orn. 1790. II., p. 751. — Futómadár.
82. ***Cursorius gallicus*** GM. Syst. Nat. I. 1789. II., p. 692.
(Franciaország.)
Futómadár. — Rennvogel.
- Glareola** BRISSON, Ornith. 1760. V., p. 141. — Székicsér.
83. ***Glareola pratincta*** L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 345. (Dél-Európa, Ausztria.)
Székicsér. — Brachschwalbe.
84. ***Glareola Nordmanni***¹⁰ NORDM. Bull. Soc. Imp. Nat. Mosc. 1842. XV., p. 314. (Dél-Oroszország pusztái.)
Feketeszárnnyú székicsér. — Schwarzflüglige Brachschwalbe.

Squatarola CUVIER, Règne Anim. 1817. I., p. 467. — Ujjas lile.

85. ***Squatarola helvetica*** L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 250. (Svédország.)
Ujjas lile. — Kiebitzregenpfeifer.

Charadrius LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 150. — Lile.

86. ***Charadrius apricarius*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 150.
 (Öland, Svédország.)

Pettyes lile. — Goldregenpfeifer.

87. ***Charadrius morinellus*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 150.
 (Svédország.)

Havasí lile. — Mornellregenpfeifer.

88. ***Charadrius hiaticula*** L. Syst. Nat. X. 1752, p. 150. (Svédország.)
Parti lile. — Sandregenpfeifer.

89. ***Charadrius dubius***¹¹ SCOP. Del Faun. Flor. Insubr. 1736.
 II., p. 93. (Luzon, Fülöpszigetek.)

Kis lile. — Flußregenpfeifer.

90. ***Charadrius alexandrinus*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 150.
 (Egyiptom.)

Széki lile. — Seeregenpfeifer.

Chettusia BONAPARTE, Iconogr. Faun. Ital. Ucc. 1841, p. 18. — Lilebibic.

91. ***Chettusia gregaria*** PALL. Reis. Russ. Reichs. 1771. I., p. 456.
 (Volgamenti puszták.)

Lilebibic. — Steppenkiebitz.

Vanellus BRISSON, Ornith. 1760. I., p. 48., V., p. 94. — Bibic.

92. ***Vanellus capella*** SCHAEFF. Mus. Orn. 1789, p. 49. (= *Tringa*
Vanellus L. Syst. Nat. X. 1758, p. 148.) (Svédország.)

Bibic. — Kiebitz.

Oedichnemus TEMMINCK, Man. d'Ornith. 1815, p. 321. — Ugartyúk.

93. ***Oedichnemus scolopax*** GM. Reis. Russ. Reichs. 1774. III.,
 p. 87. (= *Charadrius Oedichnemus* L. Syst. Nat. X. 1759, p. 151.)
 (Anglia.)

Ugartyúk. — Triel.

94. ***Oedichnemus scolopax indicus*** SALVAD. Atti Soc. Ital. Sc.
 Nat. 1866. VIII., p. 381. (India, Délkelet-Európa.)

Délkeleti ugartyúk. — Südöstlicher Triel.

Scolopacidae. — Szalonkafélék.

Recurvirostra LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 151. — Gulipán.

95. ***Recurvirostra avosetta*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 151.
 (Öland, Svédország.)

Gulipán. — Säbelschnabel.

Himantopus BRISSON, Ornith. 1760. V., p. 30. — Gólyatöcs.

96. ***Himantopus candidus*** BONN. Enc. Meth. 1790. I., p. 24.
(= *Charadrius Himantopus* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 151.) (Dél-Európa.)
Gólyatöcs. — Stelzenläufer.
- Phalaropus** BRISSON, Ornith. 1760. I., p. 50., VI., p. 12. — Víztaposó.
97. ***Phalaropus fulicarius*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 148. (Hudson-öböl, Észak-Amerika.)
Laposcsőrű víztaposó. — Plattschnäbliger Wassertreter.
98. ***Phalaropus lobatus*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 148. (Hudson-öböl, Észak-Amerika.)
Vékonycsőrű víztaposó. — Schmalschnäbliger Wassertreter.
- Calidris** ILLIGER, Prodr. Syst. Mamm. & Av. 1811, p. 249. — Fenyérfutó.
99. ***Calidris arenaria*** L. Syst. Nat. XII. 1766. I., p. 251. (Északi tengerpartok.)
Fenyérfutó. — Sanderling.
- Limicola** KOCH, Syst. baier. Zool. 1816. I., p. 316. — Sárjáró.
100. ***Limicola platyrhyncha***¹² TEM. Man. d'Orn. 1815, p. 398. (Észak-Európa.)
Sárjáró. — Sumpfläufer.
- Tringa**¹³ LINNAEUS, Syst. Nat. XII. 1766., p. 147. — Partfutó.
101. ***Tringa canutus*** L. Syst. Nat. X. 1758., p. 149. (Svédország.)
Izlandi partfutó. — Isländischer Strandläufer.
102. ***Tringa maritima*** BRÜNN Orn. Bor. 1764, p. 54. (Norvégia.)
Tengeri partfutó. — Seestrandsläufer.
103. ***Tringa alpina*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 149. (Lappföld.)
Havasi partfutó. — Alpenstrandsläufer.
104. ***Tringa alpina Schinzi*** BREHM. Handb. Naturg. Vög. Deutschl. 1831, p. 663. (Keleti-tenger partjai.)
Kis havasi partfutó. — Kleiner Alpenstrandsläufer.
105. ***Tringa ferruginea*** BRÜNN. Orn. Bor. 1764, p. 53. (Norvégia.)
Sarlós partfutó. — Bogenschnäbliger Strandsläufer.
106. ***Tringa minuta*** LEISL. Nachtr. zu BECHSTEIN Naturg. Deutschl. 1812. I., p. 74. (Hanau a Majna mellett, Németország.)
Apró partfutó. — Zwergstrandsläufer.
107. ***Tringa Temminckii*** LEISL. Nachtr. zu BECHSTEIN Naturg. Deutschl. 1812. I., p. 78. (Majna partja, Németország.)
Temminck partfutó. — Temminck-Strandsläufer.
- Actitis** ILLIGER, Prodr. Syst. Mamm. Av. 1811, p. 262. — Billegető cankó.
108. ***Actitis hypoleucos*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 149. (Svédország.)
Billegető cankó. — Flußuferläufer.
- Pavoncella** LEACH, Syst. Cat. Spec. Indig. Mamm. & Birds Brit. Mus. 1816, p. 29. — Pajzsos cankó.

109. **Pavoncella pugnax** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 148. (Svédország.)
Pajzsos cankó. — Kampfläufer,
Totanus BECHSTEIN, Orn. Taschenb. Deutschl. 1803, II. p. 282. — Cankó.
110. **Totanus calidris** L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 254. (= *Scolopax Totanus* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 145.) (Svédország.)
Vöröslábú cankó. — Rotschenkel.
111. **Totanus maculatus**¹⁴ TUNST. Ornith. Britann. 1771, p. 3. (Anglia.)
Füstös cankó. — Dunkler Wasserläufer.
112. **Totanus nebularius** GUNNERUS in LEEM, Beskr. Finm. Lapp. 1767, p. 251. (Norvégia.)
Szürke cankó. — Heller Wasserläufer.
113. **Totanus stagnatilis** BECHST. Orn. Taschenb. II. 1803, p. 292. (Németország.)
Tavi cankó. — Teichwasserläufer.
114. **Totanus ochropus**¹⁵ L. Syst. Nat. X. 1795, p. 149. (Svédország.)
Erdei cankó. — Waldwasserläufer.
115. **Totanus glareola** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 149. (Svédország.)
Réti cankó. — Bruchwasserläufer.
- Limosa** BRISSON, Orn. 1760. I., p. 48, V., p. 261. — Goda.
116. **Limosa aegocephala**¹⁶ BECHST. Naturg. Deutschl. 1813. II., p. 234. (= *Scolopax Limosa* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 147.) (Svédország, Németország.)
Nagy goda. — Uferschnepfe.
117. **Limosa lapponica** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 147. (Lappföld.)
Kis goda. — Pfuhlschnepfe.
- Numenius** BRISSON, Orn. 1760. I., p. 48, V., p. 311. — Póling.
118. **Numenius arquatus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 145. (Svédország.)
Nagy póling. — Großer Brachvogel.
119. **Numenius tenuirostris** VIEILL. Nouv. Dict. d'Hist. Nat. 1817. VIII., p. 302. (Egyiptom.)
Vékonycsőrű póling. — Dünnschnäbliger Brachvogel.
120. **Numenius phaeopus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 146. (Svédország.)
Kis póling. — Regenbrachvogel.
- Gallinago** KOCH, Syst. baier. Zool. 1816. I., p. 312. — Sárszalonka.
121. **Gallinago major**¹⁷ GM. Syst. Nat. 1789, p. 661.
Nagy sárszalonka. — Große Sumpfschnepfe. (Svédország.)
122. **Gallinago gallinaria** O. F. MÜLL. Zool. Dan. Prodr. 1776, p. 23. (= *Scolopax Gallinago* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 147.) (Svédország.)
Középső sárszalonka. — Bekassine.

123. ***Gallinago gallinula*** L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 244. (Franciaország.)

Kis sárszalonka. — Kleine Sumpfschnepfe.

Scolopax LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 145. — Erdei szalonka.

124. ***Scolopax rusticola*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 146. (Svédország.)
Erdei szalonka. — Waldschnepfe.

Otididae. — Túzokfélék.

Otis LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, 154. — Túzok.

125. ***Otis tarda*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 154. (Lengyelország.)
Túzok. — Großtrappe.

126. ***Otis tetrix*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 154. (Franciaország.)
Reznek. — Zwergtrappe.

Gruidae. — Darúfélék.

Grus PALLAS, Misc. Zool. 1766, p. 66. — Darú.

127. ***Grus communis*** BECHST. Naturg. Deutschl. 1793., III., p. 60.
(= *Ardea Grus* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 141.) (Németország, Svédország.)

Darú. — Kranich.

Anthropoides VIEILLOT, Analyse 1816, p. 59. — Pártás darú.

128. ***Anthropoides virgo*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 141. (Dél-Európa, Nyugat- és Közép-Ázsia.)
Pártás darú. — Jungfernkranich.

Rallidae. — Guvatfélék.

Rallus LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 153. — Guvat.

129. ***Rallus aquaticus*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 153. (Anglia.)
Guvat. — Wasserralle.

Crex BECHSTEIN, Orn. Taschenb. Deutschl. 1803. II., p. 336. — Haris.

130. ***Crex pratensis*** BECHST. Ornith. Taschenb. Deutschl. 1803, p. 337. (= *Rallus Crex* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 153.) (Svédország, Németország.)

Haris. — Wachtelkönig.

Ortygometra¹⁸ LEACH, Syst. Cat. Mamm. & Birds Brit. Mus. 1816, p. 34. — Vizicsibe.

131. ***Ortygometra porzana*** L. Syst. Nat. XII. 1766. I., p. 262. (Franciaország.)

Pettyes vizicsibe. — Tüpfelsumpfhuhn.

132. *Ortygometra pusilla*¹⁹ PALL. Reis. Russ. Reichs. 1776. III., p. 700. (Dauria.)
Törpe vizicsibe. — Zwergsumpfhuhn.
133. *Ortygometra parva* SCOP. Ann. I. 1769, p. 108. (Karinthia.)
Kis vizicsibe. — Kleines Sumpfhuhn.
- Gallinula* BRISSON, Ornith. 1760. I., p. 50., VI., p. 2. — Vizityúk.
134. *Gallinula chloropus* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 152. (Anglia.)
Vizityúk. — Grünfüßiges Teichhuhn.
- Fulica* LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 152. — Szárcsa.
135. *Fulica atra* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 152. (Svédország.)
Szárcsa. — Bläßhuhn.
- Porphyrio* BRISSON, Ornith. 1760. V., p. 522. — Fú.
136. *Porphyrio caeruleus* VANDELLI, Mem. Acad. Real das Sc. Lisboa 1797. I., p. 37. (Dél-Európa, Földközi tengerpart.)
Kék fú. — Hyazinthuhn.

Ibididae. — Ibiszfélék.

- Plegadis* KAUP, Skizz. Entwicklungsgesch. & Natürl. Syst. Europ. Tierw. 1829. I., p. 82. — Batla.
137. *Plegadis falcinellus* L. Syst. Nat. XII. 1766. I., p. 241. (Ausztria, Olaszország.)
Batla. — Brauner Sichler.
- Platalea* LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 139. — Kanalasgém.
138. *Platalea leucorodia* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 139. (Svédország.)
Kanalasgém. — Löffelreihér.

Ciconiidae. — Gólyafélék.

- Ciconia* BRISSON, Ornith. 1760. I., p. 48., V., p. 361.
139. *Ciconia alba* BECHST. Naturg. Deutschl. 1793. IV., p. 82. (= *Ardea Ciconia* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 142.) (Svédország, Németország.)
Fehér gólya. — Weißer Storch.
140. *Ciconia nigra* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 142. (Svédország.)
Fekete gólya. — Schwarzer Storch.

Ardeidae. — Gémfélék.

- Nycticorax* FORSTER, Syn. Cat. Brit. Birds 1817, p. 59. — Bakcsó.
141. *Nycticorax griseus* L. Syst. Nat. XII. 1766. I., p. 235., 239. (= *Ardea Nycticorax* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 142.) (Dél-Európa.)
Bakcsó. — Nachtreiher.

- Botaurus** STEPHENS in: SHAW, Gen. Zool. XI. 1819. II., p. 592. — Bőllömbika.
 142. **Botaurus stellaris** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 144. (Svédország.)
Bőllömbika. — Rohrdommel.
- Ardetta** GRAY, List. Gen. B. 1842, p. 13. — Pocgém.
 143. **Ardetta minuta** L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 240. (Svájc.)
Pocgém. — Zwergrohrdommel.
- Ardeola** BOIE, Isis, 1822, p. 559. — Üstökös gém.
 144. **Ardeola ralloides** SCOP. Ann. 1769. I., p. 88. (Karinthia.)
Üstökös gém. — Schopfreier.
- Ardea** LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 141. — Gém.
 145. **Ardea cinerea** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 143. (Svédország.)
Szürke gém. — Fischreier.
146. **Ardea purpurea** L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 236. (Franciaország.)
Vörös gém. — Purpureier.
- Bubulcus** BONAPARTE, Ann. Sc. Nat. 1854. I., p. 141. — Pásztorgém.
 147. **Bubulcus ibis** L. Syst. Nat. 1758, p. 144. (Egyiptom.)
Pásztorgém. — Kuhreier.
- Egretta** FORSTER, Syn. Cat. Brit. Birds 1817, p. 59. — Kócsag.
 148. **Egretta alba** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 144. (Svédország.)
Nagy kócsag. — Silberreier.
149. **Egretta garzetta** L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 237. (Napkeleti országok.)
Kis kócsag. — Seidenreier.

Pteroclididae. — Pusztai tyúkfélék.

- Pteroclorus** BONAPARTE, Compt. Rend. 1856. XLII., p. 880. — Pusztai tyúk.
 150. **Pteroclorus exustus** TEM. Pl. Col. V., pl. 28., 29. 1825.
 (Délkelet-Ázsia, Északnyugat- és Kelet-Afrika.)
Pusztai tyúk. — Sandhuhn.
- Syrrhaptes** ILLIGER, Prodr. Syst. Mamm. Ar. 1811, p. 243. — Talpastyúk.
 151. **Syrrhaptes paradoxus** PALL. Reis. Russ. Reichs. 1773. II.,
 p. 712. (Tatár pusztaságok.)
Talpastyúk. — Steppenhuhn.

Phasianidae. — Fácánfélék.

- Phasianus** LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 158. — Fácán.
 152. **Phasianus colchicus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 158. (Kolchisz.)
Fácán. — Fasan.
- Perdix** BRISSON, Orn. 1760. I., p. 219. — Fogoly.
 153. **Perdix cinerea** LATIL. Ind. Orn. 1790. II., p. 645. (= *Tetrao*

Perdix L. Syst. Nat. X. 1758, p. 160.) (Svédország.)

Fogoly. — Rebhuhn.

Caccabis KAUP, Nat. Syst. 1829, p. 183. — Szirti fogoly.

154. **Caccabis saxatilis**²⁰ MEYER & WOLF, Naturg. Vög. Deutschl. in getr. Abbild. & Beschreib. Heft. 8, p. 61. 1805. (Németországi déli Alpok.)

Szirti fogoly. — Steinhuhn.

Coturnix BONNATERRE, Tabl. enc. méth. 1791. I. livr., 47. p., LXXXVII. 1792, livr. 51, p. 216. — Fűrj.

155. **Coturnix communis** BONN. Tabl. enc. méth. 1792, p. 217, pl. 96. (= *Tetrao Coturnix* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 161.) (Svédország.)

Fűrj. — Wachtel.

Tetraonidae. — Fajdfélék.

Tetrao LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 159. — Fajd.

156. **Tetrao urogallus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 159. (Svédország.)

Siketfajd. — Auerhuhn.

Lyrurus SWAINSON in: RICHARDSON & SWAINSON, Faun. Boreali-Americ. 1832. II. Febr., p. 497. — Nyirfajd.

157. **Lyrurus tetrix** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 159. (Svédország.)

Nyirfajd. — Birkhuhn.

Bonasa STEPHENS in: SHAW, Gen. Zool. XI. 1819. II., p. 298. — Császármadár.

158. **Bonasa bonasia**²¹ L. Syst. Nat. X. 1758, p. 160. (Svájc.)

Császármadár. — Haselhuhn.

Columbidae. — Galambfélék.

Columba LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 162. — Galamb.

159. **Columba palumbus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 163. (Svédország.)

Örvösgalamb. — Ringeltaube.

160. **Columba oenas** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 162. (Svédország.)

Kék galamb. — Hohлтаube.

161. **Columba livia** GM. Syst. Nat. I. 1789., II., p. 769. (Dél-Európa.)

Szirti galamb. — Felsentaube.

Turtur²² SELBY, Nat. Libr. Pigeons 1835, p. 169. — Gerle.

162. **Turtur communis** SELB. Nat. Libr. Pig. 1835, p. 171. (Anglia.)

Gerle. — Turteltaube.

Vulturidae. — Keselyűfélék.

- Vultur** LINNAEUS, Syst. Nat. XII. 1766, p. 121. — Barátkeselyű.
 163. **Vultur monachus** L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 122. (Arábia.)
Barátkeselyű. — Mönchsgeier.
Gyps SAVIGNY, Descr. de l'Égypte, Hist. Nat. I., livre 1. 1809, p. 71. —
 Fakókeselyű.
 164. **Gypus fulvus** HABLIZL in: PALLAS, Neue Nord. Beytr. IV.
 1783, p. 58. (Észak-Perzsia.)
Fakókeselyű. — Gänsegeier.
Neophron SAVIGNY, Syst. Ois. d'Égypte 1810, p. 16. — Dögkeselyű.
 165. **Neophron percnopterus** L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 123
 (Egyiptom.)
Dögkeselyű. — Schmutzgeier.

Gypaëtidae. — Saskeselyűfélék.

- Gypaëtus** STORR, Alpenreise. 1784, p. 69. — Saskeselyű.
 166 **Gypaëtus barbatus grandis** STORR, Alpenreise. 1784, p. 69
 (Alpok, Európa.)
Saskeselyű. — Bartgeier.

Falconidae. — Sólyomfélék.

- Circus** LACÉPÈDE, Tableaux méthod. Oiseaux, 1799, p. 4. — Rétiheja.
 167. **Circus aeruginosus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 91. (Svédország.)
Barna rétiheja. — Rohrweihe.
 168. **Circus cyaneus** L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 126. (London,
 Anglia.)
Kékes rétiheja. — Kornweihe.
 169. **Circus macrourus** GM. Nov. Comm. Acad. Petrop. 15.,
 1770 (1771), p. 439, tab. VIII., IX. (Vorones, Oroszország.)
Fakó rétiheja. — Steppenweihe.
 170. **Circus pygargus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 89. (Anglia.)
Hamvas rétiheja. — Wiesenweihe.
Astur LACÉPÈDE, Tableaux méthod. Oiseaux, 1799, p. 4. — Héja.
 171. **Astur palumbarius**²³ L. Syst. Nat. X. 1758, p. 91. (Svédország.)
Héja. — Hühnerhabicht.
 172. **Astur brevipes** SEVERTZ, Bull. Soc. Imper. Nat. Moscou
 XXIII. 2, p. 234, tab. 1–3. 1850. (Vorones, Oroszország.)
Kis héja. — Zwerghabicht.

173. ***Accipiter nisus*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 92. (Svédország.)
Karvaly. — Sperber.
- Circaetus*** VIEILLOT, Anal. Nouv. Orn. El. 1816, p. 23. — Kígyászölyv.
174. ***Circaetus gallicus*** GM. Nov. Comment. Acad. Petrop. XV. 1770 (1771), p. 442, tab. X. (Franciaország.)
Kígyászölyv. — Schlangenadler.
- Hiraaetus*** KAUP, Class. Säug. und Vögel. 1844, p. 120. — Héjasas.
175. ***Hiraaetus fasciatus*** VIEILL. Mém. Soc. Linn. Paris II. 2. 1822, p. 125. (Montpellier, Szardínia.)
Héjasas. — Habichtsadler.
176. ***Hiraaetus pennatus*** GM. Syst. Nat. 1788, p. 272. (Neustadt az Orlánál, Németország.)
Kis héjasas. — Zwergadler.
- Buteo*** LACÉPÈDE, Tableaux méthod. Oiseaux 1799, p. 4. — Ölyv.
177. ***Buteo communis*** LESSON, Traité d'Orn. 1831, p. 78.
 (= *Falco Buteo* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 90.) (Svédország.)
Egerész ölyv. — Mäusebussard.
178. ***Buteo communis Zimmermannae*** EHMCKE, Journ. f. Orn. 1893, p. 117. (Gumbinnen, Kelet-Poroszország.)
Sólyomölyv. — Falkenbussard.
179. ***Buteo communis anceps***²⁴ A. E. BREHM. Naumannia 1855, p. 6. (= *Buteo desertorum auct.*) (Kék-Nilus, Egyiptom.)
Muszka ölyv. — Steppenbussard.
180. ***Buteo ferox*** GM. Nov. Comm. Acad. Petrop. XV. 1770, (1771), p. 442, tab. X. (Asztrahán.)
Sasölyv. — Adlerbussard.
- Archibuteo*** BREHM, Handb. Naturg. Vög. Deutschl. 1831, p. 38. — Gatyásölyv.
181. ***Archibuteo lagopus*** BRÜNN. Orn. Bor. 1764, p. 4. (Krisztianső, Dánia.)
Gatyás ölyv. — Rauhfußbussard.
- Aquila*** BRISSON, Ornith. I. 1760, p. 28., 419. — Sas.
182. ***Aquila chrysaetos*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 88. (Svédország.)
Szírti sas. — Steinadler.
183. ***Aquila heliaca***²⁵ SAVIG. Descr. Egypt. Syst. Ois. 1809, p. 82, tab. 12. (Egyiptom.)
Parlagi sas. — Kaiseradler.
184. ***Aquila nipalensis orientalis*** CAB. Journ. f. Orn. 1854, p. 369. (Szarepta, Oroszország.)
Keleti sas. — Westlicher Steppenadler.
185. ***Aquila clanga*** PALL. Zoogr. Rosso-Asiat. I., p. 351. 1827. (Oroszország, Szibéria.)
Nagy békászó sas. — Schelladler.

186. *Aquila pomarina* BREHM, Handb. Naturg. Vög. Deutschl. 1831, p. 27. (Pomeránia, Németország.)
Kis békászó sas. — Schreiadler.
- Pernis** CUVIER, Règne An. I., 1817, p. 322. — Darázsöly.
187. *Pernis apivorus* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 91. (Svédország.)
Darázsölyv. — Wespenbussard.
- Milvus** LACÉPÈDE, Tableaux méthod. Oiseaux 1799, p. 4. — Kánya.
188. *Milvus ictinus* SAVIG. Descr. Égypt. Syst. des Ois. 1828., VIII. kiad. (1809), p. 259. (Egyiptom.)
Vörös kánya. — Roter Milan.
189. *Milvus migrans* BODD. Tabl. Pl. Enl. 1783, p. 28. (Franciaország.)
Barna kánya. — Brauner Milan.
- Haliaëtus** SAVIGNY, Descr. Égypt. Syst. Ois., p. 68, 85, (p. 254, VIII. kiad. 1826-ból) 1809. — Réti sas.
190. *Haliaëtus albicilla* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 89. (Svédország.)
Réti sas. — Seeadler.
- Pandion** SAVIGNY, Descr. Égypt. Syst. Ois. I., p. 69, 95 (p. 271a, VIII. kiad.) 1809. — Ráró.
191. *Pandion haliaëtus* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 91. (Svédország.)
Ráró. — Fischadler.
- Falco** LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 88. — Sólyom.
192. *Falco cherrug* GRAY, in Hardwicke, Ill. Ind. Zool., 2 tab. 25., 1833—34. (India.)
Kerecsen sólyom. — Würgfalke.
193. *Falco Feldegg* SCHLEG. Abh. Geb. Zool., p. 3, tab. 10, 11. 1841. (Dalmácia.)
Feldegg sólyma. — Feldeggsfalke.
194. *Falco peregrinus* TUNST. Ornith. Brit. 1771, p. 1. (Wales, Anglia.)
Vándorsólyom. — Wanderfalke.
195. *Falco peregrinus calidus* LATH. Ind. Orn. I., 1790, p. 41. (India.)
Keleti vándorsólyom. — Östlicher Wanderfalke.
196. *Falco subbuteo* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 89. (Svédország.)
Kabasólyom. — Baumfalke.
197. *Falco aesalon*²⁶ TUNST. Ornith. Brit. 1771, p. 1. (Franciaország.)
Kis sólyom. — Merlinfalke.
- Cerchneis** BOIE, Isis 1826, p. 979. — Vércse.
198. *Cerchneis tinnunculus* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 127. (Svédország.)
Vörös vércse. — Turmfalke.
199. *Cerchneis Naumanni* FLEISCH. in SYLVAN: Jahrb. f. Forstm. 1817—18, p. 174. (Dél-Németország, Svájc.)
Kis vércse. — Rötelfalke.

200. ***Cerchneis vespertinus*** L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 129.
(Ingria, szentpétervári tartomány, Oroszországnak.)
Kék vércse. — Rotfußfalke.

Strigidae. — Bagolyfélék.

- Bubo** DUMÉRIL, Zool. Anal. 1806, p. 34. — Buhú.
201. ***Bubo ignavus*** FORST. Syn. Cat. Brit. B. 1817, p. 3. (= *Strix*
Bubo L. Syst. Nat. X. 1758, p. 92.) (Svédországnak.)
Buhú. — Uhu.
- Asio** BRISSON, Ornith. 1760, p. 28, 477. — Fülesbagoly.
202. ***Asio otus*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 92. (Svédországnak.)
Erdei fülesbagoly. — Waldohreule.
203. ***Asio accipitrinus*** PAUL. Reis. Russ. Reichs. 1771, p. 455.
(Kaspi-tenger táján)
Réti fülesbagoly. — Sumpfhohreule.
204. ***Asio accipitrinus leucopsis*** BREHM, Vogelf. 1855, p. 413.
(Szarepta, Oroszországnak.)
Keleti réti fülesbagoly. — Östliche Sumpfhohreule.
- Otus** PENNANT, Ind. Zool. 1769, p. 3. — Füleskuvik.
205. ***Otus scops*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 92. (Olaszországnak.)
Füles kuvik. — Zwergohreule.
- Syrnium** SAVIGNY, Descript. Égypt. 1810, p. 298. — Macskabagoly.
206. ***Syrnium aluco*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 93. (Svédországnak.)
Macskabagoly. — Waldkauz.
207. ***Syrnium uralense*** PAUL. Reis. Russ. Reichs. 1771, p. 455.
(Ural.)
Urali bagoly. — Uralkauz.
- Nyctea** STEPHENS in: Shaw, Gen. Zool. 13., II., 1826, p. 62. — Hóbagoly.
208. ***Nyctea nivea*** THUNB. Sv. Akad. Förh. 1798, p. 184.
(= *Strix Nyctea* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 93.) (Svédországnak.)
Hóbagoly. — Schnee-Eule.
- Surnia** DUMÉRIL, Zool. Analyt. 1806, p. 34. — Kárvalybagoly.
209. ***Surnia ulula*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 93. (Svédországnak.)
Kárvalybagoly. — Spurbereule.
- Aegolius** KAUP, Skizz. Entwickl. Gesch. 1829, p. 34. — Gatyáscsuvik.
210. ***Aegolius Tengmalmi***²⁷ GM. Syst. Nat. I., i. 1788, p. 291.
(Svédországnak.)
Gatyás csuvik. — Rauhfußkauz.
- Athene** BOIE, Isis 1822, p. 549. — Kuvik.
211. ***Athene noctua*** SCOP. Ann. I., 1769, p. 22. (Krajna.)
Kuvik. — Steinkauz.

Glaucidium BOIE, Isis 1826. II., p. 970. — Törpe kuvik.

212. **Glaucidium passerinum** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 83.
(Svédország.)

Törpekuvik. — Zwergkauz.

213. **Glaucidium passerinum setipes**²⁸ MAD. Magy. Mad.
1899–1903, p. 203. (Magyarország.)

Déli törpe kuvik. — Südlicher Zwergkauz.

Strix²⁹ LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 92. — Bagoly.

214. **Strix flammea guttata** BREHM, Handb. Naturg. Vög. Deutschl.
1831, p. 106. (Rügen, Németország.)

Gyöngybagoly. — Schleiereule.

215. **Strix flammea alba** SCOP., Ann. I., 1769, p. 21. (Friaul.
Észak-Olaszország.)

Fehérmellű gyöngybagoly. — Weißbrüstige Schleiereule.

Cuculidae. — Kakukfélék.

Cuculus LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 110. — Kakuk.

216. **Cuculus canorus**³⁰ L. Syst. Nat. X. 1758, p. 110. (Svédország.)
Kakuk. — Kuckuck.

Picidae. — Harkályfélék.

Jynx LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 112. — Nyaktekercs.

217. **Jynx torquilla** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 112. (Svédország.)
Nyaktekercs. — Wendehals.

Dryocopus BOIE, Isis 1826, p. 977. — Harkály.

218. **Dryocopus martius** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 112. (Svédország.)
Fekete harkály. — Schwarzspecht.

Dendrocopos³¹ KOCH, Syst. baier. Zool. 1816, p. 72. — Fakopáncs.

219. **Dendrocopos major**³² L. Syst. Nat. X. 1758, p. 114. (Svédorsz.)
Északi nagy fakopáncs. — Nordischer großer Buntspecht.

220. **Dendrocopos major pinetorum** BREHM. Handb. Naturg.
Vög. Deutschl. 1831, p. 187. (Németország.)

Nagy fakopáncs. Mitteleuropäischer großer Buntspecht.

221. **Dendrocopos leucotos** BECHST. Orn. Taschenb. 1803, p. 66.
(Sziléczia.)

Fehérhátú fakopáncs. — Weißrückenspecht.

222. **Dendrocopos leucotos Lilfordi** SHARPE & DRESS. Ann,
& Mag. Nat. Hist. ser. 4., VIII., p. 436. 1871. (Epirusz, Mace-
donia, Törökország.)

Déli fehérhátú fakopáncs. — Südlicher Weißrückenspecht.

223. *Dendrocopos medius* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 114. (Svédorsz.)
Északi középső fakopáncs. — Nordischer Mittelspecht.
224. *Dendrocopos medius splendidior* PARROT, Journ. f. Orn. 1905, p. 555. (Nyugat-Balkán-félsziget.)
Középső fakopáncs. — Mittelspecht.
225. *Dendrocopos minor* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 114. (Svédorsz.)
Északi kis fakopáncs. — Nordischer kleiner Buntspecht.
226. *Dendrocopos minor hortorum* BREHM. Handb. Naturg. Vög. Deutschl. 1831, p. 192. (Renthendorf, Thüringia, Németorsz.)
Kis fakopáncs. — Kleiner Buntspecht.
- Picoides** LACÉPÈDE, Tabl. méthod. Oiseaux 1799, p. 7. — Hőcsik.
227. *Picoides tridactylus* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 114. (Svédország.)
Északi hőcsik. — Nordischer Dreizehenspecht.
228. *Picoides tridactylus alpinus* BREHM. Handb. Naturg. Vög. Deutschl. 1831, p. 194. (Svájc.)
Hőcsik. — Dreizehenspecht.
- Picus** LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 112. — Küllő.
229. *Picus viridis* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 113. (Svédország.)
Északi zöld küllő. — Nordischer Grünspecht.
230. *Picus viridis pinetorum* BREHM. Handb. Naturg. Vög. Deutschl. 1831, p. 197. (Németország fenyveseiben.)
Zöld küllő. — Grünspecht.
231. *Picus canus*³³ GM. Syst. Nat. 1788, p. 434. (Norvégia.)
Szürke küllő. — Grauspecht.¹

Alcedinidae. — Jégmadárfélék.

Alcedo LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 115. — Jégmadár.

232. *Alcedo ispida* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 115. (Svédország.)
Jégmadár. — Eisvogel.

Meropidae. — Gyurgyalagfélék.

Merops LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 117. — Gyurgyalag.

233. *Merops apiaster* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 117. (Kelet-Európa.)
Gyurgyalag. — Bienenfresser.

Coraciidae. — Szalakótafélék.

Coracias LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 107. — Szalakóta.

234. *Coracias garrulus* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 107. (Dél-Svédország.)
Szalakóta. — Blauracke.

Upupidae. — Bankafélék.

Upupa LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 117. — Banka.

235. ***Upupa epops*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 117. (Svédország.)
Búbosbanka. — Wiedehopf.

Caprimulgidae. — Kecskefőfélék.

Caprimulgus LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 193. — Kecskefő.

236. ***Caprimulgus europaeus*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 193.
 (Svédország.)

Kecskefő. — Ziegenmelker.

237. ***Caprimulgus europaeus meridionalis*** HART. Ibis. 1896,
 p. 370. (Dél-Európa.)

Déli kecskefő. — Südlicher Ziegenmelker.

Cypselidae. — Sarlósfecskefélék.

Cypselus³⁴ ILLIGER, Prodröm. Mamm. Av. 1811, p. 229. — Sarlósfecske.

238. ***Cypselus apus*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 192. (Svédország.)
Sarlósfecske. — Mauersegler.

239. ***Cypselus murinus illyricus*** TSCHUSI Orn. Jahrb. 1907,
 p. 29. (Kastelnuovo, Dalmácia.)

Dalmáciai sarlósfecske. — Dalmatinischer Fahlsegler.

240. ***Cypselus melba*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 192. (Gibraltár,
 Spanyolország.)

Havasi sarlósfecske. — Alpensegler.

Hirundinidae. — Fecskefélék.

Hirundo³⁵ LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 191. — Fecske.

241. ***Hirundo rustica*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 191. (Svédország.)
Füsti fecske. — Rauchschwalbe.

Delichon MOORE, Proc. Zool. Soc. London 22. 1854, ed. April 1855, p. 104. —
 Gatyásfecske.

242. ***Delichon urbica*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 191. (Svédország.)
Molnárfeceke. — Mehlschwalbe.

Clivicola³⁶ FORSTER, Syn. Cat. Brit. B. 1817, p. 55. — Kotrófecske.

243. ***Clivicola riparia*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 192. (Svédország.)
Parti fecske. — Uferschwalbe.

Bombycillidae. — Csonttollú madárfélék.

Bombycilla VIEILLOT, Hist. Nat. Ois. Amér. sept. 1. 1807, p. 88. — Csonttollú madár.

244. **Bombycilla garrula** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 95. (Svédország.)
Csonttollú madár. — Seidenschwanz.

Muscicapidae. — Légykapófélék.

Muscicapa BRISSON, Ornith. I., 1760, p. 32., II., p. 357. — Légykapó.

245. **Muscicapa grisola**³⁷ L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 328.
 (Svédország.)

Szürke légykapó. — Grauer Fliegenschnäpper.

246. **Muscicapa atricapilla** L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 326.
 (Svédország.)

Kormos légykapó. — Trauerfliegenschnäpper.

247. **Muscicapa collaris** BECHST. Getreue Abb. erst. Hund. 1793,
 p. 61. (Thüringiai erdő, Németország.)

Örvös légykapó. — Halsbandfliegenschnäpper.

248. **Muscicapa parva** BECHST. Getreue Abb. erst. Hund. 1793
 p. 26. (Thüringiai erdő, Németország.)

Kis légykapó. — Zwergfliegenschnäpper.

Laniidae. — Gébicsfélék.

Lanius LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 93. — Gébics.

249. **Lanius excubitor**³⁸ L. Syst. Nat. X. 1758, p. 94. (Svédország.)
Nagy őrgébics. — Raubwürger.

250. **Lanius excubitor Homeyeri** CAB. Journ. f. Orn. 1873,
 p. 75. (Volga, Krim, Oroszország.)

Homeyer őrgébics. — Homeyers Raubwürger.

251. **Lanius minor** GM. Syst. Nat. I., 1. 1788, p. 308. (Olaszország.)
Kis őrgébics. — Schwarzstirnwürger.

252. **Lanius collurio** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 94. (Svédország.)
Töviszuró gébics. — Rotrückigerwürger.

253. **Lanius senator** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 94. (Rajna vidéke,
 Németország.)

Vörösfejű gébics. — Rotkopfwürger.

Corvidae. — Varjúfélék.

Corvus LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 105. — Varjú.

254. **Corvus corax** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 105. (Svédország.)
Holló. — Kolkrahe.

255. **Corvus corone**³⁹ L. Syst. Nat. X. 1758, p. 105. (Anglia.)
Fekete varjú. — Rabenkrähe.

256. **Corvus cornix** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 105. (Svédország.)
Dolmányos varjú. — Nebelkrähe.

257. **Corvus cornix valachus** TSCHUSI, Orn. Jahrb. 1904, p. 121.
(Dobrudza.)

Fakó dolmányos varjú. — Südöstliche Nebelkrähe.

258. **Corvus frugilegus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 105. (Svédország.)
Vetési varjú. — Saatkrähe.

Coloeus KAUP, Skizz. Entwicklungsgesch. & Natürl. Syst. Eur. Thierw.
1829. I., p. 114. — Csóka.

259. **Coloeus monedula spermologus** VIEILL. Nouv. Dict.
d'Hist. Nat. VIII. 1817, p. 40. (Dél-Franciaország.)
Csóka. — Westeuropäische Dohle.

260. **Coloeus monedula collaris**⁴⁰ DRUMM. Ann. & Mag. Nat.
Hist. XVIII. 1846, p. 11. (Oroszország.)
Örvös csóka. — Osteuropäische Dohle.

Pica BRISSON, Ornith. I. 1760, p. 30., II., p. 35. — Szarka.

261. **Pica rustica**⁴¹ SCOP. Ann. I. Hist. Nat. 1769, p. 38. (= *Corvus*
Pica L. Syst. Nat. X. 1758, p. 106.) (Svédország.)
Szarka. — Elster.

Garrulus BRISSON, Ornith. 1760. I., p. 30., II., p. 46. — Szajkó.

262. **Garrulus glandarius** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 106. (Svédország.)
Szajkó. — Eichelhäher.

Perisoreus BONAPARTE,

263. **Perisoreus infaustus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 107. (Lappföld.)
Északi szajkó. — Unglückshäher.

Nucifraga BRISSON, Ornith. 1760. I., p. 30. II., p. 58. — Magtörő.

264. **Nucifraga caryocatactes** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 106.
(Svédország.)
Északi magtörő. — Nordischer Tannenhäher.

265. **Nucifraga caryocatactes relicta**⁴² REICHW. Journ. f. Orn.
1889, p. 288. (Alpok, Kárpátok.)
Kárpáti magtörő. — Alpentannenhäher.

266. **Nucifraga caryocatactes macrorhynchos** BREHM, Lehrb.

Naturg. eur. Vög. I. 1823, p. 103. (Közép- és Északkelet-Európa, Észak-Ázsia hegyi erdei.)

Szibériai magtörő. — Sibirischer Tannenhäher.

Pyrrhonorax VIEILLOT, Analyse d'une nouv. Orn. 1816, p. 36. — Havasi csóka.

267. **Pyrrhonorax graculus**¹ L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 158. (Svájc.)

Havasi csóka. — Alpendohle.

Oriolidae. — Málinkófélék.

Oriolus LINNAEUS, Syst. Nat. XII. 1766, p. 160. — Málinkó.

268. **Oriolus galbula** L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 160. (= *Coracias Oriolus* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 107.) Svédország.

Aranymálinkó. — Pirol.

Sturnidae. — Seregélyfélék.

Sturnus LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 167. — Seregély.

269. **Sturnus vulgaris** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 167. (Svédország.)

Seregély. — Star.

270. **Sturnus vulgaris Poltaratskyi** FINSCH, Proc. Zool. Soc. London. 1878, p. 712. (Marka-Kul tó, Altái, Khina.)

Szibériai seregély. — Sibirischer Star.

271. **Sturnus vulgaris purpurascens** GOULD, Proc. Zool. Soc. London. 1868, p. 219. (Erzerum.)

Biboros seregély. — Südöstlicher Star.

Pastor TEMMINCK, Man. d'Orn. 1815, p. 82. — Pásztormadár.

272. **Pastor roseus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 170. (Lappföld, Svájc.)

Pásztormadár. — Rosenstar.

Fringillidae. — Pintyfélék.

Passer BRISSON, Ornith. 1760. I., p. 36, III., p. 71. — Veréb.

273. **Passer domesticus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 183. (Svédország.)

Házi veréb. — Haussperling.

274. **Passer montanus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 183. (Észak-Olaszország.)

Mezei veréb. — Feldsperling.

Coccothraustes BRISSON, Ornith. 1760. I., p. 36, III., p. 218. — Meggyvágó.

275. **Coccothraustes vulgaris** PALL. Zoogr. Rosso-As. 1811. (1831) II., p. 12. (= *Loxia Coccothraustes* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 171. (Olaszország.)

Meggyvágó. — Kirschkernebeißer.

Fringilla LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 179. — Pinty.

276. **Fringilla coelebs** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 179. (Svédország.)
Erdei pinty. — Buchfink.

277. **Fringilla montifringilla** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 179.
(Svédország.)

Fenyő pinty. — Bergfink.

Montifringilla BREHM, Isis 21., 1828, p. 1277. — Havasi pinty.

278. **Montifringilla nivalis** L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 321. (Svájc.)
Havasi pinty. — Schneefink.

Ligurinus⁴³ KOCH, Syst. baier. Zool. 1816, p. 230. — Zöldike.

279. **Ligurinus chloris** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 174. (Svédország.)
Zöldike. — Grünling.

Acanthis BORKHAUSEN, Deutsche Fauna 1797. I., p. 248. — Kenderike.

280. **Acanthis cannabina** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 182. (Svédorsz.)
Kendi rike. — Hänfing.

281. **Acanthis cannabina mediterranea** TSCHUSI, Orn. Jahrb.
1903, p. 139. (Kattaro, Dalmácia.)

Kis kenderike. — Südlicher Hänfing.

282. **Acanthis flavirostris** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 182. (Svédorsz.)
Téli kenderike. — Berghänfing.

283. **Acanthis flavirostris brevirostris** MOORE, Proc. Zool.
Soc. London 1855, p. 216. (Erzerum és Afghanisztán).

Rövidcsőrű kenderike. — Kurzschnäbliger Berghänfing.

284. **Acanthis linaria** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 182. (Svédország.)
Zsezse. — Leinfink.

285. **Acanthis linaria Holboelli** BREHM, Handb. Naturg. Vög.
Deutschl. 1831, p. 280. (Németország.)

Nagycsőrű zsezse. — Langschnäbliger Leinfink.

286. **Acanthis linaria rufescens**⁴⁴ VIEILL. Mem. Real. Accad.
Scienz. Torino XXIII. (1816) 1818, p. 202. (Franciaország.)

Barna zsezse. — Alpenleinfink.

287. **Acanthis Hornemanni exilipes** COUES, Proc. Acad. Nat.
Scienc. Philad. Novemb. 1861. (1862), p. 385. (Fort Simson,
É.-Amerika.)

Muszka zsezse. — Sibirischer Leinfink.

Chrysomitris⁴⁵ BOIE, Isis. 1828, p. 322. — Csíz.

288. **Chrysomitris spinus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 181. (Svédország.)
Csíz. — Zeisig.

Carduelis BRISSON, Ornith. 1760. III., p. 53. — Tengelic.

289. **Carduelis elegans** STEP. in SHAW: Gen Zool. 1826. XIV. p. 30.
(= *Fringilla Carduelis* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 180.) (Svédország.)

Tengelic. — Stieglitz.

Serinus KOCH, Syst. baier. Zool. 1816, p. 228. — Csicsörke.

290. ***Serinus canarius hortulanus*** KOCH, Syst. baier. Zool. 1816, p. 229. (= *Fringilla Serinus* L. Syst. Nat. XII. 1760, p. 320.) (Svédország.)

Csicsörke. — Gírlitz.

Pinicola VIEILLOT, Hist. Nat. Ois. Amér. sept. 1807. I., p. IV. — Pírók.

291. ***Pinicola enucleator*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 171. (Svédország.)

Nagy pírók. — Hakengimpel.

Carpodacus KAUP, Natürl. Syst. 1829, p. 161. — Rózsás pírók.

292. ***Carpodacus roseus*** PALL. Reis. Russ. Reichs. 1776. III., p. 690. (Oroszország.)

Rózsás pírók. — Rosengimpel.

293. ***Carpodacus erythrinus*** PALL. N. Comm. Acad. Sc. St.-Petersb. 1770. XIV., p. 587. (Volga vidéke.)

Karmazsin pírók. — Karmingimpel.

Pyrrhula BRISSON, Ornith. 1760. I., p. 36., III., p. 308. — Süvöltő.

294. ***Pyrrhula rubicilla*** PALL. Zoogr. Rosso-Asiat. 1811. (1831) II., p. 7. (= *Loxia Pyrrhula* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 171.) (Svédország.)

Északi süvöltő. — Großer Gimpel.

295. ***Pyrrhula rubicilla europaea*** VIEILL. Nouv. Dict. Hist. Nat. 1816. IV., p. 286. (Franciaország.)

Süvöltő. — Kleiner Gimpel.

Loxia LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 171. — Keresztcsőrű.

296. ***Loxia curvirostra***⁴⁶ L. Syst. Nat. X. 1758, p. 171. (Svédország.)

Kis keresztcsőrű. — Fichtenkreuzschnabel.

297. ***Loxia pytyopsittacus***⁴⁷ BORH. Rhein. Magaz. Erweit. Naturk. 1793. I., p. 139. (Svédország.)

Nagy keresztcsőrű. — Kiefernkreuzschnabel.

298. ***Loxia leucoptera bifasciata*** BREHM. Ornith. 1827. III., p. 85. (Thüringia.)

Szalagos keresztcsőrű. — Weißbindiger Kreuzschnabel.

Plectrophenax⁴⁸ STEJNEGER, Proc. Unit. Stat. Nat. Mus. 1882, p. 33. — Hósármány.

299. ***Plectrophenax nivalis*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 186. (Lappföld.)

Hósármány. — Schneeammer.

Emberiza LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 176. — Sármány.

300. ***Emberiza calandra*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 176. (Svédország.)

Sordély. — Grauammer.

301. ***Emberiza melanocephala*** SCOP. Annus I. Hist. Nat. 1869, p. 142. (Karinthia.)

Kucsmás sármány. — Kappenammer.

302. **Emberiza citrinella** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 177. (Svédország.)
Citromsármány. — Goldammer.
303. **Emberiza cirlus** L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 311. (Dél-Európa.)
Sövényzsármány. — Zaunammer.
304. **Emberiza hortulana** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 177. (Svédország.)
Kerti sármány. — Gartenammer.
305. **Emberiza cia** L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 310. (Felső-Ausztria.)
Bajszos sármány. — Zippammer.
306. **Emberiza schoeniclus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 182.
(Svédország.)
Nádi sármány. — Rohrammer.
307. **Emberiza schoeniclus Canneti** BREHM. Vogelfang 1855,
p. 115. (Dalmácia.)
Középső nádisármány. — Mittlerer Rohrammer.

Motacillidae. — Billegetőfélék.

- Anthus** BECHSTEIN, Gemeinnütz. Naturg. Deutschl. II., 1805. 2, p. 302. — Pipis.
308. **Anthus pratensis** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 166. (Svédország.)
Réti pipis. — Wiesenpieper.
309. **Anthus cervinus** PALL. Zoogr. Rosso-As. 1811, (1831) I.
p. 511. (Kolyma-folyó, Szibéria.)
Rozsdástorkú pipis. — Rothkehliger Pieper.
310. **Anthus trivialis** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 166. (Svédország.)
Erdei pipis. — Baumpieper.
311. **Anthus campestris** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 166. (Svédország.)
Parlagi pipis. — Brachpieper.
312. **Anthus spinoletta**⁴⁹ L. Syst. Nat. X. 1758, p. 166. (Olaszorsz.)
Vizi pipis. — Wasserpieper.
- Motacilla** LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 184. — Billegető.
313. **Motacilla alba** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 185. (Svédország.)
Barázdabillegető. — Weiße Bachstelze.
314. **Motacilla boarula** L. Mantissa Plant. altera 1771, p. 527.
Hegyi billegető. — Gebirgsbachstelze.
315. **Motacilla flava** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 185. (Dél-Svédország.)
Sárga billegető. — Schafstelze.
316. **Motacilla flava cinereocapilla** SAVI, Nuovo Giorn. d.
Letterati 1831. No. 57, p. 190. (Olaszország.)
Dalmát sárga billegető. — Dalmatinische Schafstelze.
317. **Motacilla flava Dombrowskii** TSCHUSI, Orn. Jahrb. 1903.
XIV., p. 161. (Románia.)
Dombrowski sárga billegetője. — Rumänische Schafstelze.

318. *Motacilla flava Thunbergi*⁵⁰ BILLB. Synops. Faun. Scand. I. 1828., II., p. 50. (Lappföld.)
Északi sárga billegető. — Nordische Schafstelze.
319. *Motacilla flava melanocephala*⁵¹ LICHT. Verz. Doubl. Zool. Mus. Berlin 1823, p. 36. (Nubia.)
Kucsmás sárgabillegető. — Schwarzköpfige Schafstelze.
320. *Motacilla flava Beema* SYKES, Proc. Zool. Soc. London 1832, p. 90. (Dekkan, India.)
Fakófejű sárga billegető. — Schimmelköpfige Schafstelze.
321. *Motacilla flava campestris* PALL. Reis. Russ. Reichs. 1776, III., p. 696.
Mezei sárga billegető. — Gelbköpfige Schafstelze.

Alaudidae. — Pacsirtafélék.

Alauda LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 165. — Pacsirta.

322. *Alauda arvensis*⁵² L. Syst. Nat. X. 1758, p. 165. (Svédország.)
Mezei pacsirta. — Feldlerche.

323. *Alauda arvensis cantarella* BP. Iconogr. Faun. Ital. Ucelli Introd. 1832—41, p. 5. (Olaszország.)
Szürkés mezei pacsirta. — Grauliche Feldlerche.

Calandrella KAUP, Skizz. Entw. & Nat. Syst. Eur. Tierw. 1829, p. 39. —

324. *Calandrella brachydactyla* LEISL. Annal. Wetterausch. Ges. 1814. III., p. 357. Taf. 19. (Montpellier, Franciaország.)
Rövidujjú pacsirta. — Kurzzehige Lerche.

Melanocorypha BOIE, Isis 1828, p. 322. — Kalandrapacsirta.

325. *Melanocorypha sibirica* GM. Syst. Nat. I., II., 1789, p. 799. (Irtis folyó, Szibéria.)
Szibériai pacsirta. — Steppenlerche.

Lullula KAUP, Skizz. Entwicklungsg. & Natürl. Syst. Europ. Tierw. 1829. I., p. 92., 192. — Erdei pacsirta.

326. *Lullula arborea* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 166. (Svédország.)
Erdei pacsirta. — Heidelerche.

327. *Lullula arborea Cherneli*⁵³ PRAŽ. Orn. Monatsb. 1895 p. 143. (Deliblati homoksivatag, Magyarország.)
Chernel erdei pacsirtája. — Chernel's Heidelerche.

Galerida BOIE, Isis 1828. 21, p. 321. — Pityer.

328. *Galerida cristata* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 166. (Bécs, Ausztria.)
Búbos pityer. — Haubenlerche.

329. *Galerida cristata meridionalis* BREHM Isis. 1841, p. 124, 128. (Dalmácia.)
Déli búbos pityer. — Südliche Haubenlerche.

Otocoris BONAPARTE, Nuov. Ann. Sci. Nat. Bologna 1838. II., p. 407. —
Fülespacsirta.

330. **Otocoris alpestris flava** G.M. Syst. Nat. I., 1789. II., p. 800.
(Szibéria.)

Északi fülespacsirta. — Nordische Alpenlerche.

Certhiidae. — Fakúsfélék.

Certhia LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 118. — Fakúsz.

331. **Certhia familiaris** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 118. (Svédország.)
Északi fakúsz. — Nordischer Baumläufer.

332. **Certhia familiaris macrodactyla** BREHM, Handb. Naturg.
Vög. Deutschl. 1831, p. 208. (Közép-Németország fenyvesei
kivált ősszel, télen.)

Hosszúkarmú fakúsz. — Langkralliger Baumläufer.

333. **Certhia brachydactyla** BREHM, Beitr. 2. Vögelk. 1820. I.,
p. 570. (Rodavölgy, Thüringia.)

Rövidkarmú fakúsz. — Kurzkralliger Baumläufer.

Tichodroma ILLIGER, Prodr. Syst. Mamm. Av. 1811, p. 210. — Sziklamászó.

334. **Tichodroma muraria** L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 184.
(Dél-Európa.)

Hajnalmadár. — Alpenmauerläufer.

Sittidae. — Csuszkafélék.

Sitta LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 115. — Csuszka.

335. **Sitta europaea Homeyeri**⁵⁴ HART. Isis, 1892, p. 364.
(Kelet-Poroszország.)

Lengyel csuszka. — Polnischer Kleiber.

336. **Sitta europaea caesia** WOLF, in MEYER & WOLF: Taschenb.
deutsch. Vögelk. 1810, p. 128. Taf. 15. (Nürnberg, Németorsz.)

Csuszka. — Kleiber.

337. **Sitta Neumayer** MICHAH. Isis 1830, p. 814. (Raguza, Dalmácia.)
Kövi csuszka. — Felsenkleiber.

Paridae. — Cinegefélék.

Parus LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 189. — Cinege.

338. **Parus major** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 189. (Svédország.)
Szécinege. — Kohlmeise.

339. **Parus caeruleus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 190. (Svédország.)
Kék cinege. — Blaumeise.

340. **Parus cyanus tianschanicus** MENZ. Bull. Soc. Zool. France

1884. IX., p. 276. (Középázsia pusztáit határoló északkeleti és keleti hegységek.)

Keleti lazurcinege. — Östliche Lasurmeise.

341. ***Parus ater*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 190. (Svédország.)

Fenyves cinege. — Tannenmeise.

342. ***Parus palustris stagnatilis*** BREHM. Vogelfang 1855, p. 242 (Galicia).

Mocsári barátcinege. — Sumpfmöise.

343. ***Parus palustris communis*** BALDENST. Neue Alpina 1827. II., p. 31. (Graubünden, Svájc.)

Fényesfajú barátcinege. — Nonnenmeise.

344. ***Parus atricapillus salicarius*** BREHM. Handb. Naturg. Vög. Deutschl. 1831, p. 465. (Rentendorf, Németország.)

Kormosfajú barátcinege. — Mattköpfige Weidenmeise.

345. ***Parus atricapillus assimilis*** BREHM. Vogelfang 1835, p. 242. (Galiciai Kárpátok.)

Kárpáti barátcinege. — Karpathen-Weidenmeise.

346. ***Parus atricapillus montanus*** BALDENST. Neue Alpina 1827. II., p. 31. (Graubünden hegyei.)

Hegyi barátcinege. — Gebirgs-Weidenmeise.

347. ***Parus lugubris*** TEM. Man d'Orn. Ed. II., 1820, p. 293. (Dalmácia, Magyarország.)

Füstös cinege. — Trauermeise.

348. ***Parus cristatus*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 190. (Svédország.)

Északi búbos cinege. — Nordische Haubenmeise.

349. ***Parus cristatus mitratus*** BREHM. Handb. Naturg. Vög. Deutschl. 1831, p. 467. (Németország.)

Búbos cinege. — Haubenmeise.

Aegithalos HERMANN, Observ. Zool. 1804, p. 214. — Őzsupó.

350. ***Aegithalos caudatus*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 190. (Svédország.)

Északi őzsupó. — Nordische Schwanzmeise.

351. ***Aegithalos caudatus europaeus*** HERM. Observ. Zool. 1804, p. 214. (Basel.)

Őzsupó. — Schwanzmeise.

Panurus KOCH, Syst. baier. Zool. 1816, p. 202. — Nádi cinege.

352. ***Panurus biarmicus russicus*** BREHM. Handb. Naturg. Vög. Deutschl. 1831, p. 472. (Oroszország.)

Szakállas cinege. — Bartmeise.

Anthoscopus CABANIS, Mus. Heine. 1851., I., p. 89. — Függő cinege.

353. ***Anthoscopus pendulinus*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 189.

(Lengyel-, Magyar- és Olaszország.)

Függő cinege. — Beutelmeise.

354. *Anthoscopus pendulinus caspius* POELZ. Protok. Kazan Univ. 1870. I., p. 141. (Asztrahán.)
Barnafejű függő cinege. — Kaspische Beutelmeise.

Sylviidae. — Éneklőfélék.

- Accentor**⁵⁵ BECHSTEIN, Orn. Taschenb. 1802, p. 181. — Szürkebegy.
 355. *Accentor collaris* SCOP. Annus I. Hist. Nat. 1769, p. 131. (Karinthia.)
Havasi szürkebegy. — Alpenflühhogel.
 356. *Accentor collaris subalpinus* BREHM. Handb. Naturg. Vög. Deutschl. 1831, p. 1009. (Dalmácia.)
Déli havasi szürkebegy. — Südlicher Alpenflühhogel.
 357. *Accentor modularis* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 184. (Svédország.)
Szürkebegy. — Heckenbraunelle.
Sylvia SCOPOLI, Annus I. Hist. Nat. 1769, p. 154. — Poszáta.
 358. *Sylvia nisoria* BECHST. Gem. Naturg. Deutschl. 1795. IV., p. 580. (Közép- és Észak-Németország.)
Karvaly poszáta. — Sperbergrasmücke.
 359. *Sylvia orphea crassirostris*⁵⁶ CRETZSCHM. Atlas Reis. Rüppels 1826, p. 49. Taf. 33. Fig. a. (Nubia.)
Keleti dalos poszáta. — Östliche Sängergrasmücke.
 360. *Sylvia atricapilla* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 187. (Svédors.)
Barátka poszáta. — Mönchsgrasmücke.
 361. *Sylvia borin*⁵⁷ BODD. Tabl. Plan. Enl. 1783, p. 35. (Franciaország.)
Kerti poszáta. — Gartengrasmücke.
 362. *Sylvia melanocephala* GM. Syst. Nat. 1788, I. 2, p. 970.
Kucsmás poszáta. — Schwarzköpfige Grasmücke.
 363. *Sylvia communis* LATH. Gen. Syn. Birds, Suppl. 1. 1787, p. 287. (Angolország.)
Mezei poszáta. — Dorngrasmücke.
 364. *Sylvia curruca* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 184. (Svédország.)
Kis poszáta. — Zaungrasmücke.
 365. *Sylvia subalpina albistriata* BREHM, Vogelf. 1855, p. 229. (Egyiptom.)
Bajszos poszáta. — Bartgrasmücke.
Phylloscopus BOIE, Isis 1826, II., p. 972. — Füzike.
 366. *Phylloscopus sibilator* BECHST. Naturforscher 1793, XXVII., p. 47. (Thüringia hegyei.)
Sisegő füzike. — Waldlaubsänger.

367. *Phylloscopus trochilus* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 188. (Angolország.)

Fitisz füzike. — Fitis-Laubsänger.

368. *Phylloscopus collybita*⁵⁸ VIEILL. Nouv. Dict. d'Hist. Nat. 1817, 11., p. 235. (Franciaország.)

Csilcsal füzike. — Weidenlaubsänger.

369. *Phylloscopus collybita abietina* NILSS. Kgl. Vet.-Akad. Handl. 1819, p. 115. (Svédország.)

Hosszúszárnyú csilcsal füzike. — Langflügeliger Weidenlaubsänger.

Regulus CUVIER, Leçons d'Anat. Comp. 1800, I., tab. II. — Királyka.

370. *Regulus cristatus* KOCH, Syst. baier. Zool. 1816, p. 25, (= *Motacilla Regulus* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 188.) (Svédország.)

Sárgafejű királyka. — Gelbköpfiges Goldhähnchen.

371. *Regulus ignicapillus* TEMM. Man. d'Orn. Ed. II. 1820, p. 231. (Franciaország.)

Tüzesfejű királyka. — Feuerköpfiges Goldhähnchen.

Hippolais⁵⁹ BREHM, Isis 1828, p. 1283. — Geze.

372. *Hippolais icterina* VIEILL. Nouv. Dict. d'Hist. Nat. 1817, 11., p. 184. (Nancy, Franciaország.)

Geze. — Gartenspötter.

373. *Hippolais polyglotta* VIEILL. Nouv. Dict. d'Hist. Nat. Nouv. Ed. XI. 1817, p. 200. (Franciaország.)

Déli geze. — Sprachmeister.

Acrocephalus J. A. NAUMANN, Naturg. Land- u. Wasservögel nördl. Deutschl. Nachtrag, Heft 4. 1811, p. 199. — Nádiposzáta.

374. *Acrocephalus arundinaceus*⁶⁰ L. Syst. Nat. X. 1758, p. 170. (Danzig vidéke, Németország.)

Nádirigó. — Drosselrohrsänger.

375. *Acrocephalus streperus* VIEILL. Nouv. Dict. Nat. 11. 1817, p. 182. (Franciaország.)

Cserregő nádiposzáta. — Teichrohrsänger.

376. *Acrocephalus palustris* BECHST. Orn. Taschenb. I. 1802, p. 186. (Németország.)

Énekes nádiposzáta. — Sumpfrohrsänger.

377. *Acrocephalus schoenobaenus* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 184. (Dél-Svédország.)

Foltos nádiposzáta. — Schilfrohrsänger.

378. *Acrocephalus aquaticus* GM. Syst. Nat. I., II. 1789, p. 953. (Karinthia, Venezia.)

Csikosfejű nádiposzáta. — Binsenrohrsänger.

- Locustella** KAUP, Skizz. Entwicklungsgesch. & Natürl. Syst. Europ. Tierw. I. 1829, p. 115, 191. — Tücsökmadár.
379. **Locustella naevia** BODD. Tabl. Pl. Enl. 1783, p. 35. (Olaszorsz.)
Réti tücsökmadár. — Heuschreckensänger.
380. **Locustella fluviatilis** WOLF. MEYER & WOLF: Taschenb. d. Vögelk. I. 1810, p. 229. (Duna partvidéke Ausztriában.)
Berki tücsökmadár. — Flußrohrsänger.
381. **Locustella luscinioides** SAVI, Nuovo Giorn. Letter. Num. XIV. 1824, p. 341. (Pisa, Olaszország.)
Nádi tücsökmadár. — Nachtigallrohrsänger.
- Lusciniola** GRAY, List of. Gen. Birds 1841, p. 28. — Sitke.
382. **Lusciniola melanopogon** TEMM. Pl. Col. 1823., 245. Fig. 2. (Olaszország.)
Fülemile-sitke. — Tamariskenrohrsänger.
- Troglodytes** VIEILLOT, Hist. Nat. Ois. Amér. sept. II. 1807, p. 52. — Ökörszem.
383. **Troglodytes parvulus** KOCH, Syst. baier. Zool. I., 1810, p. 161. (≡ *Motacilla Troglodytes* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 188.) (Svédország.)
Ökörszem. — Zaunkönig.
- Turdus** LINNAEUS, Syst. Nat. X. 1758, p. 168. — Rigó.
384. **Turdus musicus**⁶¹ L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 292. (Közép-Németország.)
Énekes rigó. — Singdrossel.
385. **Turdus iliacus** L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 292. (Svédország.)
Szőlőrigó. — Weindrossel.
386. **Turdus viscivorus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 168. (Angolorsz.)
Léprigó. — Misteldrossel.
387. **Turdus sibiricus** PALI. Reis. d. versch. Prov. Russ. Reichs III. 1776, p. 694. (Dauria.)
Szibériai rigó. — Sibirische Drossel.
388. **Turdus pilaris** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 168. (Svédország.)
Fenyőrigó. — Wachholderdrossel.
389. **Turdus Naumanni** TEMM. Man. d'Orn. I. 1820, p. 170 (Keleti tájak, Szilézia, Ausztria.)
Naumann rigója. — Naumanns Drossel.
390. **Turdus merula** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 170. (Svédország.)
Fekete rigó. — Schwarzdrossel.
391. **Turdus torquatus** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 170. (Svédország.)
Északi örvös rigó. — Ringdrossel.
392. **Turdus torquatus alpestris** BRÜHM, Handb. Naturg. Vög. Deutschl. 1831, p. 377. (Tirol Alpok.)
Középeurópai örvösrigó. — Alpen-Ringdrossel.

393. *Turdus torquatus orientalis*⁶² SEEB. Ibis 188, p. 311.
(Kaukázus.)
Kaukázusi örvösrigó. — Kaukasische Ringdrossel.
- Monticola** BOIE, Isis 1822, I. p. 552. — Kövirigó.
394. *Monticola saxatilis* L. Syst. Nat. XII. 1760, p. 2^a 4. (Svájc,
Ausztria, Poroszország.)
Kövirigó. — Steinrötel.
395. *Monticola solitaria*⁶³ L. Syst. Nat. X. 1758, p. 170. (Nap-
keleti tájak, Olaszország.)
Kék kövirigó. — Blaudrossel.
- Saxicola**⁶⁴ BECHST. Orn. Taschenb. Deutschl. I. 1802, p. 216. — Hantmadár.
396. *Saxicola oenanthe* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 186. (Svédorsz.)
Hantmadár. — Steinschmätzer.
397. *Saxicola hispanica xanthomelaena*⁶⁵ HEMPR. & EHRENB.
Symb. Phys. Aves, fol. c. aa. n. 6. 1833. (Egyiptom.)
Keleti feketefülű hantmadár. — Östlicher Mittelmeerstein-
schmätzer.
- Pratincola** KOCH, Syst. baier. Zool. 1816, p. 190. — Csaláncsuk.⁶⁶
398. *Pratincola rubetra* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 186. (Svédorsz.)
Rozsdás csaláncsuk. — Braunkehliger Wiesenschmätzer.
399. *Pratincola rubicola*⁶⁷ L. Syst. Nat. XI. 1766, p. 332.
(Svédország.)
Cigány csaláncsuk. — Schwarzkehliger Wiesenschmätzer.
- Cinclus**⁶⁸ BORKHAUSEN, Deutsche Fauna I. 1797, p. 300. — Vizirigó.
400. *Cinclus aquaticus*⁶⁹ BECHST. Getreue Abb. Naturh. Gegenst.
II. Heft 3. 1797, p. 47, tab. 30. (= *Sturnus Cinclus* L. Syst.
Nat. X. 1758, p. 168.) (Svédország.)
Északi vizirigó. — Nordischer Wasserschwätzer.
401. *Cinclus aquaticus medius* BREHM, Handb. Naturg. Vög.
Deutschl. 1831, p. 395. (Thüringiai erdő.)
Középeurópai vizirigó. — Mitteleuropäischer Wasserschwätzer.
402. *Cinclus aquaticus meridionalis* BREHM, Naumannia 1856,
p. 186. (Karinthia.)
Déli vizirigó. — Südeuropäischer Wasserschwätzer.
- Erithacus**⁷⁰ CUVIER, Leçons d'Anat. Comp. I. 1800, tab. II. — Földi poszáta.
403. *Erithacus tityus*⁷¹ L. Syst. Nat. X. 1758, p. 187. (Svédország.)
Házi rozsdafarkú. — Hausrotschwanz.
404. *Erithacus phoenicurus* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 187.
(Svédország.)
Kerti rozsdafarkú. — Gartenrotschwanz.
405. *Erithacus phoenicurus mesoleucus* HEMPR. & EHRENB.
Symb. Phys. fol. ce. 1832. (Észak-Perzsia.)

- Fehérszárnyú kerti rozsdafarkú.* — Weißspiegeliger Gartenrotschwanz.
406. *Erithacus rubecula* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 188. (Svédorsz.)
Vörösbegy. — Rotkehlchen.
407. *Erithacus svecica* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 187. (Svédország, Lappföld.)
Vöröscsillagos kékbegy. — Rotsterniges Blaukehlchen.
408. *Erithacus svecica cyanecula* MEYER & WOLF, Taschenb d. Vögelk. Deutschl. I. 1810, p. 240. (Németország.)
Fehérszillagos kékbegy. — Weißsterniges Blaukehlchen.
409. *Erithacus luscini*⁷² L. Syst. Nat. X. 1758, p. 184. (Németorsz.)
Fülemile. — Nachtigall.
410. *Erithacus philomela* BECHST. Naturg. Deutschl. IV. 1795, p. 536. (Svédország.)
Nagy fülemile. — Sprosser.

Állítólag megfigyelt és előfordult fajok, melyekből bizonyító példányunk nincsen.

(Nicht einwandfrei beobachtete oder angeblich vorgekommene Arten, von denen wir kein Belegexemplar besitzen.)

- Accentor montanellus* PALI. Reis. versch. Prov. Russ. Reichs II. 1. 1776, p. 695. (Dauria.)
- Actitis macularius* L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 249. (Pennszilvánia.)
Pettyes billegető cankó. — Gefleckter Uferwasserläufer.
- Anser hyperboreus* PALL. Spicil. Zool. fasc. VI. 1769, p. 25. (Északkeleti-Szibéria.)
Sarki lúd. — Schneegans.
- Anthus spinoletta obscura* LATH. Ind. Zool. Orn. II. 1790, p. 404. (Angolország.)
Szirti pipis. — Felsenpieper.
- Anthus Richardi* VIEILL. Nouv. Dict. d'Hist. Nat. XXVI. 1818, p. 491. (Franciaország.)
Sarkantyús pipis. — Spornpieper.
- Caccabis petrosa* GM. Syst. Nat. I. 1788, p. 758.
Barnanyakú szirti fogoly. — Klippenhuhn.
- Casarca cana* GM. Syst. Nat. I. 2. 1788, p. 510.
Szürkefejű rozsdaslúd. — Grauköpfige Fuchsgans.
- Chrysomitris citrinella* L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 320. (Alpok.)
Citromcsíz. — Zitronenzeisig.

- Clivicola rupestris*** SCOP. Annus I. 1769, p. 167. (Tirol.)
Szirti fecske. — Felsenschwalbe.
- Cosmonetta histrionica*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 127. (Ujfundland.)
Tarka réce. — Kragenente.
- Cosmonetta Stelleri*** PALL. Spicil. Zool. fasc. 1769, p. 35. (Kamcsatka.)
Steller récéje. — Scheckente.
- Elanus caeruleus*** DESF. Hist. (Mém.) Acad. Paris année 1787 (1791),
 pl. XV., p. 503. (Algéria.)
Kuhi. — Schwarzflügeliger Gleitaar.
- Emberiza caesia*** CRETZSCHM. Atlas Reis. nördl. Afrika von E. RÜPPELL.
 Vög. 1826, p. 17. (Télen Kurgosz szigeten a Nilusnál.)
Rozsdás sármány. — Rostammer.
- Emberiza leucocephalos*** GM. Nov. Comment. Acad. Petrop. XV.
 1771, p. 480. (Asztrakhán.)
Fehérfejű sármány. — Fichtenammer.
- Falco eleonora*** GENÉ, Rev. d. Zool. 1839, p. 105. (Szardinia.)
Kormos sólyom. — Eleonorenfalk.
- Falco rusticolus*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 88. (Svédország.)
Norvégiai vadászsólyom. — Norwegischer Jagdfalk.
- Hydrobates pelagicus*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 131. (Fehér-tenger.)
Viharfecske. — Kleine Sturmschwalbe.
- Hoplopterus spinosus*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 151. (Egyiptom.)
Sarkantyus bibic. — Spornkiebitz.
- Lagopus albus*** GM. Syst. Nat. I. 2. 1788, p. 750. (= *Tetrao Lagopus* L.
 Syst. Nat. X. 1758, p. 159.) (Svédország.)
Sarki hófajd. — Moorschneehuhn.
- Lagopus mutus*** MONTIN, Phys. Sälsk. Hand. I. 1776/86, p. 155. (Svéd-
 ország.)
Havasi hófajd. — Alpenschneehuhn.
- Larus ichthyaetus*** PALL. Reis. versch. Prov. Russ. Reichs. II. 1773
 p. 713. (Kaspi-tenger.)
Nagy feketefejű sirály. — Fischmöve.
- Melanocorypha calandra*** L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 228. (Pyrenai
 Alpok.)
Kalandra pacsirta. — Kalanderlerche.
- Melanocorypha yeltoniensis*** FORT. Philos. Transact. 57. 1767,
 p. 350. (Dél-Oroszország, Alsó-Volga.)
Fekete pacsirta. — Mohrenlerche.
- Milvus migrans aegyptius*** GM. Syst. Nat. I. 1. 1788, p. 261. (Egyiptom.)
Egyiptomi kánya. — Ägyptischer Schmarotzermilan.
- Motacilla alba lugubris*** TEMM. Man. d'Orn. 1820, p. 253. (Angolorsz.)
Kormos barázdabillegető. — Trauerbachstelze.

- Motacilla citreola*** PALL. Reis. versch. Prov. Russ. Reichs. III. 1767, p. 696. (Oroszország, Szibéria.)
Citromsárga billegető. — Zitronenschafstelze.
- Motacilla flava taivanus*** SWINHOE, Proc. Zool. Soc. 1863, p. 334. (Formosa.)
Szibériai sárgabillegető. — Sibirische Schafstelze.
- Pagophila eburnea*** PHIPPS, Voy. North Pole 1774, p. 187. (Észak-Norvégia.)
Hósirály. — Elfenbeinmöve.
- Petronia rupestris*** BREHM. Handb. Naturg. Vög. Deutschl. 1831, p. 264. (= *Fringilla Petronia* L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 322.) (Észak-Olaszország.)
Kövi veréb. — Steinsperling.
- Phoenicopterus roseus*** PALL. Zoogr. Rosso-Asiat. II. 1811, p. 207. (Dél-Európa, Dél-Ázsia és Afrika tengerpartja.)
Flamingó. — Flamingo.
- Phylloscopus Bonellii*** VIEILL. Nouv. Dict. d'Hist. Nat. 28, 1819, p. 91. (Piemont.)
Bonelli füzikéje. — Berglaubsänger.
- Pteroclorus alchatus*** L. Syst. Nat. XII. 1766, p. 276.
Nyársfarkú pusztai tyúk. — Spießflughuhn.
- Pterocles arenarius*** PALL. Nov. Comment. Acad. Petrop. XIX. 1775, p. 418.
Örvös pusztai tyúk. — Sandflughuhn.
- Sterna macrura*** NAUM. Isis. 1819, p. 1847. (Dánia.)
Sarki csér. — Küstenseeschwalbe.
- Sturnus unicolor*** TEMM. Man. d'Orn. 1820, p. 133. (Szardínia.)
Egyszínű seregély. — Einfarbstar.
- Sula bassana*** L. Syst. Nat. X. 1758, p. 133. (Skócia, Amerika.)
Szula. — Baßtölpel.
- Terekia cinerea*** GÜLD. Nov. Comment. Acad. Petrop. XIX. 1775, p. 473. (Északkelet-Európa, Szibéria.)
Terek-cankó. — Terek-Wasserläufer.
- Turdus fuscatus*** PALL. Zoogr. Rosso-Asiat. I. 1811, p. 451. (Transbaikalia.)
Rozsdásszárnnyú rigó. — Rotflügeldrossel.
- Turdus ruficollis atrogularis*** PALL. Reis. Russ. Reichs. 3. 1776, p. 694. (Ausztria, Szilézia.)
Feketetorkú rigó. — Schwarzkehldrossel.
- Uragus sibiricus*** PALL. Reis. Russ. Reichs. II. 1773. Anhang, p. 711. (Altáj, Szibéria.)
Hosszúfarkú pirók. — Meisengimpel.
- Uria troille*** L. Fauna Svec. II. 1761, p. 52. (Sarki tengerek.)
Lumma. — Trottellume.

Megjegyzések.

¹ *Colymbus*. Régebben a buvárok közhasználatú neve *Colymbus*, a vöcsköké *Podiceps* volt. Pár évtized óta azonban előbbiekre az amerikai ornithologusok nyomán *Gavia*, utóbbiakra *Colymbus* járta; majd meg a buvárokra az *Urinator* CUV. nemi nevet alkalmazták, minthogy kisült, hogy a *Gavia* FORSTER (1788) nem vonatkoztatható határozottan a buvárokra s régiebb szerzők pl. BRISSON, GMELIN, BOIE, KAUP, SWAINSON sirályokat jelöltek vele. Miután 1855-ben GRAY (Cat. Gen. Subgen. Birds p. 125) a *Colymbus* nemnek típusául a *C. arcticus*-t határozottan megjelölte, nincs okunk arra, hogy a buvárokat és vöcsköket újból ne fognánk a már régebben is közhasználatú nemi nevek alá. A *Podiceps* nevet is eredeti alakjában megtartjuk s nem helyeseljük némely szerzők eljárását, kik *Podicipes*-re javították.

² *Sterna caspia* PALL. Régiebb neve *St. tschegrana* (tschegrava) LEPECHIN (Nov. Comm. Ac. Petr. XV. i., p. 500. 1770.) Mi a közhasználatú melletti maradunk, mert utóbbi szerző nem következetesen használta a kettős neveket.

³ *Sterna cantiaca* GM. Újabban *St. sandvicensis* LATHAM (Gen. Syn. Suppl. I. 1787, p. 296.) néven szerepel, mely név régebbi ugyan, de mi ez esetben is a régtől fogva járatoshoz ragaszkodunk.

⁴ *Phalacrocorax carbo* L. Az északi alak kissé eltérő a Hollandiában élőtől, melyet BREHM (Ornis I. 1824, p. 42.) *subcormoranus* néven különböztetett meg. Ugyan ő a Németországban élő alakot *arboreus* névvel illette (Handb. Naturg. Vög. Deutschl. 818i l.), de úgylátszik a kettő alig választható szét. Amennyiben a magyar példányok — am valószínű — szintén elütők az északiaktól, úgy válfaj nevet kaphatnak, mely az esetben, ha a hollandi és németországi alakkal azonosak, *subcormoranus* BRHM.

⁵ *Nyroca ferruginea* GM. *Anas nyroca* GÜLD. után legrégebbi neve *Anas africana* GM. (Syst. Nat. I. 1788, p. 522.) Ez a név azonban megtévesztő, mert e faj Európában és Ázsiában is előfordul. Ez okból ugyancsak a GMELIN-től eredő s ugyan e művében pár lappal utóbb (528. l.) közölt nevet alkalmazzuk.

⁶ *Anas boschas* L. Újabban e közhasználatú elnevezés helyett *A. platyrhynchos* L. névvel jelölték. Ámde LINNÉ (Syst. Nat. X. 1758, p. 125.) leírása nagyon határozatlan és zavaros. A «macula alari purpurea utrinque nigra albaque, pectore rufescente» ugyan vonatkoztatható a tőkésréce tojójára, de a «pedibus luteis» és «Habitat in Europae maritimis» nem. Pár sorral utóbb az *Anas Clangula*-nál azután említi is LINNÉ *Anas platyrhynchos mas* amiből az sül ki, hogy az előbbi *platyrhynchos* alatt a kerceréce tojóját értette.

⁷ *Anser fabalis* L. Az *A. fabalis arvensis* BREHM. egyéni változatnak bizonyult.

⁸ *Anser albifrons* SCOP. Az *Anser albifrons intermedius* NAUM. alighanem csak egyéni változat.

⁹ *Anser erythropus* L. LÖNNBERG (Ibis, 1913, p. 398.) felfogását osztva alkalmazzuk ezt a nevet az *A. finmarchicus* GUNN. helyett.

¹⁰ *Glareola Nordmanni* NORDM. NORDMANN, aki e fajt először leírta és képét is közölte, *melanoptera* nevet ajánlott, de az orosz term. tud. társulat a *Nordmanni* nevet javasolta.

¹¹ *Charadrius dubius* SCOP. Az európai példányok vékonyabb csőrűek mint az ázsiaiak s ezért némelyek *cunicus* GM. néven megkülönböztetik.

¹² *Limicola platyrhyncha* TEMM. TEMMINCK helytelenül *platyrhincha*-t írt.

¹³ *Tringa* L. Nem oszthatjuk az angol ornithologusok felfogását, hogy újabban a partfutókat jelölik a *Totanus* s a cankókat a *Tringa* nemi névvel, mert ez csak zavar forrása.

¹⁴ *Totanus maculatus* TUNST. LINNÉ *Scolopax fusca*-ja (Syst. Nat. X. 1758, p. 145.) egy batla fajra (*Tantalus*) vonatkozik s így elvetendő az eddig használatos *Totanus fuscus* név.

¹⁵ *Totanus ochropus* L. LINNAEUS *ocrophus*-t ír, ami nyilván írás- vagy sajtóhiba.

¹⁶ *Limosa aegocephala* BECHST. Régibb neve *Scolopax belgica* GMELIN (Syst. Nat. 1788, p. 663.), de ez megtévesztő s alig ismeretes, ez okból az ismeretes és kifejezőbb BECHSTEIN-féle nevet használjuk.

¹⁷ *Gallinago major* GM. Régibb a *G. media* LATH. (Gen. Syn. Suppl. i. 1787. p. 292.), de megtévesztő, mert a középső sárszalonnakára is érthető latin név s a *major* már régen közkeletű.

¹⁸ *Ortygometra* LEACH. Négy hónappal régibb a *Porzana* nemi név, mi azonban a közhasználatút megtartjuk.

¹⁹ *Ortygometra pusilla* PALL. REICHENOW (Journ. f. Orn. 1898, p. 139.) kimutatta, hogy az *Ortygometra pusilla intermedia* HERM., mely névvel ezelőtt a mi törpe vízcisibénket jelöltük, csak synonymja az *O. pusilla*-nak.

²⁰ *Caccabis saxatilis* MEYER & WOLF Ennek a munkának első füzeté 1805-ben jelent meg, a 8-ik füzet is mindenesetre 1810 előtt s így előbb, mint MEYER & WOLF: Taschenb. deutsch. Vög. című 1810-ben napvilágott látott műve, melyből e faj első nevét rendesen idézik.

²¹ *Bonasa bonasia* L. Újabban a közép-európai, rozsdásabb császármadarat (*B. bonasia sylvestris* BRHM.) nem különböztetik meg a szürkésebb északi alaktól.

²² *Turtur* SELBY. Újabban *Streptopelia* BP. nemi nevet használ némely szerző; mi a régihez ragaszkodunk.

²³ *Astur palumbarius* L. Újabban a *gentilis* L. (Syst. Nat. X. 1758, p. 89.) faji nevet használják, mert LINNÉ i. m. két lappal előbb említi. Minthogy a *palumbarius* név alatt a faj leírása határozottabb és ez az elnevezés közkeletűbb, megmaradunk mellette.

²⁴ *Buteo eomunus anceps* A. E. BREHM. A *Buteo Menetriesi* Bogd. HARTERT szerint (Vög. paläarkt. Faun., p. 1126.) az *anceps* synonymja s így Erdély délkeleti részéből való rozsdás ölyvek uttőbihoz tartoznak.

²⁵ *Aquila heliaca* SAWIG. A határozatlan *melanaetus* L. helyett ez a név használandó.

²⁶ *Falco aesalon* TUNST. Használtuk a *Falco merillus Gerini* nevet, minthogy azonban e szerző «Storia Naturale degli Uccelli» c. 1767—1776-ban megjelent művében nem a kétnevű nomenklatura szabályai szerint járt el, elnevezését nem vesszük tekintetbe. A PALLAS-tól származó *regulus* faji nevet (Reise versch. Prov. Russ. Reichs. II. 1773, p. 707.) pedig azért vetjük el, mert a nemzetk. nomenkl. bizottság véleménye szerint (Opinion 80, p. 90.) TUNSTALL itt használt faji neve érvényes.

²⁷ *Aegolius Tengmalmi* GM. Vítás név a *funereus* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 93. Mi HARTERT (Vög. paläarkt. Faun., p. 996.) felfogását osztjuk.

²⁸ *Glaucidium passerinum setipes* MAD. A MADARÁSZ által leírt alak semmiesetre sem faj, de miután Olaszországban is találták (Arrigoni degli Oddi: Man. Orn. Ital., p. 93.) talán déli fajtája a törpekuvíknak. Vagy csak egyéni eltérés?

²⁹ *Strix* L. Újabban e nemet *Tyto* névvel is jelölik. Mi azonban REICHENOW felfogását (Orn. Monatsb. 1913. 174. l.) osztva, megtartjuk a régi nevet. Ellenben nem fogadjuk el a szintén újabban használatos *Strix alba guttata* és *Strix alba alba* nevekben a *faji* nevet, a már 11. lapon megokolt álláspontunk alapján, csak a subspecifikus neveket tartjuk meg a hármas elnevezésben.

³⁰ *Cuculus canorus* L. Egyéni változata a *hepaticus* Sparrm.

³¹ *Dendrocopos* KOCH. Az amerikai ornithologusok a *Dryobates* BOIE (Isis, 1826.

II., p. 977.) nemi nevet használják vagy 30 év óta s újabban HARTERT, HELLMAYER Európában is kardoskodnak mellette. A német és magyar madártani irodalomban az utolsó évtizedekben általában a *Dendrocopos* VIEILL. nemi név volt járatos. Minthogy azonban ez a név ebben az alakban már előbb más madárnemre alkalmaztatott (Orn. Monatsber. 1912, p. 160—162) a következő legrégibb *Dendrocopos* lép helyébe. Nézetünk szerint a kettő nem azonos s bár csak egy betű a különbség köztük, ezt ép úgy tekintetbe kell vennünk, mint tekintetbe vesszük a *Galerita* és *Galerida* nemi névénél.

³² *Dendrocopos major* L. A *cissa* PALL. név ennek csak synonymja.

³³ *Picus canus* GM. Némelyek a középeurópai szürke küllőket *Picus canus viridis* canus MEYER & WOLF néven megkülönböztetik az északiaktól. HARTERT vizsgálatai szerint (Vög. paläarkt. Fauna II. köt. 895. I.) azonban a szétválasztás nem jogosult.

³⁴ *Cypselus* ILLIG. E régi nemi név megtartandó, mert *Apus* 1764-ben SCHÄFFER által más állatnem (rák) elnevezéseként szerepel. A *Micropus* WOLF ugyan egy évvel régiebb (1810) de sohasem volt közhasználatú.

³⁵ *Hirundo* L. HARTERT (Handl. Br. B. 1912, p. 93) a *Hirundo* nevet a molnárfecske, a *Delichon*-t a füstí fecske nemi nevéül használja, tehát a régi szokástól elütően felcserélve. Ilyen zavart okozó névcserében nem követhetjük. A füstí fecske rozsdás-hasú egyéni változatát *pagorum* BRHM. néven megkülönböztetik meg.

³⁶ *Clivicola* FORSTER. FORSTER ugyancsak 1817-ben, idézett munkájában pár lap-pal előbb (17. l.) említi a *Riparia* genus-nevet, melyet tehát a prioritás illetne. Mindazonáltal mi ragaszkodunk a közkeletűbb *Clivicola* genus névhez, mely egyidejű amazza s kerülni óhajtjuk az azonos kettősneveket.

³⁷ *Muscicapa grisola* L. LÖNNBERG (Journ. f. Orn. 1906, p. 529.) arra utal, hogy a legrégibb neve *Motacilla Ficedula* LINNÉ (Syst. Nat. X. 1758, p. 185.). A szűk-szavú leírás talál ugyan e fajra, de gyanút kelt, hogy LINNÉ összeveti e fajt WILLUGHBY, RAIUS *Ficedula cannabina*-jával. Helyesebb tehát, ha ugyancsak a LINNÉ-től eredő és közhasználatú nevét megtartjuk.

³⁸ *Lanius excubitor* CAB. Az egyszárnytükrű örgébicsét *Lanius excubitor major* PALL., helyesebben *Lanius excubitor rapax* BREHM (Journ. f. Orn. 1854, p. 144.), újabban HARTERT (Vög. paläarkt. Faun. I., p. 418) nem tekinti a nagy örgébics válfajának. Némely buvárok azonban nem osztják nézetét, de nyomosan nem bizonyíthatják egyelőre nézetük helyességét. Lehet, hogy csak egyéni változat.

³⁹ *Corvus corone* L. KLEINSCHMIDT szerint LINNÉ i. h. fiatal vetési varjút írt le e néven. Mivel azonban a fekete varjút ő 1758-ban nem is ismerte s RAIUS-ra és ALBIN-ra hivatkozva ismerteti, akik határozottan a *corone*-t jellemezték LINNÉ által idézett műveikben, nem fogadjuk el KLEINSCHMIDT nézetét, hogy a *corone* L. nevet *subcorone* BREHM fajnévvel cseréljük föl.

⁴⁰ *Coloeus monedula collaris* DRUMM. Régiebb neve e fajtnak, ha bebizonyul, hogy az oroszországi örvös csókák azonosak a Balkánon és hazánk délkeleti részeiben, élőkkel: *Coloeus monedula Soemmeringii* FISCHER, Mém. Soc. Imp. Nat. Moscou 1811. I., p. 3. Pl. I. V. ö. Verh. Orn. Ges. Bayern 1917. 184—187. I.

⁴¹ *Pica rustica* SCOP. A nálunk honos szarkák még tüzetesebben átvizsgálandók mert az erdélyi példányok mintha nagyobbak volnának a többinél. És az is kérdés, a mi kisebb szarkáink azonosak-e az Észak- és Nyugat-Európában honos alakokkal?

⁴² *Nucifraga caryocatactes relictæ* REICHENOW. HARTERT (Vög. paläarkt. Faun. I., p. 25.) nem különbözteti meg e REICHENOW-tól 1889-ben (Journ. f. Orn., p. 288.) *Nucifraga relictæ* néven leírt s az Alpésekben és Kárpátokban élő válfajt. KOCH (Syst. baier. Zool. I., 1816, p. 93.) elnevezése *maculata* nem erre az alakra vonatkozik, hanem synonymja az északi alaknak.

⁴³ *Ligurinus* KOCH. Régiebb név a *Chloris* CUVIER (Leçons d'Anat. Comp. I. 1800.

tab. II.), mi azonban az azonos fajnév elkerülése miatt a következő legrégibb nemi nevet alkalmazzuk.

⁴⁴ *Acanthis linaria rufescens* VIEILL. A barna zsezse legrégibb neve dolgában a nézetek megoszlanak. Újabbban többen a MÜLLER P. L. S. (Natursyst. Supplem. Regist. Bd. 1776, p. 165.) használta *cabaret* nevet alkalmazzák, mások a BÖDDAERT (Tabl. Planch. Enlum. Hist. Nat. 1783, p. 28.) által bevezetett *minima* nevet, mely BUFFON D'AUBENTON 485 táblájának 2. ábrájára támaszkodik. Ezekből a vonatkoztatásokból azonban kétségtelenül nem állapítható meg vajjon MÜLLER és BODDAERT, csakugyan az Alpeseekben (Közép-Európában) élő válfaját a zsezsenek értették-e? s így biztosabban haladunk, ha VIEILLOT elnevezéséhez ragaszkodunk.

⁴⁵ *Chrysomitris* BOIE. Régibb nemi neve *Spinus* KOCH, Syst. baier. Zool. 1816, p. 232. Mi azonban a közkeletűbbhöz ragaszkodunk s kerülni kívánjuk az azonos nemi és faji neveket.

⁴⁶ *Loxia curvirostra* L. Egyéni változata a *rubrifasciata* BP. & SCHLEG. Mon. Lox. p. 5., Tab. 5. 1850.

⁴⁷ *Loxia pytyopsittacus* BORH. A nagy keresztcsőrű kétségtelenül a kis keresztcsőrűnek merőben nagyobb, északon honos alakja, úgy hogy a kettő egv átmenetekkel egybekapcsolt fejlődési sorozat két szélsőségét alkotja. Minthogy azonban e két szélső alak, bár közös eredetű, annyira differenciálódott, hogy helyenként egyazon területen egymás mellett él, fajilag szétválasztjuk őket s megfelelően csak két névvel jelöljük.

⁴⁸ *Plectrophenax* STEJN. REICHENOW és HESSE megjegyzéseivel (Journ. f. Orn. 1916, 359. l.) szemben mi nem fogadjuk el a *Passerina* VICILL. nemi nevet s osztjuk HELLMAYR nézetét (Verh. Orn. Ges. Bayern. 1917, 97. l.).

⁴⁹ *Anthus spinoletta* L. Megkülönböztették a Kárpatokban élő alakot (*A. spin. Reichenowi* PRAZ) is, de újabb vizsgálatok szerint ez nem jogosult.

⁵⁰ *Motacilla flava Thunbergi* BILLB. LÖNNBERG szerint (Journ. f. Orn. 1906., 631. l.) ez a név illeti a SUNDEVALL-féle 1842-ben közölt *borealis* elnevezéssel szemben.

⁵¹ *Motacilla flava melanocephala* LICHT. A fehér (*superciliaris* vagy *paradoxus* BRHM.) és sárga (*xanthophrys Sharpe*) szemsávós alak szintén előfordult nálunk, de ezek úgylátszik csak egyéni változatok

⁵² *Alauda arvensis* Egyéni változata a *sordida* Ehmcke, mely nálunk is előfordul.

⁵³ *Lullula arborea Cherneli* PRAZAK. HARTERT megjegyzései («Neuer Naumann» III., p. 33.) e válfajt illetően nem helytállóak. A romániai erdei pacsirták (*Lullula arborea flavescens* EHMCKE, Journ. f. Orn. 1903, p. 152) szintén világosabbak, mint a közönségesek s ha azonosaknak bizonyulnak e válfajjal — ami nagyon lehetséges, — úgy azokra is ez a név alkalmazandó.

⁵⁴ *Sitta europaea Homeyeri* HART. *Sitta europaea* L. nálunk nem fordul elő. A világoshású északmagyarországi példányok nyilván eme fajtához tartoznak, mely a szomszédos Galiciában honos.

⁵⁵ *Accentor*. E nemi nevet BECHSTEIN 1796-ban (Getreue Abbild. Zweit. Hund., p. 47) a *vizi rigók* nemi nevéül alkalmazta, csak 1802-ben használta a *szürkebegyek* jelölésére (Orn. Taschenbuch 1802, p. 191.). Ez okból újabbban a *Prunella* VIEILL. (Analys. d'une nouv. Orn. 1816, p. 43.) nemi nevet használják az utóbbiakra. Minthogy azonban az *Accentor* 1802 óta szinte közkeletűen a szürkebegyekre volt elfogadva s mint ilyen meggyökeresedett, megtartandónak véljük. L. megjegyzést a *Cinclus*-nál is. (68. l.)

⁵⁶ *Sylvia orphea crassirostris* CRETZSCHM. A *Sylvia orphea* fajt, melynek keleti válfaja fordult elő nálunk, újabbban *Sylvia hortensis* GM. (Syst. Nat. 1788, p. 955) néven nevezik. Tévedések elkerülése végett, minthogy e név sokáig a *kerti poszáta* közkeletű neve volt, megtartjuk az *orphea* faji nevet, mely 1815-ből való és TEMMINCK-tól ered (Man. d'Orn. p. 107).

⁵⁷ *Sylvia borin* BODD. Közkeletű neve volt: *S. hortensis*, majd *S. simplex* LATH. (1787). A *borin* azonban régiebb. Némely szerző *S. hyppolais* L. (Syst. Nat. X. 1758, p. 185) faji nevet használja újabban. Ám ez helytelen, mert LINNÉ leírása nem szabatos s a gezére is vonatkoztatható.

⁵⁸ *Phylloscopus collybita* VIEILL. A LINNÉ-féle *acredula* bizonytalan név. A BECHSTEIN-féle, de GMELIN-től eredő *rufus*-t pedig helytelenül vonatkoztatták erre a fajra.

⁵⁹ *Hippolais* BREHM. HELLMAYR szerint (Nomencl. Vög. Bayerns 1916, p. 40) megtartandó a KAUP-tól eredő (1829) *Hypolais* nemi név, mivel a BREHM-féle *Hippolais* «nomen nudum». Mi HARTERT (Vög. paläarkt. Faun., p. 569) és REICHENOW & HESSE (Journ. f. Orn. 1916, p. 366) felfogását követjük.

⁶⁰ *Acrocephalus arundinaceus* L. RADDE megkülönböztette a kisebb termetűeket *minor* néven, de ezek csak egyéni változatok, a termet szélsőségei.

⁶¹ *Turdus musicus* L. LINNÉ Syst. Nat. X-ik kiadásában (1758. 168. és 169. l.) a *Turdus iliacus*-t — szőlőrigó — és *Turdus musicus*-t — énekes rigó — nagyon zavarosan jellemezte, amennyiben leírásukat felcserélte, de egyben régebbi szerzőkre utalva, a két fajt helyesen különböztette meg s előfordulásukat, biológiai kidomborodó jellemvonásukat is említette. Az *iliacus*-t így írja le: alis subtus *flavescentibus*, rectricibus tribus lateralibus apice utrinque albis. *Turdus iliacus*. RAJ. av. 64. n. 4. KLEIN av. 66. ALDR. Orn. 1. 16. c. 4. Habitat in Europa.

A *musicus*-t pedig így jellemzi: alis subtus *ferrugineis*, *linea superciliarum albicante*. Fn. Svec. 189. *Turdus simpliciter dictus viscivorus minor*. Will. Orn. 138, t. 37. RAJ. av. 64, n. 2. *Turdus musicus* FRIßCH av. t. 27, f. 1. 2. Alb. av. 1, p. 32, 33, t. 35, 34. Habitat in Europa sylvis; nido ex luto. E summitate arboris vere Lusciniæ cantilena imitatur...

LINNÉ Syst. Nat. XII. 1766. évi kiadásában tévedését helyreütötte s a két rigófajt helyesen jellemzi. Ennek ellenére HARTERT (Vög. paläarkt. Faun. p. 650, 653), az angol «Handlist of Brit. Birds» 1912, p. 75, 76, HELLMAYR (Nomencl. Vög. Bayerns 1916, p. 11) a szőlőrigót *Turdus musicus* névvel jelölik, az énekes rigóra pedig a *philomelus* vagy *philomelos* BREHM faji nevet alkalmazzák. Ez csak újabb zavaroknak volna okozója s világos példája, hogy a nomenklatura szabályainak rideg alkalmazása lehetetlenség kivált akkor, ha e szabályokhoz különben is szó férhet, mint ez az eset is bizonyítja, mikor LINNÉ a maga tévedését később kijavította; a mostani nomenklatura szabályai szerint azonban nem volna ez figyelembe vehető, hanem a hibás alapon kellene eljárunk, merőben az időrendre vetve súlyt.

⁶² *Turdus torquatus orientalis* SEEB. MADARÁSZ szerint (Magy. Mad. p. 107) Árva-megyéből származó példányok, de egy zala- és somogy megyei példány is ezt a fajtát (de nem fajt!) képviselik.

⁶³ *Monticola solitaria* L. LINNÉ az i. h. határozottan a mi kövirigóinkat írja le, bár hazáján nem épen Europa déli részeit, hanem a Keletet jelöli meg: «Habitat in Oriente», de hivatkozik WILLUGHBYRA is, aki madarunkat Olaszországból említi. Némely szerzők azonban abból, hogy LINNÉ 1766-ban (Syst. Nat. XII. kiad., p. 290) *cyanus* új néven sorolja föl e fajt s hazáján Olaszországot és Kréta-sziget szikláit jelöli meg, arra következtettek, hogy LINNÉ 1758-ban a kövirigó keleti válfajára értette szavait s e végből utóbbit *Monticola solitaria*-nak, a nyugati válfajt pedig *Monticola cyanus*-nak nevezték. Csakhogy szerintünk LINNÉ 1758-ban is bizonyára a nyugati válfajra gondolt s a «Kelet» alatt a melegebb égövet értette, ép úgy, mint mi is gyakran a «Kelet» fogalma alá vesszük a Balkánt, holott tőlünk délre fekszik. Azonkívül is az a keleti válfaj, melyre számos szerző a LINNÉ-féle *solitaria* faji nevet alkalmazta, már csak azért sem viselheti ezt a nevet, mert alsóteste barnavörös, erre vonatkozóan tehát LINNÉ leírása nem talál.

⁶⁴ *Saxicola* BECHST. HARTERT 1910-ben (Vög. paläarkt. Faun., p. 678) a hant-

madarakat *Saxicola*, a csaláncsukokat *Pratincola* (u. o. p. 701) nemi néven említi. 1912-ben azonban «A Handlist of Brit. Birds» c. munkában előbbieket *Oenanthe*, utóbbiakat *Saxicola* néven. Mi ilyen fogalomzavart okozó eljárást nem követhetünk.

⁶⁵ *Saxicola hispanica xanthomelana* HEMPR. & EHRENB. Közhasználatú nevei voltak: *S. stapazina* L., *S. aurita* TEMM., *S. amphileuca* HEMPR. & EHRENB., *S. rufa* STEPH. stb. Újabb vizsgálatok nyomán azonban a feketefülű hantmadár: *hispanica* L. (Syst. Nat. X. 1758, p. 186) faji névvel jelölendő, mely egyúttal a nyugati válfajt illeti; a keleti válfajra pedig a közölt elnevezés használandó.

⁶⁶ *Pratincola*. Ezelőtt *csaláncsúcs*. V. ö. Magyar Nyelv 1917. évf. 201. l. megjelent közleményemmel.

⁶⁷ *Pratincola rubicola* L. Némely szerző *torquata* L. (Syst. Nat. XII. 1766, p. 328) faji nevet használ. LINNÉ azonban i. m. 332. lapján, az azóta közhasználatú *rubicola*-t is említi. Mi ragaszkodunk az utóbbihoz.

⁶⁸ *Cinclus* BORKHAUS. *Accentor* BECHSTEIN-nél (Getreue Abb. Naturh. Gegenst. II. Heft. 3. 1797, p. 47, tab. 30) valamivel későbbi név, mert idézett műve RICHMOND szerint (Proc. U. S. Mus. 1908, p. 585) 1797 szeptemberben, ellenben BORKHAUSEN műve a *Cinclus* nemi névvel u. é. április havában jelent meg.

⁶⁹ *Cinclus aquaticus* BECHST. LINNÉ *Sturnus Cinclus*-a után a legrégebbi neve e fajnak BECHSTEIN i. m. található, mert ebben ő határozottan nem egyik középeurópai válfajt, hanem az északi alakot értette, melyet LINNÉ leírt.

⁷⁰ *Erithacus* CUV. E nemben, REICHENOW felfogását (Vögel. II. 1914, p. 578) követve, mi is egyesítjük a rozsdafarkúakat (*Phoenicurus*), kékbegyeket (*Cyanacula*), vörösbegyeket (*Erithacus*), fülemiléket (*Luscinia*) s ez említett csoportokat, csak mint alnemeket különböztetjük meg a rendszerben.

⁷¹ *Erithacus titys* L. Újabban némely szerző a LINNÉ-féle *titys* fajnevet a kerti rozsdafarkúra vonatkoztatta, úgy érvelvén, hogy a Fauna Svecica-ban, mely munkájára LINNÉ a Syst. Nat. X. 1758, p. 187, hivatkozik, utóbbi faj ♀-nak leírása szerepel s hogy LINNÉ 1766-ban (Syst. Nat. XII. kiad.) hangsúlyozza is, hogy a *titys* alatt a *phoenicurus* ♀-át értette. Ez okból elvetik a *titys* nevet, mely — mint sorrendben a későbbi — a *phoenicurus*-ra sem alkalmazható s helyében az *ochruros* GMELIN (Reis. Russl. III. 1774, p. 101, tab. 19, fig. 3) faji nevet alkalmazzák, a nálunk honos alakot *gibraltariensis* GM. (Syst. Nat. I. 2. 1789, p. 987) néven válfajként különböztetve meg. Mi a százéves közfelfogás nyomán a legtöbb szerzőtől a házi rozsdafarkúra értett *titys* név mellett maradunk (L. Ornith. Monatsb. 1904, p. 2. is).

⁷² *Erithacus luscinia* L. Újabban faji nevéül a *megarhynchos* BREHM (Handb. Naturg. Vög. Deutschl. 1831, 356. l.) nevet használják néhányan, a régi közkeletű *luscinia* névvel ellenben a nagy fülemilét jelölik. REICHENOW felfogásával egyetértve (Orn. Monatsber. 1904, I. l.) mi is azt tartjuk, hogy LINNÉ 1758-ban a *Motacilla luscinia* alatt közölt jellemzése nem szabatos, mert mind a két fajra érthető. Ezért a nagy fülemile nevéül BECHSTEIN által először használt *philomela* nevet használjuk, aki először választotta szét e két fajt. A kis fülemilét pedig továbbra is régi nevén soroljuk fel. — Dr. MADARÁSZ GYULA (Magyarorsz. Mad. 94 l.) említi hazánkból az *Erithacus luscinia Goltzi* CAB. válfajt is. De már HARTERT (Vög. paläarkt. Faun. 735. l.) megjegyzi, hogy alighanem az *Erithacus luscinia africana* FINSCH & REICHENOW válfajhoz tartozik az illető példány. Szerintem egyikhez sem.

***

Azokat a fajokat, melyek nyilván fogságból szöktek meg, vagy amelyekről kétségtelenül bebizonyult, hogy tévesen kerültek faunánkba, kihagytam.

Bemerkungen.

- Pag. 26. *Colymbus* L. Für die Seetaucher wurde früher allgemein dieser Gattungsname gebraucht, hingegen *Podiceps* für die Steißfüße. Erst in den letzten Jahrzehnten benannten die amerikanischen Ornithologen die Seetaucher: *Gavia*, die Steißfüße aber: *Colymbus*. Nachdem aber erwiesen wurde, daß *Gavia* FORST. nicht auf die Seetaucher, sondern auf eine Mövengattung gedeutet werden muß und auch in diesem Sinne schon von BRISSON, GMELIN, BOIE, KAUP, SWAINSON gebraucht wurde, hat man an seiner Stelle den Gattungsnamen *Urinator* CUV. verwendet. Da aber GRAY schon im J. 1855 (Cat. Gen. Subgen Birds, p. 125), als Typus für die Gattung *Colymbus* die Art *Colymbus arcticus* angegeben hat, ist kein Grund vorhanden, um die früher gebräuchlichen Gattungsnamen durch andere zu ersetzen. Wir benennen also die Gattung der Seetaucher mit den Namen *Colymbus*, jene der Steißfüße mit *Podiceps*, und zwar in der ursprünglichen Schreibweise und nicht in *Podicipes* umgestaltet.
- No. 29. *Sterna caspia* PALL. Älter ist *St. tschegraua* (tschegrava) LEPECHIN, Nov. Comm. Ac. Petr. XV. 1, p. 500, 1770, weil der PALLAS'sche Name ebenda erst auf p. 582 vorkommt. LEPECHIN hat aber die binäre Nomenklatur nicht konsequent verfolgt und so darf der stets gebräuchliche Artnamen *caspia* nicht geändert werden.
- No. 30. *Sterna cantiaica* GM. Neuerdings *St. sandvicensis* LATH. (Gen. Syn. Suppl. I. p. 296, 1787), welcher Name die Priorität hat. Wir wollen jedoch den altin- gebürgerten Artnamen *cantiaica* nicht ändern und in die Reihe der «nomina conservanda» aufnehmen.
- No. 36. *Phalacrocorax carbo* L. Wahrscheinlich ist die nördliche Form von den in Hol- land vorkommenden Scharben (*subcormoranus* BREHM, Ornith. I., p. 42, 1824), sowie von den in Mitteleuropa, also auch in Ungarn lebenden, verschieden. Sollte dies erwiesen werden und unsere Scharben mit der holländischen Form übereinstimmen, müßten sie den entsprechenden subspezifischen Namen erhalten. Wie es scheint, ist die BREHM'sche *arboreus* (Handb. Naturg. Vög. Deutschl., p. 818) von der holländischen *subcormoranus* nicht verschieden.
- No. 53. *Nyroca ferruginea* GM. Die LINNÉ'sche Benennung *Anas nyroca*, als ältesten Namen, wollen wir wegen des gleichen Gattungs- und Artnamens ausschalten. Der folgende älteste Artnamen wäre *africana* GM. (Syst. Nat. I., p. 522, 1788), welcher in GMELIN'S Werk nur um einige Seiten früher erscheint. Die Bezeich- nung *africana* ist aber verwirrend und unzutreffend, weil ja die Moorente keine charakteristisch afrikanische Ente ist. Somit greifen wir zum nächst- ältesten Namen.
- No. 58. *Anas boschas* L. In den neueren Namensverzeichnissen wird für die Stockente der Name *A. platyrhynchos* L. (Syst. Nat. X., p. 125) gebraucht. Nach unserer Ansicht ist LINNÉ'S Diagnose sehr unbestimmt und nicht recht auf die Stock- ente zu deuten. Wohl weist einigermaßen «maculi alari purpurea utrinque nigra albaque, pectore rufescente» auf das ♀ der Stockente, aber «pedibus luteis» und «Habitat in Europae maritimis» keinesfalls. Einige Zeilen weiter finden wir auch bei *Anas clangula* die Bemerkung LINNÉ'S «*Anas platyrhynchos mas*». Er hat also die beiden Arten vermischt und unter *platyrhynchos*, mit gelben (die Stockente hat orangefarbene) Ständern das ♀ von *clangula* beschreiben wollen und hat die Färbung des Flügels mit jener der Brust verwechselt. Auch der Aufenthalt stimmt mehr für *clangula*.

- No. 71. *Anser fabalis* L. Die Form *arvensis* wurde weggelassen, weil sie, wie es scheint, bloß eine individuelle Varietät darstellt.
- No. 72. *Anser albifrons* SCOP. Die Form *intermedius* scheint nur eine individuelle Varietät zu sein.
- No. 73. *Anser erythropus* L. Anstatt *finmarchicus* GUNN. behalten wir im Einverständnis mit E. LÖNNBERG (Ibis 1913, p. 398) diesen Artnamen.
- No. 84. *Glareola Nordmanni* NORDM. Im Bull. Soc. Imp. Nat. Mosc. XV. 1842, p. 314, beschrieb NORDMANN diese Form unter dem Namen *melanoptera* und gab auch ihre Abbildung. Die russische «Naturwissenschaftliche Gesellschaft» beantragte aber, daß dieselbe den Speziesnamen *Nordmanni* zu führen habe.
- No. 89. *Charadrius dubius* SCOP. Die europäische Form wollen manche unter dem Namen *cunicus* GM. wegen des schwächeren Schnabels von der asiatischen Form sondern.
- No. 100. *Limicola platyrhyncha* TEMM. Wir behalten nicht die Originalschreibweise des Autors «*platyrincha*» und schreiben den Artnamen verbessert.
- Pag. 34. *Tringa*. Nach unserer Auffassung sind die Gattungsnamen *Tringa* und *Totanus* im alten Sinne weiterzuführen und als Nomina conservanda zu betrachten.
- No. 111. *Totanus maculatus* TUNST. LINNÉ's *Scolopax fusca* (später allgemein *Totanus fuscus*) bezieht sich auf eine *Tantalus*-Art. Es muß daher zu dem nächstälteren Namen gegriffen werden.
- No. 114. *Totanus ochropus* L. LINNÉ schrieb *ocrophus*. Wir betrachten dies für einen Schreib- oder Druckfehler.
- No. 116. *Limosa aegocephala* BECHST. Älter ist *Scolopax belgica* GM. (Syst. Nat. 1788, p. 663). Weil aber der Name «*belgica*», da es sich nicht um eine rein belgische Art handelt, irreführend ist, nie allgemein gebraucht wurde, so halten wir uns zum eingebürgerten Speciesnamen *aegocephala* und reihen denselben unter die «Nomina conservanda» ein.
- No. 121. *Gallinago major* GM. Der älteste Name *Scolopax media* LATH. ist nicht treffend, weil er auf die «Mittlere Bekassine» gedeutet werden könnte. Es ist daher ratsam, den alteingebürgerten Speciesnamen *major* zu behalten.
- Pag. 36. *Ortygometra*. Um 4 Monate ist zwar *Porzana* älter, wir aber behalten den allgemeiner bekannten Gattungsnamen.
- No. 132. *Ortygometra pusilla* PALL. Unsere Zwergsumpfhühner bezeichneten wir früher als *Ort. pus. intermedia* Herm. REICHENOW bewies aber (Journ. f. Orn. 1898, p. 139), daß *intermedia* nur ein Synonym von *pusilla* sei und keine Berechtigung hat.
- No. 154. *Caccabis saxatilis* MEYER & WOLF. Der Artname ist aus dem Werke: «Naturg. Vög. Deutschl. in getr. Abb. & Beschreib. Heft 8, p. 61» zu datieren, dessen erstes Heft i. J. 1805 erschien. Das 8. Heft ist auch jedenfalls früher als i. J. 1810 zur Ausgabe gelangt, hat also die Priorität vor dem Werk der gleichen Autoren: «Taschenbuch deutsch. Vög.» 1810, welches zumeist als die älteste Quelle für den Namen *saxatilis* angegeben wurde.
- No. 158. *Bonasa bonasia* L. In neuester Zeit will man die roströtlichere mitteleuropäische Form (*Bon. bonasia sylvestris* BREHM) von der nordischen, graulicheren nicht subspezifisch trennen.
- Pag. 39. *Turtur*. Der Gattungsname soll gegenüber dem neuerlich gebrauchten *Streptopelia* Bp. erhalten bleiben.
- No. 171. *Astur palumbarius* L. Neuerdings hat man den Artnamen *gentilis* L. eingeführt, weil in LINNÉ's «Syst. Nat. X. 1758» dieser Name schon auf p. 89 und *palumbarius* erst auf p. 91 angeführt wird. Wir sind für die Beibehaltung des letzteren, allgemein verbreiteten Namens.

- No. 179. *Buteo communis anceps* A. E. BREHM. Die von BOGDANOW aufgestellte Form *Menetriesi* wird neuerdings von HARTERT (Vög. paläarkt. Faun., p. 1126) mit *anceps* vereinigt.
- No. 183. *Aquila heliaca* SAVIG. Anstatt des unbestimmten Namens *melanaetus* muß *heliaca* gebraucht werden.
- No. 197. *Falco aesalon* TUNST. Wie erwiesen, kann der Artnamen *merillus* GERINI nicht in Verwendung bleiben, weil der Autor in seinem Werk «Storia Naturale degli Uccelli» v. J. 1767—1776, die binäre Nomenklatur nicht konsequent befolgte. Auch der oft gebrauchte PALLAS'sche Name *regulus* (Reise versch. Prov. Russ. Reichs II. 1773, p. 107), muß verworfen werden, da laut Gutachtung No. 80, p. 90, der von TUNSTALL herrührende Artnamen Berechtigung hat.
- Pag. 43. *Aegolius Tengmalmi* GM. Strittig ist *funereus* L. Syst. Nat. X. 1758, p. 93. Wir teilen die Ansicht HARTERT's (Vög. paläarkt. Fauna, p. 996).
- No. 213. *Glaucidium passerinum setipes* MAD. MADARÁSZ beschrieb die Form als Art, was aber keinesfalls zutrifft. Da jedoch nicht nur in Ungarn, sondern auch in Italien (Arrigoni degli Oddi: Man. Orn. Ital., p. 93) Exemplare mit spärlicher Laufbefiederung gefunden wurden, könnte man diese vielleicht als südliche Subspezies unterscheiden. Es ist aber fraglich, ob dieselben nicht bloß individuelle Varietäten darstellen.
- Pag. 44. *Strix* L. Neuerdings wird anstatt diesen Gattungsnamen *Tyto* verwendet. Wir teilen die Ansicht REICHENOW's (Orn. Monatsb. 1913, p. 174) und sind für die Beibehaltung des altgebrauchten Gattungsnamens *Strix*. Dagegen verwerfen wir den in neueren Namensverzeichnissen gebrauchten Artnamen der Schleiereule «*alba*» und wollen den eingebürgerten «*flammea*» behalten.
- No. 216. *Cuculus canorus* L. Die Form *hepaticus* SPARM. hat als individuelle Varietät zu gelten.
- Pag. 44. *Dendrocopos* KOCH. Seit längerer Zeit war bei den amerikanischen Ornithologen für die Gattung *Dryobates* BOIE (Isis II. 1826, p. 977) im Gebrauch und ist erst in den letzten Jahren auch in der europäischen Literatur durch HARTERT und HELLMAYR an Stelle des *Dendrocopus* VIEILL. getreten. Nachdem aber dieser Name mit der Endung *us* schon früher für die Bezeichnung einer anderen Vogelgattung (Ornit. Monatsb. 1912, p. 160—162) in Verwendung war, muß der nächst älteste Name *Dendrocopos* herangezogen werden. Nach unserer Ansicht sind die beiden Namen, wenn es sich auch nur um einen Buchstaben handelt, nicht identisch. Ein analoger Fall trifft ja auch bei *Galerita* und *Galerida* zu, wo wir den Unterschied ebenfalls berücksichtigen.
- No. 219. *Dendrocopos major* L. Synonym ist *cissa* PALL.
- No. 231. *Picus canus* GM. Manche Ornithologen unterscheiden die mitteleuropäischen Grauspechte unter dem Namen *Picus canus viridicanus* MEYER & WOLF von der nordeuropäischen Form. Nach den Untersuchungen HARTERT's (Vög. paläarkt. Faun. II., p. 895) ist aber eine Trennung nicht berechtigt.
- Pag. 46. *Cypselus* III. Dieser früher allgemein gebräuchliche Gattungsname wurde später durch *Apus* oder *Micropus* ersetzt. *Apus* wurde aber schon 1764 durch SCHÄFFER zur Bezeichnung einer Krebsgattung gebraucht und *Micropus*, — obzwar um ein Jahr (1810) älter als *Cypselus* (1811) — war nie recht in Verwendung.
- Pag. 46. *Hirundo* L. HARTERT (Handl. Br. B. 1912, p. 93) vertauscht die beiden Gattungsnamen *Hirundo* und *Delichon* indem er mit ersterem die Mehlschwalben, mit letzterem die Rauchscharben belegt. Solche Begriffsänderungen wollen wir vermeiden und die beiden Gattungsnamen im alten Sinne gebrauchen.

Die auf der Unterseite roströtlichen, auch bei uns vorkommenden Rauchschwalben: *Hirundo rustica pagorum* BREHM, stellen eine individuelle Varietät dar und keine geogr. Form.

- Pag. 46. *Clivicola* FORSTER. Älter ist *Riparia*, welchen Namen ebenfalls FORSTER im selben Werk wo er *Clivicola* aufstellt einige Seiten früher erwähnt. Wir behalten *Clivicola*, um Doppelnamen zu vermeiden und weil auch *Riparia* weniger gebraucht wurde.
- No. 245. *Muscicapa grisola* L. Laut LÖNNBERG (Journ. f. Orn. 1906, p. 529) ist der älteste Artnamen *ficedula* L. (Syst. Nat. X. 1758, p. 185). LINNÉ's kurze Diagnose könnte man zwar auf diese Art deuten, doch beruft sich LINNÉ auf WILLUGHBY's, RAJUS's *Ficedula cannabina*. Er scheint also die Art nicht gekannt zu haben. Es ist daher zweckmäßiger, den gleichfalls von LINNÉ herrührenden, allgemein gebrauchten Namen *grisola* zu behalten. *Ficedula* ist ausserdem verwirrend, weil oft in anderem Sinne gebraucht.
- No. 249. *Lanius excubitor* L. Den einspiegeligen Raubwürger, früher schlechtwegs *Lanius excubitor major* PALL. oder GM. richtiger *Lanius excubitor rapax* BREHM. (Journ. f. Orn. 1854, p. 144) — will HARTERT (Vög. paläarkt. Fauna I., p. 418) nicht als Subspezies sondern. Manche Ornithologen schließen sich aber dieser Ansicht nicht an, ohne jedoch ihre Auffassung entschieden beweisen zu können. Wenn erst geographische Verbreitung und Brutgebiet des großen Raubwürgers genau festgestellt werden, läßt sich die Frage endgültig beantworten: ob es sich um eine individuelle oder geograph. Varietät handelt?
- No. 255. *Corvus corone* L. Laut KLEINSCHMIDT beschrieb LINNÉ unter diesem Namen eine junge Saatkrähe. Da jedoch LINNÉ i. J. 1758 die Rabenkrähe nicht gekannt hat und sich bei der Diagnose auf RAJUS und ALBIN beruft, durch die entschieden die *corone* beschrieben wurde, können wir den neuen Namen *subcorone* KLEINSCHMIDT's für die Rabenkrähe nicht annehmen und wollen den allgemein gebrauchten weiter beibehalten.
- No. 260. *Coloeus monedula collaris* DRUMM. Wenn erwiesen wird, daß die russischen Halsband-Dohlen mit jenen im Balkan und bei uns lebenden identisch sind, gebührt dieser Form der ältere Name *Col. mon. Soemmeringi* FISCHER (Mém. Soc. Imp. Nat. Moscou 1811. I., p. 3, pl. I.) Vergl. in Verh. Orn. Ges. Bayerns 1917, p. 184—187, HELLMAYR's Bemerkungen.
- No. 261. *Pica rustica* SCOP. Unsere Elstern sind noch genauer zu untersuchen, weil angeblich die transylvanischen Exemplare kleinere Maße aufweisen. Auch ist es fraglich, ob die ungarischen Elstern von denen Nord- und West-Europas nicht abweichen?
- No. 265. *Nucifraga caryocatactes relicta* REICHENOW. Diese von REICHENOW 1889 (Journ. f. Orn., p. 288) beschriebene in den Alpen und Karpathen lebende Form wird von HARTERT (Vög. paläarkt. Fauna I., p. 25) von dem nördlichen Tannenhäher nicht gesondert. KOCH's *maculata* (Syst. baier. Zool. I. 1816, p. 93) bezieht sich auf die nördl. Form.
- Pag. 50. *Ligurinus* KOCH. Die Priorität hat *Chloris* CUV. (Leçons d'Anat. Comp. I. 1800, tab. II.), wir greifen aber zum nächsten Gattungsnamen, um Doppelnamen zu vermeiden.
- No. 286. *Acanthis linaria rufescens* VIEILL. Bezüglich des Namens dieser Form sind die Ansichten geteilt. Neuerdings gebrauchen einige Ornithologen den Namen *cabaret* MÜLL. (Naturyst. Suppl. Regist. Bd. 1776, p. 165), andere aber *minima* BODD. (Tabl. Planch. Enlum. Hist. Nat. 1783, p. 28, gestützt auf BUFFON d'AUBENTON's 485 tab., 2 fig). Es ist aber fraglich, ob die Namen MÜLLER's

- und BODDAERT's auf die mitteleuropäischen Alpenvögel zu deuten sind. Denn es scheint mir, daß die englische Form doch noch von dieser zu sondern wäre. Jedenfalls ist der sicherste Weg, wenn wir den VIEILLOT'schen Namen gebrauchen.
- Pag. 50. *Chrysomitris* BOIE. Um Doppelnamen zu vermeiden, verwerfen wir *Spinus KOCH*, obzwar ihm die Priorität gebührt.
- No. 296. *Loxia curvirostra* L. Als individuelle Varietät zählt *rubrifasciata* Bp.
- No. 297. *Loxia pytyopsittacus* BORH. Sicher ist *curvirostra* und *pytyopsittacus* nur relativ verschieden und könnte man letztere auch bloß als die größere nordische Form von *curvirostra* betrachten; da jedoch die beiden Formen auch nebeneinander brüten, tut man besser, sie artlich zu trennen.
- Pag. 51. *Plectrophenax* STEJN. Ich kann der Auffassung REICHENOW's oder vielmehr HESSE's (Journ. f. Orn. 1916, p. 359) nicht beistimmen und den Gattungsnamen *Passerina* VIEILL. beibehalten, teile hingegen die Ansicht HELLMAYR's (Verh. Orn. Ges. Bayern 1917, p. 97.)
- No. 312. *Anthus spinoletta* L. Die von PRAŽÁK beschriebene Karpathenform (*Anthus spinoletta Reichenowi*) dürfte nach neueren Untersuchungen keine Berechtigung haben.
- No. 318. *Motacilla flava Thunbergi* BILLB. LÖNNBERG (Journ. f. Orn. 1906, p. 631) hat nachgewiesen, daß dem BILLBERG'schen Namen gegenüber *borealis* Sund. 1842. die Priorität gebührt.
- No. 319. *Motacilla flava melanocephala* LICHT. Auch die Formen mit weißem (*superciliaris* oder *paradoxus* BRHM.) und gelben (*xanthophrys* SHARPE) Superciliarstreifen wurden bei uns gefunden. Es scheint aber, daß diese nur individuelle Varietäten darstellen.
- No. 322. *Alauda arvensis* L. Die auch bei uns vorkommende *sordida* Ehmcke, ist als individuelle Varietät zu betrachten.
- No. 327. *Lullula arborea Cherneli* PRAŽÁK. HARTERT's Bemerkungen über diese Form (Neuer Naumann III., p. 33) sind nicht zutreffend. Die rumänischen Heidelerchen (*Lullula arborea flavescens* EHMCKE, Journ. f. Orn. 1903, p. 152) haben auch eine lichtere Grundfarbe als die typischen Vögel und sollten weitere Untersuchungen erweisen, daß dieselben mit jenen der Deliblater Sandwüste übereinstimmen, müßte der von PRAŽÁK stammende Name auch auf sie angewendet werden.
- No. 335. *Sitta europaea Homeyeri* HART. Die typische *Sitta europaea* L. kommt bei uns nicht vor. Aller Wahrscheinlichkeit nach sind die nordungarischen lichtbäuchigen Kleiber zur Form *Homeyeri* zu ziehen, welche bereits in Galizien lebt.
- Pag. 56. *Accentor*. Allerdings hat diesen Namen BECHSTEIN 1796 (Getreue Abbild. zweit. Hund., p. 47) als Gattungsnamen für die Wasseramseln gebraucht und erst i. J. 1802 für die Gattung der Braunellen (Orn. Taschenb., p. 191). Es wurde daher neuerdings der nächstälteste Gattungsnamen *Prunella* VIEILL. (Analys. d'une nouv. Orn. 1816, p. 43) für letztere angewendet. Wir wollen aber den alteingebürgerten Namen *Accentor* unter die «Nomina conservanda» eingereiht wissen. Siehe auch unter *Cinclus* p. 75.
- No. 359. *Sylvia orphea crassirostris* CRETZSCHM. Bei uns wurde diese östliche Form der *S. orphea* gefunden. Die typische *orphea* wird neuerdings *Sylvia hortensis* GM (Syst. Nat. 1788, p. 955) genannt. Solche Begriffsveränderungen alteingebürgerter Namen können wir nicht billigen und verwerfen den lange Zeit für die Garten-grasmücke gebrauchten Namen als Bezeichnung der Sängergrasmücke, den TEMMINCK'schen, aus 1815 stammenden Artnamen *orphea* behaltend.
- No. 361. *Sylvia borin* BODD. Der allgemein gebräuchliche Name für diese Art war *hor-*

tensis, später auch *simplex* LATH. 1787. Um 4 Jahre ist aber die Bezeichnung *borin* älter, muß daher Verwendung finden. Neuerlich wird auch *hyppolais* L. (Syst. Nat. X. 1758, p. 185) als Speciesname gebraucht, was uns aber etwas gewagt erscheint, denn LINNÉ's Diagnose ist sehr dürftig und zweifelhaft und kann auch auf den Spottvogel gedeutet werden.

No. 368. *Phylloscopus collybita* VIEILL. Der LINNÉ'sche Name *acredula* ist unbestimmt. Der von BECHSTEIN gebrauchte, jedoch von GMELIN stammende *rufus* wurde aber irrtümlich auf diese Art gedeutet.

Pag. 57. *Hippolais* BREHM. Laut HELLMAYR (Nomencl. Vög. Bayern 1916, p. 40) müßte dieser Gattungsname in der Form *Hypolais* KAUP 1829 Anwendung finden, weil BREHM's *Hippolais* als «nomen nudum» zu gelten hat. Wir teilen jedoch HARTERT's (Vög. paläarkt. Fauna, p. 569) und REICHENOW & HESSE's (Journ. f. 1916, p. 366) Auffassung.

No. 374. *Acrocephalus arundinaceus* L. RADDE unterschied die kleinwüchsigen Exemplare als *minor*; es scheint aber, daß diese nur individuelle Varietäten und keine geographische Form darstellen.

No. 384. *Turdus musicus* L. LINNÉ's Diagnose (Syst. Nat. X. 1758, p. 168, 169) betreffend die Weindrossel (*Turdus iliacus*) und Singdrossel (*Turdus musicus*) ist verwirrend. Seiner Beschreibung entnehmen wir wie folgt:

T. iliacus: alis subtus *flavescentibus*, rectricibus tribus lateralibus apice utrinque albis. *Turdus iliacus*. RAJ. av. 64 n. 4. KLEIN av. 66. ALDR. orn. l. 16. c. 4. Habitat in Europa.

T. musicus: alis subtus *ferrugineis*, *linea superciliarum albicante*. Fn. svéc. 189. *Turdus simpliciter dictus viscivorus minor* WILL. Orn. 138, t. 37. RAJ. av. 64, n. 2.

Turdus musicus FRISCH av. t. 27, f. 1. 2. ALB. av. 1, p. 32, 33, t. 35, 34. Habitat in Europa sylvis, nido ex luto. E summitate arboris vere Lusciniam cantilena imitatur...

Wohl könnte man LINNÉ's Beschreibung von *iliacus* auf die Singdrossel, jene von *musicus* auf die Weindrossel deuten, wenn auch seine Angaben bezüglich des Aufenthaltes und des Gesanges beider Arten zutreffend wären. Dies ist jedoch nicht der Fall, denn besonders war er über den Gesang seiner *T. musicus* sagt, das ist für die Singdrossel charakteristisch, wenn auch die Beschreibung auf die Weindrossel paßt. Seine unklare und verwirrte Diagnose hatte aber LINNÉ selbst verbessert und in der XII. Ausgabe seiner Syst. Nat. 1766, die beiden Arten unzweifelhaft gekennzeichnet. Trotzdem will HARTERT (Vög. paläarkt. Fauna p. 650, 653) die «Handlist of. Brit. B. (1912, p. 75, 76), HELLMAYR (Nomencl. Vög. Bayerns 1916, p. 11) den Artnamen *musicus* L. 1758 für die Weindrossel in Anwendung bringen und die Singdrossel mit den von BREHM stammenden Namen *philometus* oder *philomelos* bezeichnen. Solche Begriffsänderungen alteingebürgerter Namen sind zu vermeiden, umsomehr, da ja LINNÉ selbst seine Unrichtigkeiten klarlegte.

No. 393. *Turdus torquatus orientalis* SEEB. Nach v. MADARÁSZ (Magy. Mad., p. 107) gehören die aus dem Komit. Árva stammenden Exemplare, sowie auch je ein Exp. aus den Komit. Zala und Somogy zu dieser Form (nicht Art!)

No. 395. *Monticola solitaria* L. LINNÉ beschrieb 1758 sicher nicht die östliche Form der Blaudrossel, denn seine Worte «Habitat in Oriente» können genau so auf den Süden gedeutet werden, als auf den Osten. Allgemeinen sprechen wir ja auch vom Balkan als «Orient», wo doch diese Halbinsel genau südlich von uns liegt. LINNÉ beruft sich auch auf WILLUGHBY, der die Blaudrossel von Italien erwähnt.

Einige Ornithologen wollen dennoch die LINNÉ'sche *solitaria* auf die östliche Form deuten und für die westliche den Namen *cyaneus* L. gelten lassen und begründen ihre Ansicht damit, daß LINNÉ in der XII. Ausgabe d. Syst. Nat. 1766, p. 290, den neuen Artnamen *cyaneus* für die Blaudrossel anwendet und als dessen Heimat Italien und die Felsen Kretas angibt, also i. J. 1758 unter *solitaria* die östliche Form gemeint haben dürfte. Wir meinen aber, daß diese Deutung keine Begründung hat, um so weniger, weil letztere mit rotem Unterkörper durch die Diagnose LINNÉ's nicht gekennzeichnet wird.

Pag. 59. *Saxicola* BECHST. HARTERT hat i. J. 1910 (Vög. paläarkt. Fauna p. 678) die Steinschmätzer mit den allgemein gebrauchten Gattungsnamen *Saxicola*, die Wiesenschmätzer mit *Pratincola* angeführt. Zwei Jahre später (1912) jedoch in «A Handlist of Brit. Birds» für die ersteren den Gattungsnamen *Oenanthe* für die letzteren *Saxicola* angewendet. Möge sein Vorgang nach den Regeln der intern. Nomenclatur noch so begründet sein, wir befolgen solche störende Begriffsänderungen verursachende Regeln nicht.

No. 397. *Saxicola hispanica xanthomelaena* HEMPR. & EHRENB. Früher waren die gebräuchlichen Namen dieser Form: *stapazina* L., *aurita* TEMM., *amphileuca* HEMPR. & EHRENB., *rufa* STEPH. Neuerdings wurde klargestellt, daß der schwarzohrige Steinschmätzer — die westliche Form — den Artnamen *hispanica* L. (Syst. Nat. X. 1758, p. 187) zu führen hat, die östliche Form aber den hier gebrauchten.

No. 399. *Pratincola rubicola* L. Neuerdings wird der Artname *torquata* L. (Syst. Nat. XII. 1766, p. 328) gebraucht. LINNÉ hat aber im selben Werk, p. 332 auch den seither allgemein eingebürgerten Namen *rubicola* angeführt. Wir wollen denselben behalten.

Pag. 59. *Cinclus* BORKHAUS. Der BECHSTEIN'sche Gattungsname *Accentor* (Getreue Abb. Naturh. Gegenst. II. Heft. 3. 1797, p. 47, tab. 30) ist, wie durch RICHMOND erwiesen (Proc. U. S. Mus. 1908, p. 585) im September 1797 publiziert worden, hingegen der von BORKHAUSEN stammende *Cinclus* im April s. J.

No. 400. *Cinclus aquaticus* BECHST. Nächst LINNÉ's *Sturnus Cinclus* ist der älteste Artname *aquaticus* BECHST., weil BECHSTEIN in seinem angeführten Werk nicht eine mitteleuropäische, sondern zweifellos die nordische, von LINNÉ beschriebene Form, neu benannte.

Pag. 59. *Erithacus* CUV. Übereinstimmend mit REICHENOW (Vögel II. 1914, p. 578) vereinigen auch wir in dieser Gattung die Rotschwänze (*Phoenicurus*), die Blaukehlchen (*Cyanecula*), die Rotkehlchen (*Erithacus*) und die Nachtigallen (*Luscinia*) und betrachten diese Gruppen als Untergattungen.

No. 403. *Erithacus tily* L. Neuerdings wurde dieser für den Hausrotschwanz allgemein gebrauchte Artname mit der Begründung verworfen, weil LINNÉ in seinem Werk Syst. Nat. X. 1758, p. 187, in Anlehnung auf seine «Fauna Suecica» unter diesem Namen das ♀ von *phoenicurus* beschrieb. Aber auch der letztere Name ist nicht anwendbar, weil vor ihm die Priorität dem GMELIN'schen *ochrurus* (Reis. Russl. III. 1774, p. 101, tab. 19, fig. 3), gebührt und die bei uns vorkommende Form mit den Namen *gibraltariensis* GM. (Syst. Nat. I. 2. 1789, p. 987) belegt werden muß. Wir beharren beim Gebrauch des allgemein verbreiteten Namens. (S. Orn. Monatsb. 1904, p. 2.)

No. 409. *Eritacus luscinia* L. In letzterer Zeit wurde der alteingebürgerte Artname *luscinia* der Nachtigall mit *megarhynchos* BREHM (Hand. Naturg. Vög. Deutschl. 1831, p. 356), der des Sprossers aber mit *luscinia* L. vertauscht. Diesen Vorgang will man damit bekräftigen, daß LINNÉ die Nachtigall überhaupt nicht kannte

weil in Schweden bloß der Sprosser vorkommt. REICHENOW hat aber mit Recht darauf gezeigt (Orn. Monatsb. 1904, p. 1), daß in der Diagnose LINNÉ's v. J. 1758, von seiner *Motacilla luscini*, Sprosser und Nachtigall vereinigt wurden. Demnach folgen wir BECHSTEIN, der zuerst den Sprosser unterschied und wollen als Gegner solcher Begriffsänderungen den alten Brauch beibehalten und die Artnamen der Nachtigall und des Sprossers nicht ändern. — Dr. Jul. v. MADARÁSZ (Magy. Mad., p. 94) erwähnt auch von Ungarn ein Exemplar d. *Erithacus luscini* *Golzii* CAB. Wie aber schon HARTERT (Vög. paläarkt. Fauna, p. 735) bemerkt, handelt es sich wahrscheinlich um die Form *Erithacus luscini* *africana* FINSCH & REICHW. Nach meiner Ansicht dürfte dasselbe zu keiner dieser Formen gehören.

* * *

Die sicherlich aus der Gefangenschaft entflohenen Arten, oder jene deren Aufnahme in die Landesfauna erwiesenermaßen irrtümlich geschah, wurden weggelassen.